

ПОСІБНИК

ДЛЯ ЧЛЕНІВ ОКРУЖНИХ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

НА ЧЕРГОВИХ ВИБОРАХ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
31 БЕРЕЗНЯ 2019 РОКУ

Посібник було розроблено авторським колективом під загальним керівництвом та за загальною редакцією **Володимира Віталійовича Ковтунця**.

Цей посібник було розроблено та надруковано за підтримки проектів Ради Європи «Підтримка конституційних і правових реформ, конституційне правосуддя та надання допомоги Верховній Раді у проведенні реформ, спрямованих на підвищення її ефективності» та «Підтримка прозорості, інклюзивності та чесності виборчої практики в Україні», що впроваджуються в рамках Плану дій Ради Європи на 2018 – 2021 роки. Будь-які думки та позиції, що містяться у цьому посібнику, є авторськими і не обов'язково відображають офіційну позицію Ради Європи.

Київ, 2019 рік

ЗМІСТ

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ОСНОВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ОКРУЖНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ З ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЧЕРГОВИХ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ 31 БЕРЕЗНЯ 2019 РОКУ	5
ПРАВОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РІШЕНЬ ТА ДІЙ ОКРУЖНИХ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ, ЧЛЕНІВ ЦИХ КОМІСІЙ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЧЕРГОВИХ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ 31 БЕРЕЗНЯ 2019 РОКУ	11
1. Перше засідання окружної виборчої комісії з виборів Президента України. Початок повноважень комісії та її членів. Складення присяги членами окружної виборчої комісії з виборів Президента України	11
2. Засідання окружної виборчої комісії з виборів Президента України	13
3. Загальні питання розгляду звернень, заяв та скарг	17
4. Виконання повноважень членами окружної виборчої комісії з виборів Президента України	19
5. Ведення діловодства окружною виборчою комісією з виборів Президента України	22
6. Утворення спеціальних виборчих дільниць, що існують на тимчасовій основі	24
7. Утворення дільничних виборчих комісій з виборів Президента України звичайних та спеціальних виборчих дільниць. Дострокове припинення повноважень дільничної виборчої комісії з виборів Президента України та її члена	24
8. Контроль за додержанням виборчого законодавства дільничними виборчими комісіями з виборів Президента України	29
9. Матеріально-технічне забезпечення діяльності дільничних виборчих комісій з виборів Президента України	30
10. Контроль за складанням списків виборців на звичайних та спеціальних виборчих дільницях і поданням їх для загального ознайомлення	31
11. Офіційні спостерігачі. Представники засобів масової інформації	33
12. Виборчі бюлетені для голосування в день виборів Президента України	36
13. Організація роботи окружної виборчої комісії з виборів Президента України напередодні дня голосування та у день голосування	39
14. День голосування та підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці	40
15. Прийняття та розгляд окружною виборчою комісією з виборів Президента України документів дільничних виборчих комісій	42
16. Повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці	47

17. Встановлення підсумків голосування в межах територіального виборчого округу	50
18. Транспортування виборчих документів до Центральної виборчої комісії	52
19. Проведення повторного голосування	53
20. Завершення виборчого процесу	55
ЗАПИТАННЯ – ВІДПОВІДІ З ДЕЯКИХ АСПЕКТІВ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ»	57
ДОДАТКИ. ЗРАЗКИ ПОСТАНОВ, ПРОТОКОЛІВ ТА ІНШИХ ДОКУМЕНТІВ ОБК	74
1. Постанова окружної виборчої комісії з виборів Президента України про розподіл обов'язків між членами комісії	74
2. Протокол засідання окружної виборчої комісії з виборів Президента України	78
3. Постанова окружної виборчої комісії з виборів Президента України про розгляд скарги щодо агітації	80
4. Постанова окружної виборчої комісії з виборів Президента України про розгляд скарги щодо позбавлення офіційного спостерігача бути приступним на засіданні комісії	82
5. Постанова окружної виборчої комісії з виборів Президента України про розгляд скарги офіційного спостерігача на дії члена дільничної виборчої комісії	84
6. Протокол про адміністративне правопорушення	87
7. Постанова окружної виборчої комісії з виборів Президента України про утворення ДВК	89
8. Постанова окружної виборчої комісії з виборів Президента України про розгляд скарги на дії члена дільничної виборчої комісії (ознайомлення з попереднім списком виборців)	91
9. Постанова окружної виборчої комісії з виборів Президента України про розгляд скарги виборця на неправильності у попередньому списку виборців	93
10. Постанова окружної виборчої комісії з виборів Президента України про реєстрацію офіційних спостерігачів	94
11. Постанова окружної виборчої комісії з виборів Президента України про дострокове припинення повноважень офіційного спостерігача	96
12. Зразок протоколу окружної виборчої комісії з виборів Президента України про повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці	98
13. Приклад заповнення частини протоколу окружної виборчої комісії з виборів Президента України про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу	101
14. Приклад заповнення частини протоколу безперервного засідання окружної виборчої комісії з виборів Президента України	106
ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ З ПИТАНЬ ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЧЕРГОВИХ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ 31 БЕРЕЗНЯ 2019 РОКУ, ЯКІ ВИКОРИСТАНИ У ДАНОМУ ПОСІБНИКУ	111

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

основних організаційних заходів окружної виборчої комісії з виборів Президента України з підготовки та проведення чергових виборів Президента України 31 березня 2019 року

№ з/п	ЗМІСТ ЗАХОДУ, ВИЗНАЧЕНИЙ ЗАКОНОМ УКРАЇНИ «ПРО ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ» (ДАЛІ – ЗАКОН), ІНШИМИ ЗАКОНАМИ УКРАЇНИ, РІШЕННЯМИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ	СТРОКИ ВИКОНАННЯ (КАЛЕНДАРНА ДАТА ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНУ)	КОМЕНТАРІ. ОЧІКУВАНІ ПРОБЛЕМИ. СТИСЛІ ПРАВОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
1.	Проведення першого засідання окружної виборчої комісії (далі – ОВК) (частина друга статті 26, частина третя статті 28 Закону)	Не пізніш як на другий день після дня прийняття рішення про утворення окружної виборчої комісії Якщо ОВК будуть утворені в останній день строку – 18 лютого, тоді не пізніше 20 лютого	Із залученням заступника голови та секретаря ОВК голова комісії має повідомити всіх членів ОВК про місце і час першого засідання, а також про відповідальність кожного члена комісії за початок роботи. У разі ускладнень – звертатися до довірених осіб у відповідному окрузі. <i>Див. п.1 правових рекомендацій.</i>
2.	Отримання подань від кандидатів на пост Президента України, партій, які висунули кандидатів на пост Президента України, громадських організацій, які отримали від ЦВК таке право щодо реєстрації офіційних спостерігачів, реєстрація відповідних спостерігачів та видача офіційним спостерігачам посвідчення за формою, встановленою Центральною виборчою комісією (частини сьома та восьма статті 69 Закону)	До 25 березня включно	ОВК має бути готовою з першого дня роботи здійснювати реєстрацію офіційних спостерігачів. Важливо не порушувати строки – рішення має прийматися не пізніше наступного після отримання подання. <i>Див. п.11 правових рекомендацій.</i>

3.	Отримання подань щодо утворення спеціальних виборчих дільниць, що існують на тимчасовій основі (частина друга статті 20 Закону)	До 23 лютого включно	Можливі несвоєчасні подання відповідних органів. ОВК бажано завчасно нагадати відповідним місцевим державним адміністраціям та органам місцевого самоврядування щодо строків подачі звернення про утворення спеціальних виборчих дільниць. Див. п.6 правових рекомендацій.
4.	Утворення спеціальних виборчих дільниць, що існують на тимчасовій основі (частина десята статті 20 Закону)	До 28 лютого включно	Можливі ситуації, коли подання неналежно оформлені (відсутність відомостей, передбачених ч. 3 ст. 20 Закону) або порушено вимоги ч. 2 ст. 20. Необхідно забезпечити співпрацю з районними, районними у місті Києві державними адміністраціями чи виконавчими комітетами міських рад міст обласного значення. Див. п.6 правових рекомендацій.
5.	Отримання від довіреної особи кандидата на пост Президента України в загальнодержавному або відповідному територіальному виборчому окрузі подання щодо кандидатур до складу дільничних виборчих комісій (частини друга, третя статті 24 Закону)	До 07 березня включно	Забезпечити належний графік і організацію роботи ОВК для приймання подань. Передбачити подовжений робочий день членів ОВК, які працюють на постійній основі, та спеціалістів в останній день приймання подань – 07 березня 2019 року. Див. п.7 правових рекомендацій.
6.	Утворення дільничних виборчих комісій звичайних та спеціальних виборчих дільниць (частина перша статті 24 Закону)	До 12 березня включно	Рішення про утворення ДВК приймати на засіданні ОВК. З метою відбору кваліфікованих кандидатур на керівні посади в ДВК, – організувати належну взаємодію з довіреними особами кандидатів. Див. п.7 правових рекомендацій.
7.	Оприлюднення в засобах масової інформації у відповідному регіоні рішень про утворення дільничної виборчої комісії, про її склад, а також про зміни в її складі (частина чотирнадцята статті 24 Закону)	Не пізніше як на третій день з дня прийняття. Якщо рішення прийнято 12 березня – не пізніше 15 березня	Зважаючи на стислий строк і часто обмежені можливості ЗМІ, оприлюднення треба планувати заздалегідь, зокрема, укласти угоду з відповідним ЗМІ. Див. п.7 правових рекомендацій.
8.	Передача інформаційних плакатів кандидатів на пост Президента України відповідним виборчим комісіям на виборчі дільниці у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією (частина третя статті 564 Закону)	До 15 березня включно	Інформаційні плакати можна передати щойно сформованим ДВК разом із документами і печатками, необхідними для початку роботи комісій.

9.	Проведення першого засідання дільничної виборчої комісії (частина друга статті 27, частина третя статті 28 Закону)	Не пізніш як на другий день після дня прийняття рішення про утворення дільничної виборчої комісії. Якщо рішення прийнято 12 березня – не пізніше 14 березня	Важливо відразу після утворення ДВК надати головам цих комісій контактні відомості членів ДВК і роз'яснити важливість організації початку роботи комісій відповідно до вимог Закону. Див. п. 1, 8 правових рекомендацій.
10.	Надання попереднього списку виборців для загального ознайомлення у приміщенні спеціальної виборчої дільниці, утвореної в установі виконання покарань (частина четверта статті 36 Закону)	Наступного дня після отримання. Якщо отримано 14 березня (останній день строку), то 15 березня	Див. п. 10 правових рекомендацій
11.	Внесення до ЦВК подань про утворення виборчих дільниць у винятковому випадку (частина десята статті 20 Закону)	Не пізніше 20 березня	У разі утворення нового закладу охорони здоров'я, установи виконання покарань, слідчого ізолятора чи іншого закладу (установи) з тимчасовим перебуванням виборців з обмеженими можливостями пересування, непередбаченого виходу у плавання судна під Державним Прапором України. Одночасно вноситься подання про склад відповідної ДВК. Див. п. 6 правових рекомендацій.
12.	Проведення першого засідання дільничної виборчої комісії спеціальної виборчої дільниці, утвореної у винятковому випадку (частина друга статті 27, частина третя статті 28 Закону)	Не пізніш як на другий день після дня прийняття рішення про утворення дільничної виборчої комісії	Див. п. 9. правових рекомендацій
13.	Отримання дільничними виборчими комісіями спеціальних виборчих дільниць, утворених у стаціонарних закладах охорони здоров'я, відомостей для складання списків виборців від керівників відповідних закладів (частина третя статті 36 Закону)	До 21 березня включно	Див. п. 10 правових рекомендацій

14.	Отримання одного примірника попереднього списку виборців на паперовому носії та іменних запрошень відповідними дільничними виборчими комісіями звичайної виборчої дільниці (частина шоста статті 31 Закону)	22 березня включно	Працювати з органами ведення Реєстру виборців. <i>Див. п. 10 правових рекомендацій.</i>
15.	Складання списку виборців на спеціальних виборчих дільницях, утворених у стаціонарних лікувальних закладах, а також в утворених винятковому випадку (частини друга та п'ятнадцята статті 36 Закону)	До 23 березня включно	Важливо, щоб ДВК дотрималась виконання всіх процедур, пов'язаних з повідомленнями органу ведення Реєстру. <i>Див. п. 10 правових рекомендацій.</i>
16.	Надання одного примірника списку виборців для загального ознайомлення у приміщенні дільничної виборчої комісії спеціальної виборчої дільниці (частина четверта статті 36 Закону)	Наступного дня після складання	<i>Див. п. 10 правових рекомендацій.</i>
17.	Приймання виборчих бюлетенів для голосування в день виборів Президента України в упаковці підприємства-виготовлювача від представника Центральної виборчої комісії (частина перша статті 73 Закону)	Починаючи з 24 березня	Приймання виборчих бюлетенів здійснюється на засіданні ОВК. Важливо дотримуватись процедури засідання, передбаченої ст. 68 Закону. <i>Див. п. 12 правових рекомендацій.</i>
18.	Завершення приймання подань і реєстрації офіційних спостерігачів від кандидата на пост Президента України, партії, яка висунула кандидата на пост Президента України, громадської організації та видача офіційним спостерігачам посвідчення за формою, встановленою Центральною виборчою комісією (частина восьма статті 69 Закону)	Останній день приймання подань – 25 березня, реєстрації – 26 березня	Забезпечити можливість приймання подань до кінця доби 25 березня. <i>Див. п. 11 правових рекомендацій.</i>
19.	Передача виборчих бюлетенів для голосування в день виборів Президента України дільничним виборчим комісіям звичайних та спеціальних виборчих дільниць (частина третя статті 73 Закону)	З 28 до 29 березня включно	Важливо: 1) скласти графік прибуття представників ДВК з урахуванням віддаленості і необхідності ДВК після прибуття до свого приміщення на засіданні ДВК прийняти бюлетені; 2) дотриматись процедури роботи на засіданні ОВК. Завершити передання виборчих бюлетенів до кінця доби 29 березня. <i>Див. п. 12, 13 правових рекомендацій.</i>

20.	Передача до Центральної виборчої комісії інформації, передбаченої частиною тринадцятою статті 75 Закону (частина чотирнадцята статті 75 Закону)	До 10 години 31 березня	Важливо налагодити зв'язок із ДВК і вчасно отримати відомості від ДВК. <i>Див. п. 14 правових рекомендацій.</i>
21.	Початок безперервного засідання ОВК (частина перша статті 82 Закону)	20.00 31 березня	Члени ОВК мають бути підготовлені до тривалої роботи з приймання виборчих документів. <i>Див. п. 15 правових рекомендацій.</i>
22.	Передача до Центральної виборчої комісії через автоматизовану інформаційно-аналітичну систему інформації, передбаченої частиною дванадцятою статті 76 Закону (частина чотирнадцята статті 76, абзац 3 частини першої статті 82 Закону)	До 21 години 30 хвилин 31 березня	Важливо налагодити зв'язок із ДВК і вчасно отримати відомості від ДВК. <i>Див. п. 15 правових рекомендацій.</i>
23.	Передача до Центральної виборчої комісії через автоматизовану інформаційно-аналітичну систему оперативної інформації про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях виборчого округу (абзац другий частини першої статті 82 Закону)		Забезпечити своєчасне внесення відомостей протоколів ДВК, які прийняті ОВК, до АІС «Вибори» <i>Див. п. 15 правових рекомендацій</i>
24.	Встановлення підсумків голосування в межах територіального виборчого округу (частина восьма статті 83 Закону)	До 5 квітня включно	Як правило, під час приймання виборчих документів від ДВК подається багато скарг, актів про порушення. Важливо всі звернення вчасно розглянути і прийняти рішення відповідно до Закону, перш ніж скласти протокол про підсумки голосування в окрузі. Це крайній строк для завершення встановлення підсумків голосування. <i>Див. п. 15, 16 правових рекомендацій.</i>
25.	Транспортування протоколу окружної виборчої комісії про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу до Центральної виборчої комісії (частина восьма статті 83 Закону)		<i>Див. п. 17 правових рекомендацій.</i>
26.	Звернення голови ОВК (заступника у разі відсутності) до органу реєстрації із письмовим повідомленням про дату припинення комісії (частина шоста статті 301 Закону)	Упродовж 5 днів з дня офіційного оголошення результатів виборів	<i>Див. п. 19 правових рекомендацій.</i>

27.	Повернення окружними виборчими комісіями невикористаних ними коштів Державного бюджету України на підготовку та проведення виборів на рахунок Центральної виборчої комісії <i>(частина восьма статті 38 Закону)</i>	Упродовж 7 днів з дня офіційного оголошення результатів виборів	Діяти відповідно до порядку, встановленого ЦВК. <i>Див. п. 19 правових рекомендацій.</i>
28.	Складання та подання до Центральної виборчої комісії фінансового звіту про надходження та використання коштів Державного бюджету України на підготовку і проведення виборів Президента України <i>(частина дев'ята статті 38 Закону)</i>	Упродовж 15 днів з дня офіційного оголошення результатів виборів	Діяти відповідно до порядку, встановленого ЦВК. <i>Див. п. 19 правових рекомендацій.</i>
29.	Передача виборчої та іншої документації до відповідних місцевих державних архівних установ <i>(частина перша статті 88 Закону)</i>	Після офіційного оголошення результатів виборів	ОВК відповідає також і за передачу виборчої документації ДВК межах округу. <i>Див. п. 19 правових рекомендацій.</i>
30.	Припинення повноважень окружних виборчих комісій <i>(частина третя статті 26 Закону)</i>	Через 10 днів після дня офіційного оголошення Центральною виборчою комісією результатів виборів	<i>Див. п. 19 правових рекомендацій.</i>
31.	Подання державному реєстратору за місцем розташування окружної виборчої комісії документів для проведення державної реєстрації припинення окружної виборчої комісії як юридичної особи <i>(частина дев'ята статті 30¹ Закону)</i>		Голова окружної виборчої комісії, в разі його відсутності – заступник голови комісії. <i>Див. п. 19 правових рекомендацій.</i>
32.	Подання до Центральної виборчої комісії виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців з відомостями про проведення державної реєстрації припинення окружної виборчої комісії як юридичної особи <i>(частина десята статті 30¹ Закону)</i>		Голова окружної виборчої комісії, в разі його відсутності – заступник голови комісії. <i>Див. п. 19 правових рекомендацій.</i>

ПРАВОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо рішень та дій окружних виборчих комісій з виборів Президента України, членів цих комісій під час організації підготовки та проведення чергових виборів Президента України 31 березня 2019 року¹

1. ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ ОКРУЖНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ. ПОЧАТОК ПОВНОВАЖЕНЬ КОМІСІЇ ТА ЇЇ ЧЛЕНІВ. СКЛАДЕННЯ ПРИСЯГИ ЧЛЕНАМИ ОКРУЖНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
1.1. Початок повноважень члена ОВК	Повноваження члена ОВК починаються з моменту складення присяги на першому засіданні ОВК, в якому він бере участь (ч. 2 ст. 29 Закону ²).
1.2. Скликання першого засідання ОВК	Скликати перше засідання ОВК в порядку та строк, передбачений Законом: – не пізніше як на другий день після дня утворення ОВК (ч. 2 ст. 26 Закону); – засідання скликається головою комісії (ч. 2 ст. 26 Закону); – з обов'язковим повідомленням усіх членів комісії про час, місце проведення засідання та його порядок денний (ч. 5 ст. 28 Закону).
1.3. Відкриття першого засідання ОВК	Відкрити перше засідання ОВК за умови присутності більше половини членів комісії від складу цієї комісії (ч. 4. ст. 28 Закону), утвореної рішенням ЦВК (ч. 2 ст. 23 Закону). У разі відсутності необхідного кворуму – вжити усіх можливих заходів для забезпечення присутності відповідної кількості членів ОВК.
1.4. Перша дія, яка здійснюється на першому засіданні ОВК	Першими обов'язковими діями членів ОВК на першому засіданні комісії є ознайомлення зі змістом ч. ч. 5-8 ст. 29 Закону та складення присяги члена ВК кожним членом ОВК (ч. 2 ст. 29 Закону).

¹ У цьому матеріалі вжито такі скорочення: ЦВК – Центральна виборча комісія; ОВК – окружна виборча комісія з виборів Президента України; ДВК – дільнична виборча комісія з виборів Президента України; ВК – виборча комісія; ТВО – територіальний виборчий округ; ВД – виборча дільниця; ЗМІ – засіб масової інформації; ІА – інформаційне агентство; ГО – громадська організація; КАСУ – Кодекс адміністративного судочинства України; кандидат – кандидат на пост Президента України, зареєстрований ЦВК; ДРВ – Державний реєстр виборців; АІАС – Автоматизована інформаційно-аналітична система «Вибори».

² «Ч. 2 ст. 29 Закону» означає «частина 2 статті 29 Закону України «Про вибори Президента України».

<p>1.5. Складення присяги членом ОВК</p>	<p>Голові та секретареві ОВК:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) організувати: <ul style="list-style-type: none"> – ознайомлення членів ОВК, присутніх на першому засіданні комісії (а для відсутніх членів ОВК – на першому засіданні, в якому вони братимуть участь), зі змістом ч. ч. 5-8 ст. 29 Закону; – складення присяги членами ОВК; 2) отримати у членів ОВК, які склали присягу члена комісії, текст присяги з їхніми підписами. 3) зберігати ці документи, які є невід’ємною частиною документації відповідної ОВК; 4) видати члену ОВК, який склав присягу члена комісії, посвідчення за підписом голови ЦВК (ч. 2 ст. 29 Закону). <p>Членам ОВК:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомитись зі змістом ч. ч. 5-8 ст. 29 Закону, після чого скласти присягу члена комісії на першому засіданні ОВК (ч. 3 ст. 28, ч. 2 ст. 29 Закону) а у разі відсутності – на наступному засіданні ОВК, в якому член комісії бере участь вперше; • поставити свій підпис під текстом присяги; • отримати посвідчення члена ОВК за підписом голови ЦВК (ч. 2 ст. 29 Закону).
<p>1.6. Початок повноважень ОВК</p>	<p>Повноваження ОВК починаються з моменту складення присяги не менш як двома третинами її складу, визначеного при її утворенні рішенням ЦВК (ч. 2 ст. 26 Закону).</p>
<p>1.7. Відмова члена ОВК скласти присягу</p>	<p>Відмова скласти присягу означає відмову особи бути членом комісії (ч. 2 ст. 29 Закону) та є підставою для дострокового припинення повноважень члена комісії (п/п 12 п. 1.3 Роз’яснення щодо порядку внесення змін до складу ОВК та ДВК, затвердженого постановою ЦВК від 16.04.2014 р. № 290). Повноваження члена ОВК припиняються з моменту прийняття рішення ЦВК про припинення повноважень відповідного члена ОВК (ч. 5 ст. 30 Закону). До прийняття рішення ЦВК про дострокове припинення повноважень така особа вважається членом комісії, але вона не може брати участі у роботі комісії та здійснювати будь-які повноваження члена ОВК.</p> <p>Необхідно:</p> <ul style="list-style-type: none"> – зафіксувати факт відмови скласти присягу члена ОВК у протоколі засідання ОВК (ч. 12 ст. 28 Закону, п. 1.7 Роз’яснення щодо порядку внесення змін до складу ОВК та ДВК); – надіслати до ЦВК витяг із протоколу засідання ОВК для розгляду питання до припинення повноважень відповідного члена ОВК (ч. 5 ст. 30 Закону).

2. ЗАСІДАННЯ ОКРУЖНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
<p>2.1. Визначення необхідності скликання засідання комісії</p>	<p>Голові ОВК скликати засідання у разі необхідності вирішення питань, віднесених Законом до повноважень ОВК, з організації підготовки та проведення виборів Президента України (ст. 26, інші положення Закону), зокрема для розгляду таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • щодо проведення першого засідання ОВК (ч. 2 ст. 28 Закону); • щодо визначення членів ОВК, які виконуватимуть свої повноваження у комісії на платній основі (не більше чотирьох) (ч. 4 ст. 29 Закону); • щодо визначення прав та обов'язків членів ОВК (п. 3 ч. 6 ст. 29 Закону); • щодо утворення спеціальної ВД, що існує на тимчасовій основі (ч. 2 ст. 20 Закону); • щодо утворення ДВК відповідного ТВО (ст. 24 Закону); • щодо контролю за складанням списків виборців і поданням їх для загального ознайомлення (п. 8 ч. 1 ст. 26 Закону); • щодо реєстрації у відповідному ТВО офіційних спостерігачів від кандидатів, партій – суб'єктів виборчого процесу, громадських організацій (ст. 69 Закону); • щодо прийняття виборчих бюлетенів від представника ЦВК (ч. 1 ст. 73 Закону); • щодо передачі виборчих бюлетенів ДВК (ч. 3 ст. 73 Закону); • щодо проведення безперервного засідання для встановлення підсумків голосування в межах ТВО (ст. 83 Закону); • щодо розгляду у встановлені Законом строки звернень, заяв, скарг та прийняття стосовно них рішень; • щодо виконання рішення суду чи ЦВК, яким ОВК зобов'язано прийняти відповідне рішення або вчинити передбачену Законом дію (ч. ч. 1-3 ст. 98 Закону). <p>Засідання ОВК скликається також за рішенням ЦВК, або на письмову вимогу третини членів ОВК (ч. ч. 1, 2 ст. 28 Закону).</p>
<p>2.2. Скликання засідання комісії</p>	<p>Засідання скликає голова, в разі його відсутності – заступник голови, а в разі їх відсутності – секретар ОВК (ч. 1 ст. 28 Закону).</p> <p>Повідомити усіх членів комісії про час, місце проведення засідання комісії та його порядок денний (ч. 5 ст. 28 Закону).</p> <p>Забезпечити надання кожному члену ОВК проектів рішень (постанов) та інших необхідних матеріалів з усіх питань порядку денного, як правило, за день до дня проведення засідання комісії, однак не пізніше як до початку засідання (ч. 6 ст. 28 Закону).</p> <p>Членам ОВК повідомляти про місце свого перебування та можливі способи оповіщення про засідання (тел., ел.пошта, месенджери тощо).</p>
<p>2.3. Підготовка до засідання комісії</p>	<p>Організувати належну підготовку до розгляду питань порядку денного засідання. За необхідності, витребувати необхідні документи та матеріали (на підставі повноважень ОВК (ч. 17 ст. 28 Закону).</p> <p>При підготовці документів до засідання комісії керуватися також положеннями Порядку ведення діловодства у ВК³.</p>

	<p>Секретар ОВК готує:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) проект порядку денного засідання відповідно до плану роботи ОВК, доручень голови, пропозицій членів ОВК, і подає голові ОВК; 2) пакет документів до кожного питання порядку денного: <ul style="list-style-type: none"> – проект постанови (з резолюцією голови); – додатки (звернення, заява, роз'яснення, план, список, звіт, довідка тощо), – в разі потреби – доповідну записку члена комісії, який готує питання на розгляд комісії; 3) список запрошених на засідання у якому зазначається: <ul style="list-style-type: none"> – прізвище, ім'я, по батькові, посада запрошених; – офіційні назви органів (організації, установи, політичної партії, виборчого блоку партій тощо) або особи, яких вони представляють; – питання порядку денного, у зв'язку з розглядом якого вони запрошені. <p>У разі неможливості підготовки та подання документів до засідання у строки, визначені Законом та Порядком ведення діловодства у ВК, секретар повідомляє голову ОВК про відповідні обставини.</p> <p>Членам ОВК:</p> <p>Ознайомитися з порядком денний, проектами рішень, які пропонуються до прийняття. Підготувати, за необхідності, власні пропозиції до порядку денного засідання комісії та проекти рішень із цих питань.</p> <p>За необхідності вимагати (у складі трьох членів ОВК) обов'язкового розгляду на засіданні комісії питання, що відноситься до повноваження ОВК (ч. 8 ст. 28 Закону).</p>
<p>2.4. Ведення засідання комісії</p>	<p>Головує на засіданні ОВК голова комісії або його заступник (ч. 7 ст. 28 Закону).</p> <p>У разі невиконання головою ОВК та його заступником комісія визначає із свого складу головуючого на засіданні (ч. 7 ст. 28 Закону).</p> <p>Протокол засідання (див. зразок протоколу засідання, п. 2 додатку зразків) веде секретар ОВК чи секретар засідання, обраний рішенням ОВК, – за відсутності секретаря чи у разі невиконання ним своїх обов'язків (ч. 12 ст. 28 Закону).</p> <p>Членам ОВК уважно ознайомитись із суттю кожного питання, проектом рішення, взяти участь в обговоренні, вносити за потреби пропозиції до проекту постанови, брати участь у голосуванні.</p>
<p>2.5. Відкриття засідання комісії</p>	<p>Відкрити засідання комісії у разі присутності на ньому більше половини членів комісії від складу ОВК (ч. 4 ст. 28 Закону).</p> <p>У разі відсутності необхідного кворуму слід перенести засідання комісії.</p> <p>Голова ОВК оголошує список осіб, присутніх на засіданні відповідно до Закону.</p>
<p>2.6. Присутність на засіданні комісії інших осіб</p>	<p>Список запрошених на засідання готує секретар ОВК (див. п. 2.3).</p> <p>Безперешкодно допустити на засідання комісії осіб, які мають право бути присутніми на засіданні без дозволу і запрошення: членів ЦВК, кандидатів, їх довірених осіб, офіційних спостерігачів, представників ЗМІ – у встановленій кількості (ч. 9 ст. 28 Закону). Подбати про забезпечення місць для розташування цих осіб у приміщенні, де проводиться засідання.</p>

	<p>У разі необхідності прийняти рішення про дозвіл бути присутніми на засіданні комісії інших осіб (ч. 10 ст. 28 Закону).</p> <p>Секретар комісії відповідає за реєстрацію осіб, які беруть участь у засіданні ОВК на запрошення комісії та без дозволу чи запрошення (п. 2.12 Порядку ведення діловодства у ВК).</p> <p>Членам ОВК сприяти безперешкодному допуску на засідання комісії осіб, які мають право бути присутніми на засіданні (ч. 9 ст. 28 закону).</p>
<p>2.7. Затвердження порядку денного засідання комісії</p>	<p>Прийняти рішення про затвердження порядку денного засідання комісії та щодо включення до нього питань, запропонованих членами комісії, більшістю від складу комісії (ч. 13 ст. 28 Закону, п. 2.17 Порядку ведення діловодства у ВК). Питання, розглянути які ОВК зобов'язано рішенням суду або ЦВК, вносяться до порядку денного в обов'язковому порядку.</p> <p>У випадку внесення трьома членами ОВК вимоги про розгляд на засіданні комісії питання, що відноситься до повноваження ОВК, воно вноситься до порядку денного в обов'язковому порядку (ч. 8 ст. 28 Закону), але за умови належної підготовки відповідного питання (проект рішення, додатки тощо) (ч.6 ст.28 Закону).</p> <p>За необхідності, внести власні пропозиції щодо включення інших питань до порядку денного під час обговорення його проекту (п. п. 1, 2 ч. 5 ст. 29 Закону, п. 2.16 Порядку ведення діловодства у ВК) з наданням членам ОВК проектів рішень із запропонованих питань.</p>
<p>2.8. Обговорення питань порядку денного</p>	<p>Питання порядку денного доповідає член комісії, який його готував.</p> <p>Присутнім членам ОВК надається можливість взяти участь в обговоренні питання порядку денного, ставити питання доповідачу та іншим учасникам засідання, вносити власні пропозиції щодо питання порядку денного.</p> <p>Членам ОВК для з'ясування всіх обставин обговорюваного питання з метою формування всебічного і об'єктивного уявлення про суть справи перед прийняттям рішення, в т. ч. ставити запитання доповідачеві, брати участь в обговоренні, ставити іншим учасникам засідання запитання щодо питання порядку денного, вносити пропозиції до проекту рішення (п. п. 1, 2 ч. 5 ст. 29 Закону).</p>
<p>2.9. Прийняття рішення комісії</p>	<p>Прийняти рішення відкритим голосуванням членів комісії більшістю голосів від складу комісії (ч. 13 ст. 28 Закону).</p> <p>Якщо були внесені пропозиції до проекту постанови, слід проголосувати проект постанови за основу, після цього – окремо кожну пропозицію і лише після цього – проголосувати за проект рішення в цілому.</p> <p>Долучити до протоколу засідання комісії усі окремі думки членів ОВК з відповідного питання (у письмовій формі) – у разі наявності (ч. 15 ст. 28 Закону).</p> <p>У разі незгоди із запропонованим проектом рішення повністю або частково, запропонувати (до остаточного прийняття рішення) свій варіант (текст) рішення або поправок (уточнень) до запропонованого.</p> <p>За необхідності – внести пропозицію щодо перенесення розгляду додатково запропонованих питань на наступні засідання ОВК (п. 2.18 Порядку ведення діловодства у ВК).</p> <p>У разі незгоди з рішенням, прийнятим комісією, висловити у письмовій формі окрему думку протягом двох днів після засідання, на якому було прийнято рішення (ч. 15 ст. 28 Закону).</p>

<p>2.10. Оформлення рішення комісії</p>	<p>Письмово оформити прийняте рішення у формі постанови (див. зразки постанов, п. 2-5 додатку зразків) з обов'язковим включенням (ч. 14 ст. 28 Закону, розділ 4. Порядку ведення діловодства у ВК):</p> <ul style="list-style-type: none"> – найменування комісії, найменування постанови, дати, часу та місця її прийняття; – мотивувальної частини з посиланням на обставили, що зумовили розгляд питання на засіданні комісії; – посилання на конкретні положення нормативно-правових актів або рішення суду чи ЦВК, якими керувалася комісія при прийнятті рішення; – резолютивної частини прийнятого рішення. Постанові присвоюється черговий номер відповідно до Порядку ведення діловодства у ВК. <p>Постанова підписується головою комісії (головуючим на засіданні) та секретарем (секретарем засідання) комісії.</p>
<p>2.11. Оприлюднення рішення комісії</p>	<p>Розмістити примірник прийнятої постанови не пізніше ранку наступного дня після дня її прийняття, а прийнятої напередодні дня голосування, у день голосування та під час підрахунку голосів, встановлення підсумків голосування, – не пізніш як через 4 години після завершення засідання ОВК, на стенді офіційних матеріалів, який обладнується в приміщенні комісії. У випадках, передбачених Законом – оприлюднити рішення у ЗМІ (наприклад, ч. 14 ст. 24).</p> <p>У ці ж строки надіслати прийнятту постанову ОВК до ЦВК через АІАС для оприлюднення її на офіційному веб-сайті ЦВК (ч. 16 ст. 28 Закону).</p>
<p>2.12. Видача копії постанови</p>	<p>Видати суб'єкту виборчого процесу, якого стосується рішення ОВК, на його вимогу, копію такої постанови, засвідчену головою ВК чи його заступником і секретарем комісії та скріплену печаткою ОВК, не пізніше ніж через 4 години після її прийняття, а прийнятої напередодні дня голосування та в день голосування, – невідкладно⁴.</p>
<p>2.13. Оформлення протоколу засідання комісії</p>	<p>Протокол засідання (див. зразок протоколу, п. 2 додатку зразків) ОВК підписується головою комісії (головуючим на засіданні) та секретарем (секретарем засідання) комісії</p> <p>Надати протокол засідання комісії для ознайомлення членам комісії на їх вимогу не пізніше наступного засідання комісії.</p> <p>Надати протокол засідання комісії для ознайомлення суб'єкту виборчого процесу на його вимогу не пізніше наступного засідання комісії (ч. 12 ст. 28 Закону, розділ 3 Порядку ведення діловодства у ВК).</p> <p>Членам ОВК за потреби (за бажанням) ознайомитись та підписати протокол засідання (ч. 12 ст. 28 Закону).</p>
<p>2.14. Ознайомлення з документами ВК</p>	<p>Надавати можливість членам ОВК знайомитися з усіма документами комісії (п. 4 ч. 5 ст. 29 Закону).</p> <p>За потреби, вимагати від ДВК надання члену ОВК усіх документів відповідної ДВК для ознайомлення (п. 4 ч. 5 ст. 29 Закону).</p>

³У виборчому процесі членам ОВК потрібно звернути увагу на виконання визначених Законом дій, що мають невідкладний характер, тобто вчинення дій відразу (не відкладаючи, без зволікання) та не допускає можливості допущення бездіяльності чи вчинення будь-яких інших дій після події, за якою необхідно невідкладно вчинити відповідну дію.

<p>2.15. Постанова ОВК, протокол засідання складені з помилками; в остаточному тексті постанови або протоколу засідання допущені помилки або неточності, неправильно викладено суть рішення, прийняте комісією</p>	<p>Включити до порядку денного найближчого засідання комісії та розглянути питання про виправлення помилок у постанові ОВК, протоколі засідання ОВК, прийняти відповідне рішення про внесення змін у документи або викладенні їх у новій редакції.</p>
<p>2.16. ОВК не виконує рішення суду або рішення ЦВК, яким ОВК було зобов'язано прийняти відповідне рішення чи вчинити певні дії</p>	<p>Виконати рішення суду чи ЦВК шляхом прийняття відповідного рішення або вчинення дій, на які вказується у рішенні суду або ЦВК, у строк, зазначений у такому рішенні (п.9 ч. 2 ст. 129 Конституції України, ч. 17 ст. 28 Закону).</p> <p>У питанні виконання рішення суду або ЦВК керуватися положеннями Закону, відповідно до яких невиконання рішення суду або ЦВК може бути визнано судом або ЦВК таким порушенням комісією Конституції України та законів України, які можуть мати наслідком дострокове припинення повноважень ОВК за рішенням ЦВК (ч. 2 ст. 30 Закону).</p>

3. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗГЛЯДУ ДОКУМЕНТІВ, ЗВЕРНЕНЬ, ЗАЯВ ТА СКАРГ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
<p>3.1. Прийом документів, звернень, заяв і скарг та їх реєстрація</p>	<p>Приймання документів, звернень, заяв, скарг здійснює член ОВК, уповноважений на це рішенням ОВК. Усі документи, звернення, заяви, скарги, що надійшли до ОВК, реєструються в журналі реєстрації документів, заяв і скарг у виборчій комісії в порядку, встановленому ЦВК (ч. 19 ст. 28 Закону) і п. п. 5.3, 5.4 Порядку ведення діловодства у ВК.</p> <p>ОВК не може відмовити у прийнятті документа, скарги або заяви незалежно від змісту звернення, крім анонімних, особистих, вітальних звернень та запрошень.</p> <p>Слід мати на увазі, що анонімним вважається звернення, в якому не зазначено місце проживання, яке не підписане автором (авторами), а також таке, з якого неможливо встановити авторство (ст. 8 Закону України «Про звернення громадян»).</p> <p>Врахувати, що у разі надходження скарги засобами електронної пошти (в електронній формі), така скарга опрацьовується комісією після надходження цієї скарги у письмовій (паперовій) формі (п. 6.9. Порядку розгляду скарги ВК⁵).</p>

⁵ Порядок розгляду скарг ВК з виборів Президента України затверджено постановою ЦВК від 28 березня 2014 року № 114 (із змінами, внесеними згідно з постановою Центральної виборчої комісії від 18 квітня 2014 року № 317, від 31 грудня 2018 року № 271).

<p>3.2. Вирішення питання, чим (заявою чи скаргою) є звернення, що надійшло до ОВК</p>	<p>Виходити з того, що ст. 95 Закону встановлює вимоги лише щодо форми та змісту скарги.</p> <p>Вимоги стосовно форми чи змісту заяви Законом не визначені. Заява може бути як письмовою, так і усною (п. 5.3 Порядку ведення діловодства у ВК).</p> <p>При вирішенні цього питання ОВК має виходити зі змісту звернення, що надійшло до комісії, відповідно до визначення понять скарги і заяви, а не лише з назви звернення чи інших формальних реквізитів письмового документа, поданого до комісії.</p> <p>Наявність чтко сформульованих заявлених вимог про визнання рішень, дій чи бездіяльності протиправними, про усунення порушень, поновлення порушених виборчих прав дає підстави кваліфікувати звернення як скаргу.</p>
<p>3.3. Вирішення питання про дотримання вимог Закону щодо оформлення скарги</p>	<p>Після реєстрації у журналі скаргу попередньо розглядає голова комісії, а в разі його відсутності – заступник голови комісії з метою визначення, чи дотримані вимоги ст. 95 Закону та розділу 6 Порядку розгляду скарг ВК щодо форми та змісту скарги.</p> <p>Якщо вимоги дотримані – скарга виноситься на розгляд на засідання комісії.</p> <p>Якщо вимоги не дотримані – скарга не пізніше як на наступний день після дня її надходження повертається листом за підписом голови (заступника голови) суб'єкту звернення без розгляду із зазначенням переліку недоліків, які перешкоджають її розгляду (ч. 3 ст. 96 Закону; п. 5.12 Порядку ведення діловодства у ВК) або невідкладно – у день голосування чи наступного дня. Підготовку листа на повернення скарги та його відправку може виконувати член ОВК відповідно до розподілу обов'язків у комісії.</p>
<p>3.4. Підготовка до розгляду звернення, скарги, заяви на засіданні комісії</p>	<p>За дорученням комісії, голови ОВК визначені члени ОВК готують до розгляду на засіданні комісії проект рішення Комісії щодо питання, порушеного у зверненні, скарзі, заяві, досліджують викладені обставини, в т. ч. додані документи та докази.</p> <p>При розгляді скарги ОВК може звернутись із запитом (витребувати) додаткові докази за власною ініціативою або за зверненням суб'єкта звернення, суб'єкта оскарження, заінтересованих осіб (ч. 1 ст. 97 Закону). За результатами попереднього розгляду готується проект рішення у формі постанови комісії з даного питання з урахуванням вимоги Закону до строків розгляду скарг (ч. 4 ст. 96 Закону). До проекту постанови для розгляду на засіданні комісії додаються документи, які мають відношення до предмету скарги. Доцільно скласти доповідну записку члена ОВК, який готував питання (Порядок ведення діловодства у ВК).</p>
<p>3.5. Розгляд звернення, скарги, заяви на засіданні комісії</p>	<p>Розглянути звернення, скаргу, заяву та прийняти рішення у повній відповідності до вимог Закону, Закону «Про звернення громадян» та Порядку розгляду скарг ВК, особливо щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> – строків розгляду (ч. 19 ст. 28, ч. 4 ст. 96 Закону); – обов'язкового запрошення суб'єкта звернення, суб'єкта оскарження та інших заінтересованих осіб (ч. 5 ст. 96 Закону, п. 7.3 Порядку розгляду скарг ВК); – законності та обґрунтованості рішення ОВК (ч. 1 ст. 98 Закону). <p>Видати чи надіслати копію рішення ОВК за підсумком розгляду скарги суб'єкту звернення із скаргою, суб'єкту оскарження, заінтересованим особам, відповідній ВК, іншому суб'єкту, про якого йдеться у рішенні, не пізніше наступного дня після прийняття рішення, а в разі прийняття рішення напередодні, в день голосування або на наступний день – невідкладно.</p> <p>Надіслати копію рішення ОВК за підсумком розгляду скарги до ЦВК невідкладно після прийняття цього рішення (ч. 5 ст. 98 Закону).</p>

	У питаннях оприлюднення рішення ОВК за наслідком розгляду звернення, надання копії рішення ОВК про розгляд звернення відповідним особам та надсилання копії рішення ОВК до ЦВК керуватись загальними правилами Закону (див п. п. 2.11-2.12).
3.6. Розгляд скарг напередодні дня голосування та у день голосування	<p>Забезпечити розгляд скарги щодо порушень, які мали місце до дня голосування – не пізніше 24 години дня, який передує дню голосування, а щодо порушення, яке мало місце у день голосування, під час підрахунку голосів на дільниці – у дводенний строк з дня її подання. (ч. 4 ст. 96 Закону).</p> <p>Членам ОВК бути постійно у приміщенні ОВК або на невеликій відстані від нього (з належними засобами зв'язку) – для забезпечення своєї присутності на засіданні ОВК у разі термінового скликання засідання комісії та невідкладного прийняття рішень у випадках, передбачених Законом.</p>
3.7. Розгляд документів, які надходять до ОВК	Розгляд документів, які надходять до ОВК (подань щодо реєстрації офіційних спостерігачів, подань до складу ДВК, тощо), повинен відбуватись в порядку і строки, визначені Законом та відповідними актами ЦВК, з прийняттям відповідного рішення (якщо це передбачено вимогами Закону та актів ЦВК), вчиненням дій.

4. ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ЧЛЕНАМИ ОКРУЖНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
4.1. Реалізація прав членами ОВК	Голова, заступник голови та секретар ОВК зобов'язані здійснювати свої повноваження, встановлені Законом, з неухильним додержанням прав окремих членів ОВК.
4.2. Додержання обов'язків членами ОВК	<p>Голова, заступник голови, секретар та члени ОВК повинні враховувати, що систематичне невиконання кожним із них покладених на нього обов'язків може спричинити звернення комісії до ЦВК з мотивованим рішенням про заміну голови, заступника чи секретаря ОВК (ч. 8 ст. 30 Закону).</p> <p>Член ОВК повинен належно опанувати положення Закону, які визначають права та обов'язки члена комісії, передовсім ті, які встановлені або слідує з змісту таких положень Закону:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у складі третини складу ОВК письмово вимагати скликання засідання комісії (ч. 1 ст. 28); – бути повідомленим про час, місце проведення засідання та його порядок денний (ч. 5 ст. 28); – отримувати проекти рішень комісії та необхідні матеріали, як правило, не пізніше як за день до дня проведення засідання комісії, однак не пізніше як до початку засідання (ч. 6 ст. 28); – вимагати у складі 3-ох членів комісії розглянути на засіданні питання, що відносяться до повноважень ОВК (ч. 8 ст. 29); – бути присутнім на засіданнях ДВК відповідного ТВО (ч. 9 ст. 28); – висловити письмово окрему думку щодо рішення комісії у разі незгоди із ним (ч. 15 ст. 28);

	<ul style="list-style-type: none"> – брати участь у підготовці питань, що вносяться на розгляд ОВК (п. 1 ч. 5 ст. 29); – виступати на засіданнях ОВК, ставити іншим учасникам засідання запитання щодо порядку денного, вносити пропозиції з питань, віднесених до повноважень комісії (п. 2 ч. 5 ст. 29); – за дорученням ОВК перевіряти діяльність ДВК відповідного ТВО (п. 3 ч. 5 ст. 29); – безперешкодно відвідувати всі приміщення ОВК, знайомитися з усіма документами ОВК та ДВК відповідного ТВО (п. 4 ч. 5 ст. 29); – на відшкодування шкоди, заподіяної його життю, здоров'ю чи майну у зв'язку з виконанням обов'язків члена ОВК, в порядку та розмірі, встановлених законодавством (п. 5 ч. 5 ст. 29); – оглянути кожний пакет з документами, які члени ДВК передають на засіданні ОВК (ч. 6 ст. 82); – перебувати у приміщенні, де відбувається введення системним адміністратором та перевірка відомостей протоколу про підрахунок голосів на ВД до бази даних АІАС (ч. 5 ст. 82); – отримати примірник протоколу ОВК про підсумки голосування у межах ТВО (ч. 6 ст. 83); – отримати примірник протоколу про повторний підрахунок голосів виборців на ВД у разі проведення ОВК повторного підрахунку (ч. 13 ст. 82).
<p>4.3. Ініціювання процедури притягнення до адміністративної відповідальності за порушення виборчого законодавства</p>	<p>У разі виявлення відповідного порушення, відповідальність за вчинення якого передбачена КУПАП (ст. 2127-21221), слід ініціювати притягнення порушника до відповідальності. Член ОВК має право на складання протоколу про адміністративне правопорушення у випадках, передбачених ст. 255 КУПАП (див. Зразок протоколу, п. 6 додатку зразків). Якщо член виборчої комісії не має права на складання протоколу, слід звернутися до Національної поліції, працівникам якої таке право надано в інших випадках.</p> <p>Перелік порушень, стосовно яких член ОВК має право скласти протокол про адміністративне правопорушення, включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> – порушення встановлених законом порядку ведення Реєстру, порядку та строків подання відомостей про виборців до органу ведення Реєстру, ВК, порушення порядку складання та подання списку виборців посадовою особою, на яку законом покладено такий обов'язок (ч. 1 ст. 212⁷); – порушення встановлених законом порядку та строків надання списку виборців, надання недостовірного списку виборців посадовою особою, на яку законом покладено такий обов'язок (ч. 2 ст. 212⁷); – порушення передбаченого законом порядку ведення передвиборної агітації з використанням друкованих, електронних (аудіовізуальних) ЗМІ або надання переваги в інформаційних телерадіопередачах чи друкованих ЗМІ, в продукції ІА будь-якому кандидату, політичній партії (блоку), їх передвиборним програмам власниками, посадовими чи службовими особами, творчими працівниками ЗМІ, ІА (ч. 1 ст. 212⁹); – порушення заборони протягом визначеного законом часу у будь-якій формі коментувати чи оцінювати зміст передвиборної агітаційної теле-, радіопрограми відповідного кандидата, політичної партії (блоку), давати будь-яку інформацію щодо цього кандидата, цієї політичної партії (блоку) власниками, посадовими чи службовими особами, творчими працівниками ЗМІ, ІА (ч. 2 ст. 212⁹);

- ненадання відповідному суб'єкту виборчого процесу, щодо якого оприлюднено інформацію, яку він вважає недостовірною, на його вимогу (звернення) можливості у визначеному законом порядку оприлюднити відповідь щодо такої інформації (ст. 212¹¹);
- порушення встановленого законом права кандидатів на використання на рівних умовах будинків (приміщень) для проведення передвиборного публічного заходу чи передвиборної агітації (ст. 212¹²);
- виготовлення або замовлення виготовлення під час виборчого процесу друкованих матеріалів передвиборної агітації, які не містять відомостей про установу, що здійснила друк, їх тираж, інформацію про осіб, відповідальних за випуск, або у яких така інформація означена неправильно чи неповно (ч. 1 ст. 212¹³);
- розповсюдження (рознесення, вивішування, роздавання) під час виборчого процесу друкованих матеріалів передвиборної агітації, які не містять відомостей про установу, що здійснила друк, їх тираж, інформацію про осіб, відповідальних за випуск, або у яких така інформація означена неправильно чи неповно, а так само організація такого розповсюдження (ч. 2 ст. 212¹³);
- порушення встановленого законом порядку розміщення агітаційних матеріалів чи політичної реклами або розміщення їх у заборонених законом місцях громадянином (ч. 1 ст. 212¹⁴);
- порушення встановленого законом порядку розміщення агітаційних матеріалів чи матеріалів політичної реклами підприємствами – розповсюджувачами реклами (ч. 2 ст. 212¹⁴);
- порушення встановленого законом порядку надання або отримання внеску на підтримку політичної партії, порушення встановленого порядку надання або отримання державного фінансування статутної діяльності політичної партії, а так само порушення встановленого законом порядку надання або отримання фінансової (матеріальної) підтримки для здійснення передвиборної агітації (ст. 212¹⁵);
- ненадання у випадках та порядку, встановлених законом, головою відповідної ВК або особою, яка відповідно до закону виконує його обов'язки, копії виборчого протоколу (ст. 212¹⁷);
- невиконання рішення ВК, прийнятого в межах їх повноважень (ст. 212¹⁸);
- відмова у звільненні члена ВК від виконання виробничих чи службових обов'язків за основним місцем роботи на час виконання ним повноважень члена ВК (ч. 1 ст. 212¹⁹);
- звільнення члена ВК з роботи або переведення його на нижчу посаду з підстав, пов'язаних із виконанням його обов'язків у ВК (ч. 2 ст. 212¹⁹);
- порушення встановленого законом порядку опублікування документів та іншої інформації, пов'язаних з підготовкою і проведенням виборів, ВК чи ЗМІ (ст. 212²⁰).

5. ВЕДЕННЯ ДІЛОВОДСТВА ОКРУЖНОЮ ВИБОРЧОЮ КОМІСІЄЮ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
5.1. Початок роботи ОВК. Організація ведення діловодства в ОВК	<p>Голова ОВК зобов'язаний забезпечити документування роботи ОВК відповідно до вимог Закону та постанов ЦВК, адже згідно з положенням пункту 1.4 Порядку ведення діловодства у ВК відповідальність за організацію та стан діловодства, а також за дотримання цього Порядку в комісії покладається на голову ОВК. Для цього слід створити належні умови для роботи секретаря ОВК. У разі відсутності секретаря рішенням комісії необхідно доручити тимчасове ведення діловодства (в т. ч. протоколу засідання ОВК) іншому членові ОВК.</p> <p>Безпосереднє ведення діловодства здійснює секретар ОВК.</p>
5.2. Підготовка документів до засідання ОВК	<p>За підготовку матеріалів до засідання комісії відповідає секретар ОВК. Послідовність його дій є такою:</p> <ul style="list-style-type: none"> – скласти проект порядку денного згідно з планом роботи ОВК та за дорученням голови комісії, а також з урахуванням пропозицій членів ОВК, рішень ЦВК, рішень судів, як правило, не пізніше ніж за день до засідання; – подати проект порядку денного голові ОВК для погодження; – відповідно до проекту порядку організувати вчасне подання проектів рішень відповідальними за це членами ОВК; – подати проекти рішень голові ОВК для ознайомлення; – скласти список запрошених на засідання осіб (тих осіб, щодо яких уже прийнято рішення ОВК, осіб, яких слід запросити відповідно до порядку розгляду скарг, а також інших осіб, присутність яких потрібна для кваліфікованого розгляду питань порядку денного) (розділ 2 Порядку ведення діловодства у ВК). <p>Членам ОВК В разі доручення ОВК вчасно подати секретареві ОВК проект рішень та інші документи до розгляду питань порядку денного.</p> <p>(див. зразки постанов, п. 1, 3-5, 8-9, 11-13 додатку зразків).</p>
5.3. Оформлення протоколу ОВК	<p>У протоколі засідання ОВК (див. зразок протоколу, п.2 додатку зразків). фіксуються обговорення питання і рішення, що розглядається та приймається на засіданні. Протокол оформляється на підставі записів, зроблених під час засідання секретарем ОВК (секретарем засідання комісії за дорученням комісії).</p> <p>В протоколі обов'язково мають бути зазначено такі відомості:</p> <ul style="list-style-type: none"> – кількість членів ОВК, присутніх на засіданні; – кількість інших осіб, які беруть участь або запрошені на засідання, з додаванням реєстраційного списку присутніх; – порядок денний засідання; – зміст прийнятих рішень та результати голосування за ці рішення (розділ 3 Порядку ведення діловодства у ВК). <p>Протокол підписується головою ОВК (головуючим на засіданні) та секретарем ОВК (секретарем засідання) (ч. 12 ст. 28 Закону).</p> <p>Членам ОВК ознайомитись з оформленим протоколом засідання ОВК, який на вимогу члена ОВК має бути наданий на ознайомлення не пізніше наступного засідання комісії. Підписати зазначений протокол засідання ОВК (ч. 12 ст. 28 Закону).</p>

	<p>До протоколу додаються у вигляді додатків:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оригінали документів, прийнятих на засіданні; – окремі думки членів ОВК з питань порядку денного (розділ 3 Порядку ведення діловодства у ВК). <p>У разі незгоди з рішенням, прийнятим на засіданні ОВК, протягом 2-ох днів після відповідного засідання у письмовій формі висловити окрему думку, яка додається до протоколу засідання (ч. 15 ст. 28 Закону).</p>
<p>5.4. Оформлення прийнятих комісією рішень, складених комісією актів, протоколів</p>	<p>На підставі проекту постанови та записів, зроблених під час обговорення проекту постанови, результатів голосування внесення змін до проекту, секретар ОВК оформлює текст постанови, який приймався в цілому з урахуванням внесених змін.</p> <p>Постанову підписують голова ОВК (головуючий на засіданні) та секретар ОВК (секретар засідання) (ч. 14 ст. 28 Закону, розділ 4 Порядку ведення діловодства у ВК).</p> <p>ОВК складає акти та протоколи. Акт комісії засвідчує певний факт або певну подію, виявлені і визнані комісією. Протокол комісії встановлює підсумки певних дій, виконаних комісією.</p> <p>Акти і протоколи виборчої комісії складаються у випадках, передбачених Законом, за формами, затвердженими ЦВК, та у кількості примірників, встановлених Законом. Акт або протокол комісії підписується всіма присутніми на засіданні членами ВК, підписи яких скріплюються печаткою виборчої комісії.</p> <p>Перший примірник акта чи протоколу мають право підписати присутні на засіданні кандидати, їх довірені особи, офіційні спостерігачі. (див. зразки постанов, п. 1, 3-5, 8-9, 11-13 додатку зразків).</p> <p>Членам ОВК підписати складені акти чи протоколи.</p> <p>У разі незгоди з рішенням ОВК чи відомостями протоколу про підсумки голосування у межах ТВО, про повторний підрахунок голосів виборців на ВД – у письмовій формі висловити окрему думку (ч. 15 ст. 28, ч. 5 ст. 83 Закону).</p>
<p>5.5. Чи має право ОВК вносити зміни до уточненого списку виборців на звичайній виборчій дільниці?</p>	<p>Ні, зміни до уточненого списку виборців вносяться винятково безпосередньо ДВК без рішення самої комісії — головою ДВК або його заступником та секретарем ДВК (ч. 1 ст. 35 Закону, п. 5.1 Роз'яснення щодо складання та уточнення списків виборців для підготовки і проведення голосування з виборів Президента України, затвердженого постановою ЦВК від 02 лютого 2019 року № 191). Підставою для внесення змін до уточненого списку виборців на звичайній ВД є рішення суду, а також повідомлення ОВ ДРВ щодо усунення кратного включення у списку на цій ВД. (п. п. 1, 3 ч. 2 ст.35 Закону). У день голосування зміни до уточненого списку виборців не вносяться (ч.3 ст.35 Закону).</p>

6. УТВОРЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ВИБОРЧИХ ДІЛЬНИЦЬ, ЩО ІСНУЮТЬ НА ТИМЧАСОВІЙ ОСНОВІ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
6.1. Від районної, районної у місті Києві державної адміністрації чи виконавчого комітету міської ради міста обласного значення надійшло подання щодо утворення спеціальної ВД, що існує на тимчасовій основі	<p>При підготовці проекту рішення ОВК про утворення спеціальної ВД, що існує на тимчасовій основі, ОВК повинна перевірити подання щодо:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) відповідності його формі, яка затверджена постановою ЦВК від 30 березня 2014 року № 124 (ч. 2 ст. 20 Закону); 2) повноти відомостей (ч. ч. 3, 4 ст. 20 Закону); 3) дотримання вимог до приміщення ДВК та приміщення для голосування (ст. 74 Закону); 4) дотримання строку внесення подання (строк подання – не пізніше як за 35 днів до дня голосування, тобто 23 лютого 2019 року; ч.2 ст.20). <p>У разі недодержання вимог Закону ОВК має звернутися до суб'єкта подання щодо його уточнення чи внесення змін.</p> <p>У разі пропущення встановленого Законом строку ОВК має відмовити в утворенні спеціальної ВД.</p> <p>Прийняти рішення про утворення спеціальної виборчої дільниці, що існує на тимчасовій основі (стаття 20 Закону, постанова ЦВК від 8 квітня 2014 року № 225).</p> <p>Членам перевірити на відповідність вимогам ч. ч. 2-4 ст. 20 Закону форму подання та відомості, зазначені у ньому та взяти участь у підготовці проекту рішення.</p>
6.2. Оприлюднення рішення ОВК про утворення спеціальної ВД, що існує на тимчасовій основі	<p>Довести відповідне рішення ОВК до відома громадян через друковані ЗМІ або, у разі неможливості, оприлюднити іншим, визначеним ОВК, способом.</p> <p>Рішення ОВК не пізніше ранку наступного дня після його прийняття вивішується для загального ознайомлення на стенді офіційних матеріалів комісії та надсилається ЦВК через АІАС (ч.16 ст.28 Закону).</p>

7. УТВОРЕННЯ ДІЛЬНИЧНИХ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНА ЗВИЧАЙНИХ ТА СПЕЦІАЛЬНИХ ВИБОРЧИХ ДІЛЬНИЦЬ. ДОСТРОКОВЕ ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ДІЛЬНИЧНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ТА ЇЇ ЧЛЕНА

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
7.1. Внесення до ОВК подань щодо кандидатур до складу ДВК довіреними особами кандидатів	<p>Встановити відповідність кожного подання щодо кандидатур до складу ДВК усім вимогам Закону, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • належний суб'єкт внесення подання (ч. ч. 2, 3 ст. 24 Закону); <ul style="list-style-type: none"> – довірена особа кандидата (для усіх ДВК, крім утворених на судні, на полярній станції); – капітан судна, керівник полярної станції (для ДВК спеціальних ВД, утворених на судні та полярній станції);

	<ul style="list-style-type: none"> • строк подання – не пізніше як за 23 дні до дня голосування, тобто не пізніше 7 березня 2019 року (ч. ч. 2, 3 ст. 24 Закону); • подання по одній особі до однієї ДВК від одного кандидата (крім ДВК, утвореної на судні, полярній станції) (ч. 2 ст. 24 Закону); • форма подання відповідає формі, затвердженій ЦВК (ч. 6 ст. 24 Закону, постанова ЦВК від 27 грудня 2018 року № 265); • подання внесені на паперовому носії та в електронному вигляді (ч. 2 ст. 24 Закону); • зазначення у поданні всіх відомостей, передбачених Законом (ч. 6 ст. 24 Закону); • додаток до подання – заяви усіх осіб, запропонованих до складу ДВК, про згоду на участь у роботі ВК від відповідного суб'єкта подання, згоду виконувати посадові обов'язки голови, заступника голови або секретаря ДВК та про ненадання згоди на участь у роботі ВК іншим суб'єктам подання на відповідних виборах, ксерокопії паспорта громадянина України (ч. 6 ст. 24 Закону); • відповідність кожної кандидатури до складу ДВК вимогам ч. ч. 9, 10 ст. 24 Закону. <p>Розглянувши подання кандидатів, зареєстрованих ОВК, щодо кандидатур до складу ДВК та доданих до них документів у строки, визначені Законом ОВК приймає рішення про утворення ДВК. Прийняте рішення (оформити постановою) про утворення ДВК не пізніш як за 18 днів до дня виборів, тобто не пізніше 12 березня 2019 року (ч. 1 ст. 24 Закону).</p>
<p>7.2. Подання щодо кандидатур до складу ДВК внесені до ОВК з порушенням вимог Закону (неповнота відомостей, відсутність підпису довіреної особи тощо)</p>	<p>При прийнятті рішення про утворення ДВК ОВК не враховує таке подання та відхиляє відповідні кандидатури повністю (ч. 2, 6, 7 ст. 24 Закону).</p> <p>Рішення щодо відхилення кандидатур оформляється окремими постановами щодо кандидатур, внесених кожним кандидатом.</p>
<p>7.3. Подання щодо кандидатур до складу ДВК внесені 8 березня 2019 року або пізніше</p>	
<p>7.4. До подання щодо кандидатур до складу ДВК, яке внесені до ОВК довіреною особою кандидата, включено осіб, які не можуть входити до складу ДВК</p>	<p>ОВК (членам ОВК) слід перевірити кожне подання, щодо кандидатур до складу ДВК та додані до нього документи на відповідність вимогам Закону, зокрема переконалися у відповідності кожної кандидатури вимогам Закону.</p> <p>(ч. 6, 9, 10 ст. 24 Закону, постанова ЦВК від 27 грудня 2018 року № 265.</p> <p>При прийнятті рішення про утворення ДВК ОВК відхиляє кандидатури тих осіб, які не можуть входити до складу ДВК (абзац другий ч. 6, ч. 9, 10 ст. 24 Закону).</p>

<p>7.5. Одна і та сама особа включена до кількох подань до складу ДВК, які внесені довіреними особами різних кандидатів, та до яких додані заяви цієї особи про згоду на участь у роботі ДВК від кожного із відповідних кандидатів та про ненадання згоди на участь у роботі ДВК іншим кандидатам</p>	<p>Звернутися до відповідної особи, яка включена до кількох подань до складу ДВК, а також до довірених осіб, які вносили подання, проханням надати пояснення.</p> <p>Після отримання пояснення особи (підтверджених письмово), яка включена до кількох подань до складу ДВК від різних кандидатів, ухвалити одне з рішень:</p> <ul style="list-style-type: none"> • у випадку підтвердження того, що особа дійсно надала згоду на участь у роботі ДВК від кількох кандидатів – відхилити таку кандидатуру від усіх кандидатів з підстав порушення вимог ч. 6 ст. 24 Закону; • у випадку підтвердження того, що особа дійсно надала згоду на участь у роботі ДВК лише від одного кандидата – включити таку особу до складу ДВК від цього кандидата, а також направити звернення до правоохоронних органів для проведення перевірки усіх обставин справи; – у випадку підтвердження того, що особа не давала жодної згоди на участь у роботі ДВК – відхилити таку кандидатуру з підстав порушення ч.6 ст. 24 Закону)
<p>7.6. У встановлений Законом строк внесення подань кандидатур до складу ДВК (не пізніше 7 березня 2019 року) подання щодо окремих ДВК не надійшли або запропоновано менше 9 осіб – з урахуванням підстав для відхилення кандидатур</p>	<p>Голова ОВК вносить необхідну кількість кандидатур, які відповідають вимогам Закону, для утворення ДВК у складі 9 членів.</p> <p>Прийняти рішення про утворення ДВК у складі 9 осіб за поданням голови ОВК з обов’язковим включенням поданих кандидатур від кандидатів на пост Президента.</p> <p>Кандидатури до складу ДВК можуть бути запропоновані голові ОВК членами ОВК (ч. 8 ст. 24 Закону).</p>
<p>7.7. Призначення голови, заступника голови та секретаря комісії в ДВК звичайних та спеціальних ВД відповідного ТВО (крім ДВК ВД, утвореної на судні, полярній станції)</p>	<p>ОВК приймає рішення про утворення ДВК з одночасним призначенням голови, заступника голови, секретаря кожної ДВК звичайної та спеціальної ВД (оформлюється однією постановою ОВК).</p> <p>При визначенні кандидатур на посади керуватись ч. 11 ст. 24 Закону і Порядком розподілу керівних посад у ДВК⁶.</p> <p>Розподіл керівних посад здійснюється за допомогою АІАС.</p> <p>Пропозиції щодо персональних призначень керівників ДВК у цьому випадку добирати, виходячи з фахової підготовленості відповідних осіб та їх досвіду роботи у ВК.</p> <p>Закон вимагає при цьому дотримуватись приблизно рівномірного територіального розподілу ДВК для представників кандидатів.</p> <p>При реалізації права кандидатів на частку посад відповідної категорії додержуватись вимоги Закону щодо володіння секретарем ДВК державною мовою (ч. 13 ст. 24 Закону).</p>

⁶ Порядок розподілу керівних посад у дільничних виборчих комісіях з виборів Президента України між суб’єктами подання кандидатур до складу цих комісій затверджено постановою ЦВК від 25 березня 2014 року № 71.

<p>7.8. Призначення голови, заступника голови та секретаря ДВК спеціальної ВД, утвореної на судні, що в день голосування перебуває у плаванні під Державним Прапором України</p>	<p>Оскільки Законом не визначено процедуру розподілу керівних посад у ДВК, утвореної на судні, що в день голосування перебуває у плаванні під Державним Прапором України, – членам ОВК варто вносити пропозиції щодо призначення кандидатур на керівні посади (з числа кандидатур, внесених капітаном судна до складу ДВК) виходячи з їхньої кваліфікації та досвіду роботи.</p> <p>ОВК приймає рішення про утворення ДВК з одночасним призначенням голови, заступника голови, секретаря кожної ДВК спеціальної ВД (оформлюється однією постановою ОВК).</p>
<p>7.9.Оприлюднення рішення ОВК про утворення ДВК</p>	<p>Підготувати відповідний лист друкованим ЗМІ.</p> <p>Підготувати відповідну копію постанови для розміщення на стенді офіційних матеріалів комісії. Копія не пізніше ранку наступного дня після його прийняття вивішується для загального ознайомлення на стенді офіційних матеріалів комісії та надсилається ЦВК через АІАС (ч. 16 ст. 28 Закону).</p> <p>Забезпечити надсилання постанови ЦВК через АІАС. Оприлюднити рішення про утворення ДВК та про їх склад у ЗМІ у відповідному регіоні не пізніш як на 3-ій день з дня його прийняття (ч. 14 ст. 24 Закону).</p>
<p>7.10. Виявлення підстав для дострокового припинення повноважень усього складу ДВК</p>	<p>Перекопатися в наявності та достовірності підстав прийняття рішення про дострокове припинення повноважень ДВК (ч. 2 ст. 30 Закону) або окремого члена ДВК (ч. 4 ст. 30 Закону).</p> <p>Приймати рішення про дострокове припинення повноважень члена ДВК лише із передбачених Законом підстав та в установленому порядку (ч.ч. 4, 6 ст. 30 Закону).</p> <p>Рішення про дострокове припинення повноважень члена ДВК на підставі положень п. 8 ч. 4 ст. 30 Закону може бути прийнято виключно за наявності відповідного рішення суду або ОВК, яким встановлюються відповідні факти систематичного або грубого порушення законодавства про вибори, чи двома і більше неявками на засідання ДВК без поважних причин або неявкою на засідання ДВК у день голосування, що задокументовано самою ДВК.</p>
<p>7.11. Виявлення підстав для дострокового припинення повноважень члена ДВК</p>	<p>Рішення про дострокове припинення повноважень члена ДВК на підставі положень п. 8 ч. 4 ст. 30 Закону може бути прийнято виключно за наявності відповідного рішення суду або ОВК, яким встановлюються відповідні факти систематичного або грубого порушення законодавства про вибори, чи двома і більше неявками на засідання ДВК без поважних причин або неявкою на засідання ДВК у день голосування, що задокументовано самою ДВК.</p> <p>Приймати рішення про дострокове припинення повноважень ДВК з підстав та за процедурою, визначеною Законом (ч.ч. 2, 6 ст. 30 Закону, Роз'яснення щодо порядку внесення змін до складу ВК⁶), яка її утворила, за власною ініціативою або на підставі рішення суду в разі порушення комісією Конституції України та законів України.</p> <p>Повідомити суб'єктів, за поданням яких до складу ДВК було включено відповідних осіб, про виявлення підстав для дострокового припинення повноважень ДВК або окремого члена ДВК не пізніше наступного дня з дня виявлення таких підстав (ч. 6 ст. 30 Закону).</p>

⁶ Роз'яснення щодо порядку внесення змін до складу ОВК та ДВК з виборів Президента України затверджено постановою ЦВК від 16 квітня 2014 року № 290 (із змінами, внесеними згідно з постановою ЦВК від 21 травня 2014 року № 687).

<p>7.12. Відсутність внесення кандидатом (кандидатами) подання з новою кандидатурою (кандидатурами) до складу ДВК не пізніше ніж на другий день з дня отримання повідомлення про виявлення ОВК підстав для дострокового припинення повноважень усього складу ДВК, члена ДВК</p>	<p>У разі невнесення зазначеними суб'єктами внесення кандидатур подань з новими кандидатурами до складу ДВК, не пізніше ніж на 2-ий день з дня отримання такого повідомлення, достроково припинити повноваження ДВК чи окремого члена ДВК (ч. 6 ст. 30 Закону).</p> <p>У разі дострокового припинення повноважень усього складу ДВК відповідна ОВК не пізніше ніж на 3-й день з дня припинення повноважень комісії, але не пізніш як за день до дня виборів, затверджує новий склад ДВК в порядку, встановленому Законом (ч. 7 ст. 30 Закону).</p>
<p>7.13. Включення до складу ДВК іншої особи замість члена ДВК, повноваження якого достроково припинено</p>	<p>У разі внесення кандидатом подання про заміну члена ДВК, прийняти одночасно рішення про дострокове припинення повноважень такого члена ДВК та про включення до складу відповідної ДВК нового члена комісії від цього кандидата (ч. 6 ст. 30 Закону).</p> <p>У випадку припинення повноважень голови, заступника чи секретаря ДВК, інша особа від відповідного кандидата призначається на відповідну посаду голови, заступника голови або секретаря ДВК (ч. 9 ст. 30 Закону).</p>
<p>7.14. Одночасне звернення члена ДВК з особистою заявою про складення повноважень члена комісії та внесення довіреною особою кандидата подання про заміну цього члена ДВК</p>	<p>У випадку одночасного звернення члена ДВК з особистою заявою про складення повноважень члена комісії та внесення довіреною особою кандидата подання про заміну цього члена ДВК прийняти рішення про припинення повноважень члена ДВК з підстав внесення подання про заміну (п. 1.12 Роз'яснення щодо порядку внесення змін до складу ВК затверджено постановою ЦВК від 16 квітня 2014 року № 290 (із змінами, внесеними згідно з постановою ЦВК від 21 травня 2014 року № 687).</p>
<p>7.15. Заміна голови, заступника голови, секретаря ДВК</p>	<p>Виходити з того, що у разі систематичного невиконання головою або заступником голови чи секретарем ДВК покладених на нього обов'язків, ДВК може звернутися до ОВК, яка її утворила, з мотивованим рішенням про його (їх) заміну, якщо за це проголосувало не менше 2/3 від складу комісії. Це рішення підлягає обов'язковому розгляду не пізніше ніж на 3-й день. Таке рішення не є підставою для припинення повноважень вказаних осіб як членів відповідної ДВК.</p> <p>Переконайтесь у належному оформленні рішення ДВК про заміну голови, заступника голови чи секретаря ДВК.</p>

У разі внесення подання відповідним кандидатом про заміну члена ДВК, який виконує обов'язки є голови, заступника голови чи секретаря ДВК, достроково припинити повноваження відповідного члена ДВК, включити до складу ДВК нового члена комісії та одночасно призначити його на посаду голови, заступника голови або секретаря ДВК для збереження відповідної квоти керівних посад окремих суб'єктів подань до складу ДВК (ч. 9 ст. 30 Закону).

У випадку відсутності подання відповідного кандидата про заміну члена ДВК, який є головою, заступником голови чи секретарем ДВК, прийняти рішення про заміну голови, заступника голови, секретаря ДВК шляхом призначення на цю посаду (посади) іншої особи зі складу відповідної ДВК, але без припинення повноважень голови, заступника голови чи секретаря ДВК як членів цієї ВК (ч. 8 ст. 30 Закону).

8. КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ВИБОРЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДІЛЬНИЧНИМИ ВИБОРЧИМИ КОМІСІЯМИ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
<p>8.1. Забезпечення початку роботи усіх ДВК ТВО</p>	<p>Виходити з того, що ОВК:</p> <ul style="list-style-type: none"> • є комісією вищого рівня щодо усіх ДВК відповідного ТВО (ч. 4 ст. 22 Закону); • здійснює контроль за додержанням законодавства про вибори Президента (п. 1 ч. 1 ст. 26 Закону); • спрямовує діяльність ДВК (п. 4 ч. 1 ст. 26 Закону). <p>Відтак, ОВК відповідно до повноважень та члени ОВК відповідно до обов'язків покладених на них згідно з їх розподілом в комісії зобов'язані вживати усіх заходів для забезпечення належного виконання таких заходів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • скликання першого засідання усіх ДВК ТВО не пізніше як на 2-ий день після прийняття рішення ОВК про утворення ДВК (ч. 4 ст. 28 Закону); • додержання вимоги щодо повноважності першого засідання кожної ДВК (ч. 5 ст. 28 Закону); • складання присяги членами ДВК (ч. 2 ст. 29 Закону); • початок повноважень ДВК з моменту складання присяги більшістю від складу комісії, визначеного при її утворенні, на засіданні ДВК (ч. 2 ст. 27 Закону).
<p>8.2. Відсутність члена ДВК на перших 2-ох засіданнях ДВК після його включення до складу цієї комісії</p>	<p>Виходити з того, що неприбуття без поважних причин члена ДВК на перші два засідання комісії, на яких розглядалось питання про складання присяги та був встановлений відповідний факт, є підставою для дострокового припинення повноважень члена ДВК з підстави відмови скласти присягу члена ВК.</p> <p>Перевірити усі обставини справи, у тому числі й додержання вимог Закону щодо скликання засідань ДВК з повідомленням членів комісії про час та місце проведення (ч. 5 ст. 28 Закону).</p>

У разі підтвердження того, що

- скликання перших 2-ох засідань ДВК відбулося з додержанням вимог Закону;
- відповідний член ДВК повідомлявся про час та місце проведення засідань ДВК;
- відповідний член ДВК був відсутній на перших 2-ох засіданнях без поважних причин;
- факт відсутності члена ДВК на перших 2-ох засіданнях ДВК відзначено у протоколах відповідних засідань ДВК,-

дійти висновку, що виникла підстава для дострокового припинення повноважень такого члена ДВК внаслідок відмови скласти присягу (п. 1.7 Роз'яснення щодо порядку внесення змін до складу ВК) в порядку, встановленому Законом.

прийняти відповідне рішення ОВК.

Не пізніше наступного дня з дня виявлення такої підстави ОВК зобов'язана повідомити про цю обставину відповідну довірену особу кандидата (ч. 6 ст. 30 Закону).

9. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
<p>9.1. Загальні питання матеріально-технічного забезпечення діяльності ДВК ТВО</p>	<p>У питаннях матеріально-технічного забезпечення діяльності ДВК ОВК та члени ОВК в порядку виконання повноважень згідно з їх розподілом в комісії повинні виходити із того, що ОВК:</p> <ul style="list-style-type: none"> • є комісією вищого рівня щодо усіх ДВК відповідного ТВО (ч. 4 ст. 22 Закону); • надає правову, організаційно-методичну, технічну допомогу ДВК (п. 6 ч. 1 ст. 26 Закону); • у порядку, встановленому ЦВК, вирішує питання розподілу та використання коштів ДВК, контролює забезпечення ДВК приміщеннями, транспортом, засобами зв'язку; в межах своєї компетенції розглядає і вирішує інші питання матеріально-технічного забезпечення проведення виборів (п. 7 ч. 1 ст. 26 Закону); • у 10-денний з дня її утворення на основі середніх норм видатків складає єдиний кошторис видатків для підготовки і проведення виборів із включенням до нього власних видатків та видатків для потреб ДВК ТВО, які повинні включати, зокрема, витрати на оренду приміщень ДВК та оплату за використання матеріально-технічних засобів, а також оплату праці членів ДВК (ч. ч. 5, 6 ст. 38 Закону); • забезпечує здійснення оплати праці членів ДВК ТВО, у тому числі у день голосування, а також порядок нарахування та виплати одноразової грошової винагороди членам ДВК (Порядок оплати праці членів ОВК та ДВК з виборів Президента України, затверджений постановою ЦВК від 8 квітня 2014 року № 226 із змінами внесеними постановою Центральної виборчої комісії від 27 грудня 2018 року № 261); • може залучати на підставі цивільно-правових договорів відповідних спеціалістів, технічних працівників для організаційного, правового, технічного забезпечення здійснення ДВК їхніх повноважень (ч. 20 ст. 28 Закону). Робота таких осіб оплачується у розмірі та в порядку, встановленому КМУ (ч. 5 ст. 40 Закону). <p>При цьому слід мати на увазі положення Закону України «Про запобігання корупції» про можливий конфлікт інтересів у разі спільної роботи родичів чи інших осіб.</p>

9.2. Забезпечення ДВК приміщеннями, матеріальними цінностями, а також види послуг, які ОВК може закуповувати на потреби ДВК

У питаннях матеріально-технічного забезпечення ДВК ОВК повинні виходити з того, що постановою Центральної виборчої комісії від 4 березня 2014 року № 31 встановлено:

- норми забезпечення виборчих комісій з виборів Президента України транспортними засобами, засобами зв'язку, обладнанням, інвентарем, оргтехнікою, іншими матеріальними цінностями;
- види послуг, які виборчі комісії з виборів Президента України можуть закуповувати за рахунок коштів Державного бюджету України.

Крім того, вказаною постановою визначено, що вимоги до приміщень дільничних виборчих комісій та приміщень для голосування, встановлені постановою Центральної виборчої комісії від 19 січня 2012 року № 5, застосовуються до приміщень дільничних виборчих комісій з виборів Президента України та приміщень для голосування.

Слід також враховувати, що у разі незабезпечення місцевими органами влади ДВК транспортними засобами, слід керуватися Порядком надання транспортних послуг окружним і дільничним виборчим комісіям з виборів народних депутатів України, Президента України, окружним і дільничним комісіям з всеукраїнського референдуму, затвердженим постановою Комісії від 8 квітня 2014 року № 227 (із змінами, внесеними постановами Комісії від 3 квітня 2017 року № 62, від 18 січня 2019 року № 80).

Звернути увагу, що оплата або відшкодування вартості послуг, що надаються дільничним виборчим комісіям здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 грудня 2001 року № 1713.

10. КОНТРОЛЬ ЗА СКЛАДАННЯМ СПИСКІВ ВИБОРЦІВ НА ЗВИЧАЙНИХ ТА СПЕЦІАЛЬНИХ ВИБОРЧИХ ДІЛЬНИЦЯХ І ПОДАННЯМ ЇХ ДЛЯ ЗАГАЛЬНОГО ОЗНАЙОМЛЕННЯ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ

РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК)
(ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)

10.1. Складання списків виборців на спеціальних ВД (загальний підхід)

Виходити з того, що відповідно до Закону (ч. ч. 1, 2, 6, 7 ст. 36 Закону) списки виборців на спеціальних ВД складаються та уточнюються відповідними ДВК спеціальних ВД. Отже, ОВК повинна:

- контролювати складання списків виборців на спеціальних ВД відповідними ДВК у строки, встановлені Законом, і подання їх для загального ознайомлення;
- контролювати вчасне передавання ДВК відомостей про виборців, яких включено до списків виборців на спеціальних ВД, відповідним органам ведення Реєстру (ч. ч. 5, 12 ст. 36 Закону).

Звернути увагу, що списки виборців на спеціальних ВД у стаціонарних лікувальних закладах складаються не пізніше як за 7 днів до дня виборів (не пізніше 23 березня 2019 року), на інших спеціальних дільницях – не пізніше як за 15 днів до дня виборів (не пізніше 15 березня 2019 року).

<p>10.2. Виборець має намір подати до ОВК скаргу на неправильності у списку виборців на звичайній ВД (загальний підхід)</p>	<p>Голова, заступник голови, секретар ОВК або член комісії, який уповноважений рішенням ОВК приймати документи, звернення, заяви, скарги, повинен усно повідомити виборцю, що ОВК не уповноважена розглядати скарги на неправильності у списку виборців. Пояснити виборцю, що підсумком розгляду такої скарги буде залишення скарги без розгляду як такої, що подана до неналежного суб'єкту розгляду скарги (ч. 6 ст. 96 Закону). Запропонувати виборцеві звернутись із такою заявою до відповідної ДВК звичайної ВД або відповідного органу ведення Реєстру не пізніше як за 5 днів до дня виборів (не пізніше 25 березня 2019 року) (ч. ч. 3-5 ст. 32 Закону) чи із позовною заявою до місцевого загального суду не пізніше як за 2 дні до дня виборів (не пізніше 28 березня 2019 року) (ч. 3 ст. 274 КАС).</p> <p>У разі наполягання виборця, зареєструвати скаргу та діяти відповідно до загальних правил розгляду скарг (див. п. 3.1-3.7).</p>
<p>10.3. Виборець звертається до ОВК зі скаргою на бездіяльність ДВК та/або члена ДВК звичайної ВД щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ненадання попереднього списку виборців для загального ознайомлення; – відмови ДВК або члена ДВК прийняти та зареєструвати заяву виборця щодо допущених при складанні попереднього списку виборців неправильностей 	<p>Виходити з того, що:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ОВК розглядає в межах своїх повноважень звернення, заяви і скарги щодо організації та проведення виборів у межах ТВО, а також звернення, заяви і скарги на рішення та дії чи бездіяльність ДВК та/або їх членів і приймає щодо них рішення (п. 16 ч. 1 ст. 26 Закону); – кожен громадянин має право ознайомитися із списком виборців у приміщенні відповідної ДВК звичайної ВД та перевірити правильність внесених до нього відомостей. Громадянин має право звернутися до відповідної ДВК або безпосередньо до органу ведення Реєстру чи суду за місцезнаходженням ВД щодо допущених при складанні попереднього списку виборців неправильностей, у тому числі невключення, неправильного включення або виключення із списку виборців його або інших осіб, а також щодо наявності або відсутності відміток про постійну нездатність виборця самостійно пересуватися (ч. 3 ст. 32 Закону). <p>Таким чином, розгляд скарг такої предметності – бездіяльність ДВК та/або члена ДВК, належить до повноважень ОВК.</p> <p>Голова, заступник голови, секретар ОВК або член комісії, який уповноважений рішенням ОВК приймати документи, звернення, заяви, скарги, повинен зареєструвати скаргу виборця. Далі – діяти відповідно до загальних правил розгляду скарг (див. п. 3.1-3.7).</p> <p>У випадку додержання суб'єктом звернення вимог Закону щодо форми та змісту скарги, строків звернення зі скаргою ОВК може, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визнати, що бездіяльність ДВК та/або члена ДВК, є такою, що не відповідає вимогам законодавства про вибори Президента України, порушує виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу; – зобов'язати ДВК та/або члена ДВК надати попередній список виборців для загального ознайомлення, прийняти, зареєструвати та розглянути заяву виборця. <p>Окрім цього, при прийнятті рішення ОВК за наслідком розгляду скарги виборця може постати питання про застосування додаткових заходів юридичної відповідальності до ДВК та/або члена ДВК, у тому числі розгляд питання про дострокове припинення повноважень ДВК та/або члена цієї комісії.</p>

10.4. Включення членів ОВК до списків виборців на звичайних ВД в порядку тимчасової зміни місця голосування без зміни виборчої адреси (загальний підхід)

Виходити з того, що члени ОВК не пізніше як за 5 днів до дня голосування (не пізніше 25 березня 2019 року) подають до органу ведення Реєстру за місцезнаходженням відповідної ВД або за своєю виборчою адресою заяву про тимчасову зміну місця голосування без зміни виборчої адреси відповідно до ст. 35¹ Закону, ч. 3 ст. 7 Закону України Про Державний реєстр виборців та постанови ЦВК від 13 вересня 2012 року № 893 із змінами (п. 2.6 Порядку).

У такому випадку члени ОВК включаються до списку виборців на ВД, найбільш наближеній до місцезнаходження відповідної ОВК (ч. 3 ст. 34 Закону).

Звернення із заявою про тимчасову зміну місця голосування без зміни виборчої адреси є правом, а не обов'язком члена ОВК. Отже, кожен член комісії самостійно приймає рішення з цього питання.

11. ОФІЦІЙНІ СПОСТЕРІГАЧІ. ПРЕДСТАВНИКИ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
<p>11.1. Реєстрація офіційних спостерігачів від кандидатів, партій, ГО</p>	<p>Перевірити відомості подання довіреної особи кандидата, уповноваженого на підставі довіреності від партії представника партії, керівника ГО про реєстрацію офіційного спостерігача та доданих документів на відповідність вимогам Закону, в тому числі:</p> <ul style="list-style-type: none"> – строк внесення подання – не пізніше 25 березня 2019 року (ч. 7 ст. 69 Закону); – відповідність поданих кандидатур вимогам Закону щодо права бути спостерігачем та встановлених обмежень (ч. 1 ст. 69 Закону); – наявність рішення ЦВК про надання дозволу ГО мати офіційних спостерігачів – щодо спостерігачів від ГО (ч. ч. 3, 6 ст. 69 Закону); – наявність у поданні повних відомостей щодо відповідних осіб (ч. 6 ст. 69 Закону); – наявність заяви про згоду особи бути спостерігачем (ч. 6 ст. 69 Закону). <p>У разі відповідності документів, поданих довіреною особою кандидата, уповноваженим на підставі довіреності від партії представником партії, керівником ГО, усім вимогам Закону (ч. ч. 1, 3, 6 ст. 69 Закону):</p> <ul style="list-style-type: none"> • зареєструвати офіційного спостерігача шляхом прийняття рішення ОВК про реєстрацію; • видати офіційному спостерігачеві посвідчення за формою, встановленою ЦВК, не пізніше як наступного дня після внесення подання (ч. 8 ст. 69 Закону). <p>У разі виявлення порушень зазначених вимог Закону прийняти рішення ОВК про відмову у реєстрації офіційного спостерігача (офіційних спостерігачів), запропонованих відповідним суб'єктом подання.</p>

<p>11.2. Присутність офіційних спостерігачів на засіданнях ВК, на ВД в день голосування та здійснення ними інших прав, передбачених Законом</p>	<p>Перевірити посвідчення офіційного спостерігача.</p> <p>У випадку, якщо на засіданні комісії або у день голосування присутні два спостерігачі від одного кандидата, партії, яка висунула кандидата, чи ГО, то ще одного офіційного спостерігача від цього кандидата, партії або ГО на засідання ВК не допускати.</p> <p>Забезпечити одержання вимог Закону щодо прав офіційних спостерігачів, особливо щодо права бути присутнім без дозволу і запрошення на засіданнях ВК в межах відповідного ТВО, в т. ч. при підрахунку голосів виборців на ВД та встановленні результатів голосування в межах ТВО, на ВД під час голосування, а також інших прав спостерігачів (ч. 9 ст. 28, ч. 9 ст. 69 Закону).</p> <p>Офіційний спостерігач має такі права:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) бути присутнім з дотриманням вимог Закону на засіданнях ДВК та ОВК відповідного ТВО з урахуванням положень, встановлених ч. 9 ст. 28 Закону, в тому числі під час підрахунку голосів виборців на ВД, встановлення підсумків голосування у ТВО; 2) робити фото- та кінозйомки, аудіо- та відеозаписи, не порушуючи при цьому таємниці голосування; 3) бути присутнім при видачі виборчих бюлетенів членам ДВК, у тому числі для організації голосування виборців за місцем перебування, та при проведенні такого голосування; 4) звертатися із заявою чи скаргою до відповідної ВК чи до суду щодо усунення порушень Закону в разі їх виявлення; 5) складати акт про виявлення порушення Закону, що підписується ним та не менш як двома виборцями, які засвідчують факт цього порушення, із зазначенням їх прізвищ, імен, по батькові, місця проживання та адреси житла, та подавати його до відповідної ВК чи до суду; 6) вживати необхідних заходів у межах законодавства щодо припинення протиправних дій під час голосування та підрахунку голосів виборців на ВД; 7) отримувати копії протоколів про передачу виборчих бюлетенів, про підрахунок голосів і встановлення підсумків голосування та інших документів у випадках, передбачених Законом; 8) реалізовувати інші права, передбачені Законом для офіційних спостерігачів.
<p>11.3. До ОВК надійшла скарга офіційного спостерігача (п. 5 ч. 9 ст. 96 Закону) на дії/рішення ДВК/голови ДВК щодо обмежень у здійсненні спостерігачем його прав при проведенні спостереження. Зокрема:</p>	<p>Діяти відповідно до загальних правил приймання, реєстрації, перевірки та розгляду скарги (див. п. 3.1-3.7).</p> <p>У разі додержання суб'єктом звернення форми та змісту скарги, строку звернення зі скаргою, розглянути скаргу у встановлений строк (ч. 4 ст. 96 Закону) та прийняти рішення про визнання дій/рішення ДВК/голови ДВК такими, що не відповідають вимогам законодавства про вибори Президента України, порушують виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу (п. 1 ч. 1 ст. 98 Закону).</p> <p>Рішенням ОВК зобов'язати ДВК/голову ДВК усунути порушення Закону і забезпечити безперешкодне здійснення офіційним спостерігачем його прав у повному обсязі (ч. 9 ст. 69 Закону).</p>

<ul style="list-style-type: none"> – обмежується право спостерігача вести відео-, аудіозаписи, фото-та кінозйомку; – встановлюється відстань (3 м, 5 м, 10 м тощо), ближче якої спостерігачі не можуть наблизитися до місць видачі бюлетенів, виборчих скриньок, місць підрахунку голосів; – інші незаконні обмеження. 	<p>За необхідності розглянути питання щодо застосування додаткових заходів юридичної відповідальності до голови або інших членів ДВК, зокрема шляхом дострокового припинення їхніх повноважень як членів ДВК (п. 8 ч. 4 ст. 30 Закону).</p> <p>Дати роз'яснення усім ДВК про права офіційних спостерігачів, неприпустимість незаконних обмежень у здійсненні офіційними спостерігачами їхніх прав.</p>
<p>11.4. Офіційний спостерігач безпідставно втручається у роботу ОВК, дає членам комісії поради, вказівки та іншим чином заважає членам ОВК здійснювати свої повноваження</p>	<p>У разі порушення офіційним спостерігачем від партії, кандидата, ГО вимог ч. 10 ст. 69 Закону, ВК робить йому попередження (ч.11 ст.69 Закону).</p> <p>У випадку повторного або грубого порушення вимог ч. 10 ст. 69 Закону, ВК може позбавити спостерігача права бути присутнім на своєму засіданні (ч. 11 ст. 69 Закону). Таке рішення приймається не менше ніж 2/3 голосів від складу комісії (ч. 11 ст. 28 Закону).</p> <p>Рішення про позбавлення офіційного спостерігача права присутності на засіданні ВК має бути мотивованим, оформлене письмово у формі постанови (ч. 14 ст. 28 Закону). Копія постанови видається офіційному спостерігачу, якого воно стосується, у встановлений Законом строк (ч. 16 ст. 28 Закону).</p> <p>ОВК може достроково припинити повноваження офіційного спостерігача в разі встановлення фактів грубого або систематичного порушення ним Конституції та законів України (ч. 3 ст. 68 Закону).</p> <p>Попередити офіційного спостерігача, що він не має права:</p> <ul style="list-style-type: none"> – безпідставно втручатися в роботу комісії; – чинити дії, що порушують законний хід виборчого процесу або неправомірно заважають членам ВК здійснювати свої повноваження (п. 1 ч. 10 ст. 69 Закону).
<p>11.5. До ОВК в день голосування надійшла скарга офіційного спостерігача (п. 5 ч. 9 ст. 96 Закону) на рішення ДВК про позбавлення його прав бути присутнім на ВД під час голосування</p>	<p>Пересвідчитись у додержанні вимог Закону стосовно форми і змісту скарги, строку звернення зі скаргою.</p> <p>Діяти відповідно до загальних правил приймання, реєстрації, перевірки та розгляду скарги (див. п. 3.1-3.7).</p> <p>У разі додержання суб'єктом звернення форми та змісту скарги, строку звернення зі скаргою, розглянути скаргу у встановлений Законом строк (ст. 96 Закону).</p> <p>Зважаючи на обставини, бажано розглянути скаргу невідкладно у день голосування, однак не пізніше часу прийняття виборчої документації від відповідної ДВК. Про надходження і розгляд скарги обов'язково повідомити відповідну ДВК (ч. 11 ст. 96 Закону); за можливості розглядати скаргу в присутності представника ДВК. ДВК має право надати письмові пояснення по суті скарги.</p>

	<p>У разі доведеності вимог скарги прийняти рішення про визнання рішення ДВК таким, що не відповідає вимогам законодавства про вибори Президента України, порушує виборчі права громадянина, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу (п. 1 ч. 1 ст. 98 Закону).</p> <p>Скасувати рішення ДВК про позбавлення офіційного спостерігача права бути присутнім на ВД під час голосування незалежно від мотивів та причин такого рішення.</p> <p>Роз'яснити усім ДВК відповідного ТВО, що ВК може позбавити офіційного спостерігача права бути присутнім тільки на засіданні комісії (ч. 11 ст. 28 Закону). Проведення голосування виборців не є засіданням ДВК (ч. 1 ст. 28 Закону). Тому позбавити офіційного спостерігача права бути присутнім на ВД під час голосування ВК не може за жодних обставин.</p>
<p>11.6. Дострокове припинення повноважень офіційного спостерігача за рішенням ОВК (ч. 3 ст. 68 Закону)</p>	<p>Переконатися в обґрунтованості підстав для дострокового припинення повноважень офіційного спостерігача.</p> <p>Прийняти рішення про дострокове припинення повноважень офіційного спостерігача, якого зареєструвала ОВК, у повній відповідності до встановлених вимог Закону (ч. 3 ст. 68 Закону), зокрема за умови достовірного встановлення фактів грубого або систематичного порушення ним Конституції та законів України.</p> <p>Рішення має бути мотивованим письмово оформлене у формі постанови (ч. 14 ст. 28 Закону).</p> <p>Щодо кожного офіційного спостерігача приймається окреме рішення.</p>
<p>11.7. Присутність представників ЗМІ на засіданнях ВК та реалізація ними своїх прав</p>	<p>Перевірити посвідчення представника ЗМІ.</p> <p>У разі якщо на засіданні ОВК або у день голосування на ВД присутні 2 представники одного ЗМІ, іншого представника цього ЗМІ на засідання комісії чи на ВД не допускати.</p> <p>Забезпечити дотримання вимог Закону щодо прав представників ЗМІ, зокрема щодо права бути присутнім без дозволу і запрошення на засіданнях ВК, у т. ч. при підрахунку голосів виборців на ВД та встановленні результатів голосування в межах ТВО, під час голосування, а також інших прав представників ЗМІ (ч. 9 ст. 28 Закону, стаття 26 Закону «Про друковані ЗМІ (пресу) в Україні», інші закони).</p>

12. ВИБОРЧІ БЮЛЕТЕНІ ДЛЯ ГОЛОСУВАННЯ В ДЕНЬ ВИБОРІВ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
<p>12.1. Приймання виборчих бюлетенів від представника ЦВК</p>	<p>Попередньо узгодити із ЦВК дату та час проведення засідання ОВК (не раніше ніж 24 березня 2019 року), на якому комісії буде передано виборчі бюлетені.</p> <p>Здійснити приймання виборчих бюлетенів від представника ЦВК з дотриманням встановлених вимог (ч. 1 ст. 73 Закону), зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> – приймання виборчих бюлетенів здійснюється на засіданні ОВК; – про приймання виборчих бюлетенів складається протокол за формою, встановленою ЦВК.

<p>12.2. Протокол про приймання виборчих бюлетенів від ЦВК</p>	<p>При здійсненні цієї та інших процедур з передавання бюлетенів керуватися нормами ст. 73 Закону та постанови ЦВК № 352 від 20.02.2019 р. «Про Порядок передачі виборчим комісіям виборчих бюлетенів з виборів Президента України», якою, зокрема, затверджено форми відповідних протоколів.</p> <p>Скласти протокол про приймання виборчих бюлетенів від ЦВК у повній відповідності до встановлених вимог (ч. 1 ст. 73 Закону), зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за формою, встановленою ЦВК; • із зазначенням у протоколі усіх передбачених Законом відомостей; • у 3-х примірниках; • протокол підписується : <ul style="list-style-type: none"> – усіма присутніми на засіданні членами ОВК; – представником ЦВК, який здійснює передачу виборчих бюлетенів; – присутніми на засіданні кандидатами, їх довіреними особами, офіційними спостерігачами від кандидатів, партій, ГО. <p>Членам ОВК підписати складений протокол про приймання виборчих бюлетенів від представника ЦВК відповідно до встановлених вимог (ч. 1 ст. 73 Закону), попередньо пересвідчившись у достовірності внесених до нього відомостей.</p> <p><u>1-й примірник</u> протоколу передається до ЦВК;</p> <p><u>2-й примірник</u> протоколу зберігається в ОВК;</p> <p><u>3-й примірник</u> протоколу невідкладно вивішується в приміщенні ОВК для загального ознайомлення.</p>
<p>12.3. Зберігання виборчих бюлетенів в ОВК</p>	<p>Зберігати виборчі бюлетені відповідно до встановлених вимог Закону (ч. 2 ст. 73 Закону), зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у приміщенні ОВК, у сейфі (металевій шафі); – сейф (металева шафа) опечатується стрічкою, на якій: <ul style="list-style-type: none"> • проставлені підписи усіх осіб, присутніх на засіданні ОВК при прийманні виборчих бюлетенів від представника ЦВК; • проставлені печатки комісії; – опечатаний сейф (металева шафа) з виборчими бюлетенями постійно (до передачі бюлетенів до ДВК) перебуває під охороною поліцейського.
<p>12.4. Передача виборчих бюлетенів ДВК</p>	<p>Попередньо узгодити з усіма ДВК відповідного ТВО дату та час проведення засідання ОВК, на якому буде передано виборчі бюлетені до ДВК, скласти графік (черговість) передання бюлетенів до ДВК.</p> <p>Здійснити передачу виборчих бюлетенів ДВК з дотриманням встановлених вимог Закону (ч. ч. 3-5 ст. 73 Закону), зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> – передача виборчих бюлетенів здійснюється не раніше як за 3 дні до дня виборів, але не пізніше як за 24 години до дня виборів (тобто це слід виконати 28-29 березня 2019 року); – передача виборчих бюлетенів здійснюється на засіданні ОВК; – кожній ДВК передаються усі виборчі бюлетені, на яких зазначено номер відповідної ВД (ч. 3 ст. 73 Закону);

	<ul style="list-style-type: none"> – від імені кожної ДВК виборчі бюлетені приймають не менше як 3 члени цієї комісії, уповноважені на це рішенням ДВК; – про передачу ДВК виборчих бюлетенів складається протокол за формою, встановленою ЦВК. <p>Видати членам ДВК, яким передано виборчі бюлетені, витяг з протоколу ОВК про передачу виборчих бюлетенів ДВК з відомостями, які стосуються відповідної ВД (абз. 3 ч. 5 ст. 73).</p>
<p>12.5. Протокол про передачу виборчих бюлетенів ДВК</p>	<p>Скласти протокол про передачу виборчих бюлетенів ДВК відповідно до встановлених вимог Закону (чч. 4, 5 ст. 73 Закону), зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за формою, встановленою ЦВК; • із зазначенням у протоколі усіх передбачених Законом відомостей; • у 3-х примірниках; • протокол підписується: <ul style="list-style-type: none"> – усіма присутніми на засіданні членами ОВК; – присутніми на засіданні кандидатами, їх довіреними особами, офіційними спостерігачами від кандидатів, партій, ГО. <p>Членам ОВК підписати складений протокол про передачу виборчих бюлетенів ДВК відповідно до встановлених вимог, попередньо пересвідчившись у достовірності внесених до нього відомостей (ч. ч. 4, 5 ст. 73 Закону).</p> <p>1-й примірник протоколу надсилається до ЦВК;</p> <p>2-й примірник протоколу зберігається в ОВК;</p> <p>3-й примірник протоколу невідкладно вивішується в приміщенні ОВК для загального ознайомлення.</p> <p>Витяг з протоколу із зазначенням відомостей, що стосуються відповідної ДВК, надається кожній ДВК.</p>
<p>12.6. Видача копій протоколів про передачу виборчих бюлетенів ДВК</p>	<p>Копії протоколу на кожній сторінці засвідчуються підписами голови та секретаря ОВК та скріплюються печаткою ОВК.</p> <p>Видати по одній копії протоколу про передачу виборчих бюлетенів ДВК всім членам ОВК (ч. 5 ст. 73 Закону).</p> <p>Видати копії протоколу на прохання присутніх на засіданні кандидатів, довірених осіб чи офіційному спостерігачів від кандидатів, партії – не більше однієї копії з розрахунку на кожного кандидата.</p>
<p>12.7. Передача ДВК відповідного ТВО штампу «Вибув»</p>	<p>ЦВК забезпечує виготовлення штампа «Вибув» та передачу ОВК одночасно із виборчими бюлетенями. Штамп зберігаються в ОВК із дотриманням установленого ЦВК порядку ведення діловодства у виборчих комісіях.</p> <p>У разі прийняття ЦВК рішення про внесення змін до виборчих бюлетенів з виборів Президента України голова (заступник голови, секретар) ОВК разом із зазначеним рішенням передає штампи «Вибув» ДВК звичайних та спеціальних ВД, про що складається відомість за формою, встановленою ЦВК.</p> <p>У разі відсутності рішення ЦВК про скасування реєстрації кандидата, штамп.</p>

13. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ОКРУЖНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ НАПЕРЕДОДНІ ДНЯ ГОЛОСУВАННЯ ТА У ДЕНЬ ГОЛОСУВАННЯ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
13.1. Підготовка ВД до проведення голосування	<p>До дня виборів перевірити усі ВД відповідного ТВО щодо готовності приміщень для голосування відповідно до встановлених вимог Закону (ст. 74 Закону).</p> <p>У разі необхідності, надати організаційно-методичну, технічну, матеріально-технічну та іншу допомогу ДВК для забезпечення відповідності усіх приміщень встановленим вимогам (п. п. 6, 7 ч. 1 ст. 26, ст. 74 Закону).</p>
13.2. У ДВК виникли труднощі із забезпеченням пальним закріпленого за нею автомобіля. Є загроза того, що ДВК не зможе належно транспортувати виборчі документи до ОВК	<p>Згідно з постановою ЦВК від 8 квітня 2014 року № 227, питання забезпечення ДВК легковим автомобілем відноситься до компетенції голови ОВК.</p> <p>Якщо автомобіль орендується у підприємства чи фізичної особи-підприємця, ОВК оплачує відповідну послугу, в т.ч. і забезпечення авто пальним.</p> <p>Якщо ж автомобіль орендується у фізичної особи, ОВК оплачує йому лише заробітну плату і окремо – закупівлю пального.</p> <p>Відповідні положення мають бути у договорі на надання транспортних послуг. Голова ОВК повинен забезпечити виконання договору як зі сторони ОВК так і зі сторін надавача послуг.</p>
13.3. Член ОВК пропонує для економії коштів забезпечити транспортування виборчих документів декількох ДВК одним автобусом.	<p>Відповідно до постанови ЦВК від 04.03.2014 року № 31, за кожною ДВК має бути закріплено легковий автомобіль на весь період роботи комісії, в т.ч. і для транспортування виборчих документів.</p> <p>Використання одного транспортного засобу (автобуса) для декількох ВД неминуче приведе до порушення вимог Закону щодо транспортування виборчих документів (ч.1 ст. 81 Закону), оскільки супровід документів кожної ДВК будуть також члени інших ДВК, що заборонено Законом.</p>
13.4. Організація роботи ОВК напередодні та у день голосування	<p>Встановити такий режим роботи ОВК, членів ОВК 30 та 31 березня 2019 року, щоб у будь-який момент комісія могла провести повноважне засідання для невідкладного розгляду питань, які віднесені до повноважень ОВК (ч. 4 ст. 28 Закону).</p> <p>Членам ОВК постійно перебувати у приміщенні ОВК або в місці, з якого можливо оперативного прибути на термінове засідання комісії для невідкладного розгляду відповідного питання.</p>

14. ДЕНЬ ГОЛОСУВАННЯ ТА ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ НА ВИБОРЧІЙ ДІЛЬНИЦІ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
<p>14.1. Забезпечення роботи ДВК у день голосування. Зміни у складі ДВК</p>	<p>У разів відсутності кворуму ДВК, внаслідок чого ранкове підготовче засідання ДВК не може розпочатися, ОВК вживає заходів для відновлення кворуму шляхом припинення повноважень (заміни) членів ДВК, які не з'явилися на засідання.</p> <p>Факт відсутності певного члена (членів) ДВК на час, коли має розпочатися ранкове підготовче засідання, фіксується актом, який складають та підписують присутні члени ДВК, із зазначенням (якщо це відомо) підстав відсутності. Такий акт може бути переданий до ОВК факсимільним зв'язком. За його відсутності зміст акту передається телефонограмою телефонним повідомленням головою (заступником голови) ДВК (телефонограмою – відповідно оформленою), а сам акт передається разом з виборчою документацією про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.</p> <p>ОВК телефонограмами перевіряє достовірність інформації зазначеної в акті (зверненні) ДВК.</p> <p>ОВК приймає рішення про дострокове припинення повноважень члена (членів) ДВК на підставі пункту 8 частини четвертої статті 30 Закону. При цьому ОВК повідомляє про це довірену особу у відповідному територіальному окрузі кандидата на пост Президента України, за поданням якого було включено до складу ДВК особу, чії повноваження припинено, і пропонує протягом обмеженого часу (не більше години) подати іншу кандидатуру на заміну.</p> <p>Якщо внаслідок припинення повноважень відсутніх членів ДВК кількісний склад ДВК стає меншим від мінімального, визначеного частиною першою статті 24 Закону, одночасно з припиненням повноважень зазначеного члена (членів) комісії ОВК включає до складу ДВК осіб за поданням голови ОВК у порядку, встановленому частиною восьмою статті 24 Закону, у кількості, необхідній для забезпечення мінімального складу ДВК та кворуму на ранковому засіданні.</p>
<p>14.2. Отримання ранкового та вечірнього повідомлень, їх передання до ЦВК (ч. ч. 13, 14 ст. 75, ч. ч. 12, 14 ст. 76 76 Закону) Постанова ЦВК від 28.04.2014 року № 392</p>	<p>ОВК у день голосування (день повторного голосування) засобами телефонного зв'язку отримує від ДВК звичайних та спеціальних виборчих дільниць таку оперативну інформацію:</p> <p>не пізніше 8 години</p> <ul style="list-style-type: none"> – про кількість виборців, внесених до списку виборців на виборчій дільниці, на момент початку голосування; – кількість виборців у витягу зі списку виборців для голосування за місцем перебування; не пізніше 11 години 30 хвилин – кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені станом на 11 годину; <p>не пізніше 15 години 30 хвилин – кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені станом на 15 годину;</p> <p>не пізніше 20 години 30 хвилин</p> <ul style="list-style-type: none"> – про кількість виборців, внесених до списку виборців на виборчій дільниці, на момент закінчення голосування; – кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на момент закінчення голосування.

	<p>ДВК виборчої дільниці, утвореної на судні, що перебуває в день голосування у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, передає таку оперативну інформацію до відповідної ОВК технічними засобами зв'язку.</p> <p>Під час отримання відомостей від ДВК здійснюється логічний контроль інформації (наприклад, кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені станом на 15 годину не може бути меншою, ніж кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені станом на 11 годину)</p> <p>Вищезазначена інформація, отримана окружною виборчою комісією від ДВК, невідкладно передається головою (заступником голови) ОВК системному адміністратору для введення в базу даних ІАС «Вибори Президента України».</p> <p>Системний адміністратор відповідно до Інструкції користувача вводить отриману від голови (заступника голови) ОВК оперативну інформацію в базу даних системи. Після введення зазначеної інформації щодо всіх виборчих дільниць ТВО (станом на певну годину збору цієї інформації) роздруковує її та передає для перевірки голові (заступнику голови) ОВК, який звіряє відомості з роздруківки з даними, отриманими від ДВК телефоном. У разі виявлення роздруківці неточностей чи технічних опісок щодо окремих виборчих дільниць, здійснюється повторне введення уточненої інформації стосовно цих дільниць.</p>
<p>14.3. Контроль за діяльністю ДВК. Розгляд заяв та скарг</p>	<p>Контроль за діяльністю ДВК здійснюють члени ОВК відповідно до розподілу обов'язків між ними шляхом підтримки телефонного зв'язку, надання за потреби правових чи організаційних консультацій, у крайньому разі – з виїздом на місце.</p> <p>Розгляд заяв та скарг ОВК здійснює з дотриманням вимог ст. ст. 94–98 Закону, а також Порядку розгляду скарг виборчими комісіями з виборів Президента України, затвердженого постановою ЦВК від 28.03.2014 р. № 114 (у редакції від 18.04.2014 р.). Особливості строків оскарження і строків розгляду таких скарг встановлені ч. 4 ст. 94 та аб. 3 ч. 4ст. 96 Закону відповідно. Розгляд заяв та скарг ОВК здійснює з дотриманням вимог статей 94–98 Закону, а також Порядку розгляду скарг виборчими комісіями з виборів Президента України, затвердженого постановою ЦВК від 28.03.2014 р. № 114 (у редакції від 18.04.2014 р.). Особливості строків оскарження і строків розгляду таких скарг встановлені частиною четвертою статті 94 та абзацом третім частини четвертої статті 96 Закону відповідно.</p> <p>Прийняття заяв і скарг у день голосування ОВК здійснює у загальному порядку, встановленому Порядком ведення діловодства у виборчих комісіях та комісіях з референдумів, затвердженим постановою ЦВК від 15.09.2010 р. № 35 (зі змінами).</p> <p>Розгляд заяв та скарг ОВК здійснює з дотриманням вимог статей 94–98 Закону, а також Порядку розгляду скарг виборчими комісіями з виборів Президента України, затвердженого постановою ЦВК від 28.03.2014 р. № 114 (зі змінами) Особливості строків оскарження і строків розгляду таких скарг встановлені частиною четвертою статті 94 та абзацом третім частини четвертої статті 96 Закону відповідно.</p>

15. ПРИЙНЯТТЯ ТА РОЗГЛЯД ОКРУЖНОЮ ВИБОРЧОЮ КОМІСІЄЮ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ДОКУМЕНТІВ ДІЛЬНИЧНИХ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
<p>15.1. Загальні питання організації в ОВК приймання та розгляду документів від ДВК</p>	<p>Проводити приймання та розгляд документів ДВК на засіданні ОВК з додержанням таких вимог Закону:</p> <ul style="list-style-type: none"> – засідання має розпочатися з моменту закінчення голосування о 20 годині 31 березня 2019 року (ч. 1 ст. 82 Закону); – засідання продовжується безперервно до встановлення підсумків голосування у межах ТВО (ч. 1 ст. 82 Закону), оформлених відповідним протоколом (ст. 83 Закону); – засідання ОВК оформляється протоколом безперервного засідання, який зобов'язані підписати голова, заступник голови, секретар або член комісії, який виконував на зазначеному засіданні обов'язки секретаря, та інші члени ОВК, які присутні на засіданні комісії. До протоколу додаються (за наявності) окремі думки членів комісії, які брали участь у засіданні і не згодні з прийнятим комісією рішенням або незгодні з відомостями, що зазначені у протоколі (ч. 2 ст. 82 Закону); – упродовж усього безперервного засідання має бути забезпечений належний кворум – більше половини членів від складу ОВК (ч. 4 ст. 28 Закону); – для прийняття протокольних рішень за результатами приймання документів від кожної ДВК необхідна більшість голосів від складу ОВК (ч. 13 ст. 28 Закону); – члени ОВК не можуть залучатися до виконання інших функцій, крім участі в засіданні (ч. 1 ст. 82 Закону); – на безперервному засіданні ОВК мають право бути присутніми без дозволу і запрошення комісії кандидати, їхні довірені особи, офіційні спостерігачі від кандидатів, партій, ГО, представники ЗМІ у відповідній кількості, а також офіційні спостерігачі від іноземних держав і міжнародних організацій (ч. 9 ст. 28 Закону). <p>Членам ОК брати активну участь у засіданні. Особисто перевіряти наявність усіх пакетів з виборчими документами, цілісність упаковки пакетів, наявність на пакетах написів, передбачених Законом.</p> <p>На безперервному засіданні ОВК ведеться протокол засідання, у якому відображаються усі відомості (кількісні дані), оголошені на засіданні чи встановлені комісією.</p> <p>З метою створення належних умов проведення безперервного засідання ОВК рекомендується проводити засідання у приміщеннях достатньої площі, де зможуть розміститися усі особи, які мають право бути присутніми на засіданні, та будуть створені належні умови для виконання усіх процедур з приймання документів від ДВК.</p> <p>Членам ОК брати активну участь у засіданні. Особисто перевіряти наявність усіх пакетів з виборчими документами, цілісність упаковки пакетів, наявність на пакетах написів, передбачених Законом.</p>

<p>15.2. Початок безперервного засідання ОВК: передача попередніх відомостей до ЦВК</p>	<p>Членам ОВК о 20.00 бути готовими до початку засідання.</p> <p>Після початку безперервного засідання ОВК опрацьовує попередні відомості (ст. 76 Закону) та не пізніше 21:30 31 березня 2019 року передає такі відомості через АІАС до ЦВК (див. п. 15.3).</p>
<p>15.3. Загальний порядок передачі оперативної інформації про підрахунок голосів виборців на ВД до ЦВК</p>	<p>З моменту закінчення голосування та початку прийняття окружною виборчою комісією протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях окружна виборча комісія через автоматизовану інформаційно-аналітичну систему надає Центральній виборчій комісії оперативну інформацію про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях виборчого округу (абзац 2 частини першої статті 82).</p>
<p>15.4. Загальні правила приймання ОВК документів від ДВК</p>	<p>Здійснювати приймання та розгляд документів ДВК на засіданні ОВК з додержанням встановлених вимог.</p> <p>1. ОВК перевіряє:</p> <p>1.1. комплектність документів, які передає ДВК, їх пакування та написи на пакетах (ч. 10 ст. 79, ч. 4 ст. 82, ст. 78, Закону):</p> <ul style="list-style-type: none"> • пакет з примірниками протоколу ДВК про підрахунок голосів виборців на ВД, в т. ч. (за наявності) з поміткою «Уточнений» (ч. 7 ст. 79 Закону; у цьому ж пакеті також має бути акт про видачу копій протоколу про підрахунок голосів виборців на ВД (ч. 9 ст. 79 Закону) • пакети з виборчими бюлетенями: <ul style="list-style-type: none"> – невикористаними (ч. 7 ст. 78 Закону); – такими, що не підлягають врахуванню (ч. 23 ст. 78 Закону); – поданими за кожного кандидата (ч. 31 ст. 78 Закону); – недійсними (ч. 28 ст. 78 Закону); – пакет з контрольними талонами (ч. 13 ст. 78 Закону); – пакет з предметами (ч. 24 ст. 78 Закону); – пакет зі списком виборців (ч. 12 ст. 78 Закону) з доданими до нього: <ul style="list-style-type: none"> – витягом зі списку виборців для голосування за межами приміщення для голосування (ч. 3 ст. 77 Закону); – заявами, на підставі яких складався витяг із списку; – пакет з окремими думками членів комісії, викладеними у письмовій формі (за наявністю); – пакет з актами, заявами, скаргами, що надійшли до ДВК під час голосування та підрахунку голосів, та рішеннями ДВК, в т. ч. прийнятими за результатами розгляду заяв та скарг; <p>1.2. цілісність упаковки усіх пакетів з виборчими документами.</p> <p>2. Голова ОВК:</p> <ul style="list-style-type: none"> – приймає запечатані пакети з протоколами ДВК; – розпечатує пакети з протоколами; – оголошує зміст протоколів ДВК про підрахунок голосів виборців на відповідних ВД; – приймає запечатані пакети з іншими документами (ч. 10 ст. 79, ч. 4 ст. 82 Закону).

3. У разі повної комплектності виборчих документів та цілісності упаковки усіх пакетів відкриваються по чергово пакети з протоколами про підрахунок голосів на ВД та оголошуються зазначені у них відомості (ч. 6 ст. 82 Закону).

4. У протоколі безперервного засідання ОВК фіксуються:

- час прийняття протоколів ДВК про підрахунок голосів виборців на відповідних ВД;
- перелік прийнятих документів;
- відомості, занесені до протоколу про підрахунок голосів виборців на ВД (ч. 4 ст. 82 Закону).

5. Невідкладно після оголошення головою ОВК (головуючим на засіданні комісії) змісту протоколу член ОВК, уповноважений її рішенням, оголошує відомості протоколу системному адміністратору, який вносить їх до бази даних АІАС для перевірки їх повноти та коректності.

Під час введення відомостей протоколу ДВК системний адміністратор засобами АІАС перевіряє правильність заповнення протоколу.

У приміщенні, де відбувається введення та перевірка відомостей протоколу, мають право перебувати:

- системний адміністратор;
- оператори АІАС;
- голова, його заступник та секретар (головуючий на засіданні), члени ОВК;
- кандидати, їх довірені особи;
- офіційні спостерігачі (ч. 5 ст. 82 Закону).

6. У разі правильності заповнення протоколу системний адміністратор:

- роздруковує інформацію про підрахунок голосів щодо відповідної ВД;
- підписує її;
- подає її для підпису голові, його заступнику та секретарю (головуючому на засіданні) та членам ОВК.

Ця інформація про підрахунок голосів виборців невідкладно надається для ознайомлення:

- членам відповідної ДВК;
- кандидатам, їх довіреним особам;
- офіційним спостерігачам.

Зазначена інформація зберігається в ОВК до припинення її повноважень та передається ними до місцевих архівних установ разом з іншою виборчою документацією (ч. 5 ст. 82 Закону).

7. Системний адміністратор засобами АІАС передає інформацію про підрахунок голосів виборців до ЦВК (ч. 5 ст. 82 Закону).

	<p>8. За результатами розгляду:</p> <ul style="list-style-type: none"> – документів ДВК; – скарг про порушення вимог Закону під час проведення голосування та підрахунку голосів на ВД; – скарг про порушення вимог Закону під час транспортування документів до ОВК, що надійшли до ОВК на момент прийняття документів ДВК, – ОВК: <ul style="list-style-type: none"> – приймає виборчі документи від ДВК та – приймає одне з рішень: <ol style="list-style-type: none"> 1) врахувати відомості протоколів про підрахунок голосів на ВД при встановленні підсумків голосування в межах ТВО (п. 1 ч. 6 ст. 82 Закону); 2) зобов'язати ДВК виправити виявлені недоліки шляхом складання протоколу з позначкою «Уточнений» (п. 2 ч. 6 ст. 82 Закону); 3) провести повторний підрахунок голосів на ВД в порядку, встановленому Законом (п. 3 ч. 6 ст. 82 Закону). <p>ОВК приймає одне із зазначених рішень шляхом голосування усіх її членів більшістю від загального складу комісії.</p> <p>Рішення ОВК фіксується у протоколі засідання комісії (ч. 6 ст. 82 Закону).</p> <p>При цьому членам ОВК рекомендується:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. сприяти додержанню усіх встановлених вимог щодо приймання та розгляду ОВК документів від ДВК, а також прийняття відповідних рішень ОВК (ст. 82 Закону); 2. особисто перевіряти на відповідність вимогам Закону склад документів, які передаються ДВК, їх упакування, форму та зміст протоколів про підрахунок голосів виборців на ВД, а також правильність введення системним адміністратором ОВК відомостей таких протоколів до АІАС; 3. підписати роздруковану системним адміністратором ОВК інформацію про підрахунок голосів щодо відповідної ВД. <p>За необхідності – скористатись своїм правом бути присутнім у приміщенні, де відбувається введення та перевірка відомостей протоколів (ч. 5 ст. 82 Закону).</p>
<p>15.5. У протоколі ДВК про підрахунок голосів ОВК виявила виправлення, помилки, неточності, які можна усунути без повторного підрахунку бюлетенів</p>	<p>У разі виявлення у протоколі ДВК про підрахунок голосів виборців на ВД виправлень, помилок, неточностей, які можна усунути без повторного підрахунку голосів виборців, прийняти рішення, яким</p> <ul style="list-style-type: none"> – зобов'язати ДВК виправити виявлені недоліки шляхом складання протоколу з позначкою «Уточнений» (п. 2 ч. 6 ст. 82 Закону); – визначити строк, протягом якого ДВК зобов'язана розглянути питання про внесення змін до протоколу шляхом складання протоколу з позначкою «Уточнений» (ч. 7 ст. 82 Закону). <p>Протягом часу розгляду цього питання ДВК подані до ОВК примірники протоколів про підрахунок голосів виборців на ВД, виборчі бюлетені та інші виборчі документи, доставлені до ОВК, зберігаються в ОВК.</p> <p>Протокол з позначкою «Уточнений» транспортується і передається ОВК в загальному порядку (ст. 81, ч. 7 ст. 82 Закону).</p>

<p>15.6. Кандидат, його довірена особа, офіційний спостерігач подав до ОВК скаргу (заяву) на дії ДВК (голови, члена ДВК) разом із відповідно оформленими актами про порушення вимог Закону під час голосування та/або підрахунку голосів, що ставлять під сумнів результати підрахунку голосів виборців на відповідній ВД (ч. 8 ст. 82 Закону)</p>	<p>Перевірити достовірність та встановити факти порушень вимог Закону, зазначені у скарзі (заяві) та підтверджені актами.</p> <p>Встановити вплив встановлених фактів порушення вимог Закону на достовірність результатів підрахунку голосів на відповідній ВД. Визначитись, чи ставлять ці факти порушень вимог Закону під сумнів результати підрахунку голосів виборців.</p> <p>На підставі цих висновків прийняти відповідне рішення, зокрема, про:</p> <ul style="list-style-type: none"> – задоволення скарги (заяви) та проведення повторного підрахунку голосів виборців на відповідній ВД (ч.6, 8 та 9 ст. 82 Закону); <p>або</p> <ul style="list-style-type: none"> – про відмову у задоволенні скарги (заяви) (ч. 1 ст. 98 Закону).
<p>15.7. Особа, яка здійснювала транспортування виборчих документів від ДВК до ОВК (голова ДВК, член ДВК) або супроводжувала транспортування (кандидат, довірена особа, офіційний спостерігач), подала до ОВК письмову заяву про порушення вимог Закону щодо транспортування виборчих документів (ч. 9 ст. 82 Закону)</p>	<p>При розгляді питання членам ОВК рекомендується перевірити достовірність фактів порушень вимог Закону з боку ДВК (голови, члена ДВК), зазначених у скарзі (заяві) та підтверджених актами про порушення, і у разі наявних ознак розпечатування пакетів із запакованими документами (ч.9 ст.82), або за наявності підстав для сумніву у результатах підрахунку голосів на ВД підтримати рішення про проведення повторного підрахунку голосів.</p> <p>Прийняте рішення ОВК письмово оформити у формі постанови.</p>
<p>15.8. Пакети із запакованими виборчими документами, які члени ДВК передають до ОВК, мають ознаки розпечатування (ч. 9 ст. 82 Закону)</p>	<p>У разі виявлення ознак розпечатування пакетів із запакованими документами ОВК зобов'язана прийняти рішення про проведення повторного підрахунку голосів виборців на відповідній ВД в установленому порядку (ч. 9, 11 ст. 82 Закону).</p> <p>При цьому членам ОВК рекомендується:</p> <ul style="list-style-type: none"> – особисто оглянути пакети; – переконатися у наявності ознак розпечатування пакетів із запакованими виборчими документами. <p>Коробки, у яких транспортуються пакети з документами, не є пакетами; їх опечатування Законом не передбачене</p>

15.9. До ОВК передає виборчі документи ДВК ВД, на якій голосування визнано недійсним (ст. 80 Закону)

Приймання документів здійснити в порядку, передбаченому ст. 82 Закону.

Розглянути за наявності заяви та скарги, що стосуються цієї ДВК.

За результатами прийняти документи ДВК і врахувати відповідні відомості протоколу про підрахунок голосів на відповідній ВД при встановленні підсумків голосування в межах ТВО.

При цьому членам ОВК ретельно перевірити усі документи, на підставі яких рішенням ДВК голосування на відповідній ВД визнано недійсним. Особливу увагу звернути на такі обставини:

- відповідність вимогам Закону актів про виявлення випадків незаконного голосування (п. 1 ч. 1, ч. 2 ст. 80 Закону) та інших порушень (п. п. 2, 3 ч. 1, ч. 2 ст. 80 Закону):
 - включення до актів ДВК кожного випадку незаконного голосування та інших обставин, що стали підставою для визнання голосування на ВД недійсним (ч. 2 ст. 80 Закону);
 - зазначення в актах осіб, з вини яких, ймовірно, відбулися незаконні голосування та інші зазначені порушення, що стали підставою для визнання голосування недійсним (кожний випадок таких порушень має ознаки злочину, відповідальність за який передбачена ст. ст. 157, 158 Кримінального кодексу України);
 - достовірність і повнота відомостей, внесених до протоколу про підрахунок голосів виборців, які вимагаються у такій ситуації (ч. 3 ст. 80 Закону).

16. ПОВТОРНИЙ ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ НА ВИБОРЧІЙ ДІЛЬНИЦІ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ

РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)

16.1. Проведення ОВК повторного підрахунку голосів виборців на ВД

У разі прийняття ОВК рішення про проведення повторного підрахунку голосів виборців на відповідній ВД провести повторний підрахунок у відповідності до встановлених вимог (ч. 11 ст. 82 Закону):

- повторний підрахунок здійснюється після завершення розгляду і прийняття протоколів та інших документів від усіх інших ДВК;
- повторний підрахунок здійснюється ОВК;
- при повторному підрахунку голосів обов'язкова участь тих членів ДВК, які передавали виборчі документи;
- у повторному підрахунку мають право брати участь усі інші члени відповідної ДВК;
- під час повторного підрахунку мають право бути присутні кандидати, їх довірені особи, офіційні спостерігачі;
- про результати повторного підрахунку голосів складається протокол, відомості якого передаються до ЦВК (ч. ч. 12, 13, 15 ст. 82 Закону).

	<p>Повторний підрахунок голосів включає опрацювання усієї виборчої документації, у тому числі:</p> <ul style="list-style-type: none"> – списку виборців та витягу зі списку виборців; – невикористаних виборчих бюлетенів; – контрольних талонів від виданих бюлетенів; – предметів; – виборчих бюлетенів з голосами виборців.
<p>16.2. Протокол ОВК про повторний підрахунок голосів виборців на ВД</p>	<p>Скласти протокол про повторний підрахунок голосів на відповідній ВД у відповідності до встановлених вимог (ч. ч. 12, 13, 15 ст. 82 Закону) зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за формою, встановленою ЦВК; • із зазначенням у протоколі усіх передбачених відомостей (ч. 2 ст. 79 Закону); • у кількості примірників, що на 4 більше кількості членів ОВК; • усі примірники протоколу нумеруються (і мають однакову юридичну силу); • протокол підписується: <ul style="list-style-type: none"> – усіма присутніми членами ОВК; – усіма членами відповідної ДВК, які брали участь у повторному підрахунку голосів; • 1-й примірник протоколу мають право підписати присутні кандидати, їх довірені особи, офіційні спостерігачі; • протокол засвідчується печаткою ОВК; • відомості протоколу оголошуються; • 1-й примірник протоколу додається до протоколу ОВК про підсумки голосування у відповідному ТВО разом із: <ul style="list-style-type: none"> – відповідним первинним протоколом ДВК про підрахунок голосів на ВД; – рішенням ОВК про проведення повторного підрахунку голосів; – рішенням ОВК про визнання голосування на ВД недійсним – у разі прийняття такого; • 2-й примірник протоколу зберігається у секретаря ОВК; • 3-й примірник протоколу – передається відповідній ДВК; • 4-й примірник протоколу – невідкладно вивішується в приміщенні ОВК для загального ознайомлення. <p>Решта по одному примірнику видається членам ОВК (ч. 15 ст. 82 Закону).</p> <p>Членам ОВК підписати протокол ОВК про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній ВД відповідно до встановлених вимог. У разі незгоди з відомостями протоколу член ОВК зобов'язаний письмово викласти окрему думку (ч. 13 ст. 82 Закону).</p> <p>Слід мати на увазі, що відмова у підписанні протоколу окремими членами комісії не має безпосередніх правових наслідків для дійсності протоколу (абз. 2 ч. 13 ст. 82 Закону). Однак це може мати значення у випадку розслідування порушень виборчого законодавства.</p>

<p>16.3. Під час повторного підрахунку голосів встановлені обставини, які є підставою для визнання голосування на відповідній ВД недійсним (ч. 1 ст. 80, ч. 14 ст. 82 Закону)</p>	<p>У разі виявлення при повторному підрахунку голосів виборців на відповідній ВД обставин, внаслідок яких неможливо достовірно встановити результати волевиявлення виборців, та які є підставою для визнання голосування на цій ВД недійсним (ч. 1 ст. 80 Закону), прийняти рішення ОВК про визнання недійсним голосування на відповідній ВД (ч. 14 ст. 82 Закону).</p> <p>Скласти протокол про повторний підрахунок голосів виборців (див. п. 16.2) з урахуванням вимог до протоколу, встановлених на випадок визнання недійсним голосування на ВД (ч. 3 ст. 80 Закону).</p> <p>Членам ОВК при цьому рекомендується ретельно перевірити усі документи, на підставі яких голосування звернути на такі обставини:</p> <ul style="list-style-type: none"> — відповідність встановленим вимогам актів про виявлення випадків незаконного голосування (п. 1 ч. 1 ст. 80 Закону) та інших порушень (п. п. 2, 3 ч. 1 ст. 80 Закону): <ul style="list-style-type: none"> * зазначення в актах кожного випадку незаконного голосування та інших обставин, які є підставами для визнання голосування на ВД недійсним (ч. ч. 1, 2 ст. 80 Закону); * зазначення в актах осіб, з вини яких, ймовірно, стались випадки незаконні голосування та інші відповідні порушення, які є підставами для визнання голосування недійсним (кожний випадок цих порушень має ознаки злочину, відповідальність за вчинення якого передбачена ст. ст. 157, 158 Кримінального кодексу України); — достовірність і повнота відомостей протоколу про підрахунок голосів виборців на ВД, які вимагаються (ч. 3 ст. 80 Закону).
<p>16.4. Через деякий час після прийняття ОВК виборчих документів від ДВК та прийняття відповідного рішення (ч. 6 ст. 82 Закону) виявилось порушення цілісності пакетів із запакованими документами. ОВК обговорює пропозицію члена ОВК призначити повторний підрахунок голосів виборців на відповідній ВД</p>	<p>ОВК не може ухвалювати рішення про проведення повторного підрахунку голосів виборців на відповідній ВД з підстави виявлення порушення цілісності пакетів із запакованими документами після прийняття виборчих документів від ДВК. Таке рішення суперечитиме установленій вимозі (ч. 9 ст. 82 Закону).</p> <p>Однак таке порушення цілісності має бути засвідчене відповідним актом ОВК, оскільки втручання у зміст виборчої документації може мати наслідки при розгляді відповідних спорів у судах, який може витребувати відповідну документацію. Без засвідчення факту протиправного втручання у документацію її зміст буде прийнятий судом як достовірний.</p> <p>Недотримання цієї норми може мати наслідком фальсифікацію результатів голосування.</p>
<p>16.5. Видача копій протоколу ОВК про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній ВД</p>	<p>Невідкладно видати копії протоколу про повторний підрахунок голосів на відповідній ВД (ч. 16 ст. 82 Закону) з додержанням таких умов:</p> <ul style="list-style-type: none"> — засвідчити кожену копію підписами голови ОВК і секретаря та скріпити печаткою ОВК; — на прохання кандидатів, їх довірених осіб, офіційних спостерігачі; — копії протоколів видаються з розрахунку не більш як по одній копії кожного протоколу для кожного кандидата та для кожного офіційного спостерігача.

17. ВСТАНОВЛЕННЯ ПІДСУМКІВ ГОЛОСУВАННЯ В МЕЖАХ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВИБОРЧОГО ОКРУГУ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
<p>17.1. Загальні правила встановлення підсумків голосування в межах ТВО</p>	<p>Встановити підсумки голосування в межах ТВО у відповідності до таких вимог (ч. 1 ст. 83 Закону):</p> <ul style="list-style-type: none"> • на підставі: <ul style="list-style-type: none"> – протоколів усіх ДВК про підрахунок голосів (в т. ч. з поміткою «Уточнений»); – повідомлень про зміст протоколу ДВК про підрахунок голосів на ВД, утвореній на судні, полярних станціях України; – протоколів ОВК про повторний підрахунок голосів на відповідних ВД (у разі його проведення); • зі встановленням усіх передбачених відомостей (п. п. 1-10 ч. 1 ст. 83 Закону); • на засіданні ОВК під час встановлення підсумків голосування в межах ТВО мають право бути присутніми кандидати, їх довірені особи, офіційні спостерігачі (ч. 9 ст. 28 Закону); • відомості про підсумки голосування в межах ТВО заносяться до протоколу ОВК про підсумки голосування в межах ТВО (ч. 2 ст. 83 Закону). <p>Встановлені підсумки голосування оголошуються головою комісії і відображаються у протоколі засідання ОВК.</p>
<p>17.2. Складання протоколу про підсумки голосування в межах ТВО</p>	<p>Скласти протокол про підсумки голосування в межах ТВО відповідно до встановлених вимог (ч. ч. 2-6 ст. 83 Закону), зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> • із зазначенням у протоколі усіх передбачених відомостей (ч. 1 ст. 83 Закону); • усі відомості вносяться цифрами і прописом, як по кожній ВД, що входить до складу ТВО, так і сумарно по ТВО (ч. 2 ст. 83 Закону); • у кількості примірників, що на 3 більше кількості членів ОВК (ч. 3 ст. 83 Закону); • примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу (ч. 3 ст. 83 Закону); • протокол підписується: <ul style="list-style-type: none"> – усіма присутніми членами ОВК (у разі відсутності підпису члена ОВК у протоколі проти його прізвища зазначається причина відсутності підпису) (ч. 5 ст. 83 Закону); – 1-й примірник протоколу мають право підписати присутні кандидати, їх довірені особи, офіційні спостерігачі (ч. 5 ст. 83 Закону); • у протоколі зазначається дата і час (година і хвилини) підписання протоколу членами ОВК (ч. 5 ст. 83 Закону); • протокол засвідчується печаткою ОВК (ч. 5 ст. 83 Закону). <p>Забороняється:</p> <ul style="list-style-type: none"> – заповнення протоколу олівцем; – внесення до протоколу будь-яких виправлень без відповідного рішення ОВК (ч. 4 ст. 83 Закону). <p>1-й примірник протоколу невідкладно транспортується до ЦВК разом з:</p> <ul style="list-style-type: none"> • відповідними протоколами та актами ДВК;

	<ul style="list-style-type: none"> • рішеннями, прийнятими на підставі цих актів; • протоколами ОВК про повторний підрахунок голосів на відповідних ВД в межах ТВО (за їх наявності); • окремими думками членів ОВК, викладеними у письмовій формі (за їх наявності); • заявами та скаргами про порушення з боку ОВК порядку встановлення підсумків голосування в межах ТВО; • рішеннями ОВК, прийнятими за результатами розгляду цих заяв і скарг. <p>2-й примірник протоколу зберігається в ОВК;</p> <p>3-й примірник протоколу невідкладно вивішується в приміщенні ОВК для загального ознайомлення.</p> <p>Решта примірників протоколу по одному видається усім членам ОВК (ч. 6 ст. 83 Закону).</p>
<p>17.3. До відправки протоколу про підсумки голосування в межах ТВО до ЦВК ОВК виявила на своєму засіданні неточності (описку, помилку у цифрах)</p>	<p>Внести зміни до протоколу ОВК про підсумки голосування в межах ТВО шляхом складення протоколу з позначкою «Уточнений».</p> <p>Протокол з позначкою «Уточнений» виготовляється і підписується у порядку та в кількості примірників і копій, що встановлені ст. 83 Закону (див п. 16.2).</p> <p>Про виготовлення протоколу з позначкою «Уточнений» та зміст уточнених відомостей зазначається у протоколі засідання ОВК.</p>
<p>17.4. Видача копій протоколу ОВК про підсумки голосування в межах ТВО</p>	<p>Видати копії протоколу ОВК про підсумки голосування в межах ТВО відповідно до встановлених вимог (ч. 7 ст. 83 Закону), в т. ч. з додержанням таких умов:</p> <ul style="list-style-type: none"> – засвідчити кожену копію підписами голови ОВК і секретаря та скріпити печаткою ОВК; – видати копії протоколу невідкладно на прохання відповідних осіб; – видати копії усім особам, які мають право на їх отримання: кандидату, його довіреній особі, офіційному спостерігачеві; – проконтролювати, щоб кожному кандидату, довіреній особі, офіційному спостерігачеві було видано не більше однієї копії протоколу. <p>Членам ОВК мати на увазі, що ненадання у випадках та порядку, встановлених законом, головою ОВК або особою, яка відповідно до закону виконує його обов'язки, копії виборчого протоколу матиме ознаки адміністративного правопорушення, відповідальність за яке передбачене ст. 212-17 КУпАП.</p>
<p>17.5. Не всі ДВК доставили виборчі документи до ОВК станом на 5 квітня 2019 року</p>	<p>ОВК повинна спрямувати роботу ДВК таким чином, щоб виборчі документи від усіх ДВК було доставлено до ОВК станом на 5 квітня 2019 року, що надасть ОВК можливість встановити підсумки голосування у відповідному ТВО.</p> <p>У випадку, коли голосування на окремих ВД не було організовано та проведено, встановити підсумки голосування та скласти протокол про підсумки голосування на підставі наявних протоколів ДВК про підрахунок голосів виборців на ВД (ч. 8 ст. 83 Закону).</p> <p>У разі якщо голосування на всіх ВД відповідного ТВО не було організоване і проведене 31 березня 2019 року, встановити, що голосування в межах відповідного ТВО не відбулося (ч. 10 ст. 83 Закону).</p>

18. ТРАНСПОРТУВАННЯ ВИБОРЧИХ ДОКУМЕНТІВ ДО ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
<p>18.1. Транспортування виборчих документів до ЦВК</p>	<p>Після встановлення підсумків голосування у межах ТВО та складання протоколу ОВК про підсумки головування у межах ТВО, голова або заступник голови та інші 2 члени ОВК у супроводі під охороною поліцейських, а в разі необхідності, за зверненням ЦВК, – співробітників СБУ, транспортують документи до ЦВК.</p> <p>До ЦВК невідкладно транспортуються наступні документи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • перший примірник протоколу про встановлення підсумків голосування в межах ТВО (а також протокол з поміткою «Уточнений», якщо такий складався); • відповідні протоколи та акти ДВК, рішення, прийняті на підставі цих актів; • протоколи ОВК про повторний підрахунок голосів (за наявності); • окремі думки членів ОВК, викладені в письмовій формі (за наявності); • заяви та скарги про порушення ОВК порядку встановлення підсумків голосування в межах ТВО (за наявності) та рішеннями, прийнятими ОВК за результатами їх розгляду (ч. ч. 6, 11 ст. 83 Закону).
<p>18.2. У транспортуванні виборчих документів збираються брати участь голова або заступник голови ОВК та один член комісії (всього 2 представники від ОВК) Члени ОВК не можуть визначитися з мінімальною кількістю осіб, які мають транспортувати виборчі документи до ЦВК</p>	<p>Суворо забороняється:</p> <ul style="list-style-type: none"> • супровід транспортування виборчих документів особами, що не передбачені Законом (ч. 11 ст. 83 Закону); • під час транспортування документів розпечатувати пакети з виборчими бюлетенями та іншою документацією. <p>Транспортування здійснюється:</p> <p>Обов'язково:</p> <ul style="list-style-type: none"> • головою або заступником голови ОВК та іншими двома членами цієї комісії; • під охороною у супроводі поліцейських; <p>Факультативно:</p> <ul style="list-style-type: none"> • у супроводі співробітників СБУ – в разі необхідності, за зверненням ЦВК; • іншими членами ДВК, кандидатами, довіреними особами, офіційними спостерігачами – за їх бажанням (ч. 11 ст. 83 Закону). <p>Членам ОВК мати на увазі, що відмова від транспортування виборчої документації членом ОВК, визначеним відповідним рішенням комісії, може мати ознаки складу злочину передбаченого ч. 1 ст. 157 ККУ – ухилення члена виборчої комісії у роботі комісії без поважних причин.</p>

19. ПРОВЕДЕННЯ ПОВТОРНОГО ГОЛОСУВАННЯ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
19.1. Застосування положень Закону під час проведення повторного голосування	<p>Взяти до уваги, що положення Закону України «Про вибори Президента України» застосовуються під час проведення повторного голосування з урахуванням спеціальних положень цього Закону (наприклад, ст. 36-2, ч. 11, 12 ст. 41, ч. 3 ст. 57, ст. 75. ст. 85 Закону) та спеціальних постанов (чи їх окремих частин) ЦВК (в тому числі у формі роз'яснень).</p>
19.2. Збереження статусу для проведення повторного голосування	<p>Взяти до уваги, що для проведення повторного голосування з виборів Президента України ЦВК формує новий склад ОВК (ч. 5 ст. 85 Закону). Це не означає припинення ОВК як юридичної особи.</p> <p>У разі призначення ЦВК повторного голосування свій статус зберігають лише:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) кандидати на пост Президента України, включені до виборчого бюлетеня для повторного голосування, а також їхні: <ul style="list-style-type: none"> – уповноважені представники в ЦВК з правом дорадчого голосу; – довірені особи цих кандидатів у єдиному загальнодержавному виборчому окрузі та територіальних виборчих округах; – офіційні спостерігачі від таких кандидатів на пост Президента України; 2) офіційні спостерігачі від політичних партій, які висунули кандидатів, включених до виборчого бюлетеня для повторного голосування (Постанова ЦВК від 11 січня 2019 року № 54). <p>Офіційні спостерігачі від громадських організацій та офіційні спостерігачі від іноземних держав та міжнародних організацій, зареєстровані в установленому законом порядку до дня виборів Президента України, зберігають свій статус та продовжують здійснювати передбачені Законом повноваження під час повторного голосування.</p> <p>Документами, що підтверджують статус зазначених осіб, є відповідні посвідчення, видані ЦВК чи відповідною ОВК, які зареєстрували вказаних осіб до дня виборів Президента України.</p>
19.3. Початок діяльності ОВК щодо підготовки та проведення повторного голосування	<p>З урахуванням стислих строків підготовки до повторного голосування, члену ОВК, який включений до складу комісії перед повторним голосуванням, слід негайно приступити до виконання своїх повноважень.</p> <p>ОВК у новому складі має прийняти від попереднього складу всі документи: протоколи засідань, рішення, вхідні документи тощо. Особливу увагу слід звернути на належну передачу фінансових документів та матеріальних цінностей.</p> <p>Виборчі документи повинні бути належним чином упорядковані, упаковані та оформлені для передачі не пізніше як за десять днів до дня повторного голосування.</p> <p>Особливо слід подбати про збереження матеріальних цінностей, переданих від ОВК до ДВК, наголосивши, що відповідальність за їх зберігання несе голова ДВК до передачі їх голові ДВК, склад якої сформовано для проведення повторного голосування, за актом приймання-передачі матеріальних цінностей. Питання передачі детально врегульовано постановою ЦВК від 8 січня 2019 року № 36.</p> <p>Основна процедура, яку має виконати ОВК у новому складі, – прийняття від довірених осіб кандидатів подання до складу ДВК (ч. 9 с. 85 Закону).</p>

<p>19.4. Приймання подань кандидатур до нового складу ДВК</p>	<p>Подання вносять кандидати, які рішенням ЦВК включені до бюлетеня для повторного голосування, або їхні довірені особи не пізніше 12 квітня 2019 року (ч. 9 ст. 85 Закону). ОВК перевіряє подання на відповідність встановленим вимогам (ст. 24 Закону). У разі невідповідності кандидатури вимогам ст. 24 Закону ОВК приймає рішення про відхилення кандидатури, про що невідкладно повідомляється довірена особа кандидата.</p> <p>Членам ОВК перевіряти подання на відповідність вимогам Закону.</p> <p>При цьому технічні описки та неточності, допущені у поданні, не є підставою для відхилення внесених кандидатур. Зазначені описки та неточності можуть бути виправлені шляхом внесення уточненого подання стосовно відповідних кандидатур не пізніше наступного дня після дня отримання суб'єктом подання кандидатур до складу ДВК такого повідомлення. Якщо уточнене подання не надійшло у встановлений строк, відповідні кандидатури відхиляються (ч. 7 ст. 24 Закону).</p>
<p>19.5. Прийняття рішення про формування нового складу ДВК</p>	<p>ОВК формує нові склади ДВК, включаючи до складу комісій всі подані та невідхилені кандидатури у такому складі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) для великих ВД – 16 осіб (по 8 осіб від кожного кандидата); 2) для середніх ВД – 14 осіб (по 7 осіб від кожного кандидата); 3) для малих ВД – 12 осіб (по 6 осіб від кожного кандидата) (ч. 8 ст. 85 Закону). <p>Рішення ОВК про формування нового складу ДВК має бути прийнято не пізніше 15 квітня 2019 року (ч. 8 ст. 85 Закону).</p> <p>Якщо кандидат не використав можливість подати встановлену кількість кандидатур до складу відповідної ДВК у встановлені строки, ОВК формує склад ДВК у кількості, відповідно, 16, 14, 12 осіб за поданням голови відповідної ОВК на підставі пропозицій членів ОВК (ч. 12 ст. 85 Закону).</p> <p>Членам ОВК за необхідності надати голові ОВК пропозиції щодо кандидатур до нового складу ДВК.</p> <p>Сприяти призначенню на керівні посади осіб, які мають кращу кваліфікацію і досвід роботи.</p> <p>Посади голови та секретаря ДВК мають бути розділені порівну між кандидатами, з відхиленням (у разі непарної кількості ВД) не більше ніж на одну посаду). Голова та секретар ДВК не можуть бути представниками одного кандидата (ч. 11 ст. 85 Закону). Ці питання врегульовано постановою ЦВК (від 25 березня 2014 року № 71).</p>
<p>19.6. Виявлено підстави для дострокового припинення повноважень члена ДВК (ст. 30, ч. 13 ст. 85 Закону)</p>	<p>Припинення повноважень члена ДВК, сформованої для проведення повторного голосування, здійснюється у загальному порядку (ст. 30, ч. 13 ст. 85 Закону).</p> <p>ОВК має діяти в такій послідовності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – перевірити наявність передбачених підстав дострокового припинення повноважень члена ДВК (ч. 4 ст. 30 Закону); – повідомити відповідного кандидата чи його довірену особу про виявлення підстав припинення повноважень члена ДВК від цього кандидата (ч. 6 ст. 30 Закону); – після внесення довіреною особою іншої кандидатури підготувати проект рішення і розглянути питання на найближчому засіданні ОВК; – у разі внесення нової кандидатури до складу ДВК одночасно прийняти рішення про припинення повноважень члена комісії та включення до складу відповідної ДВК нового члена; – якщо довірена особа не подала іншої кандидатури, прийняти рішення про припинення повноважень члена ДВК (ч. 6 ст. 30 Закону).

19.7. Контроль за складанням списків виборців та подання їх для загального ознайомлення (загальний підхід)	<p>Виходити з того, що Закон не встановлює повноважень ОВК щодо процедур, пов'язаних зі складанням, уточненням списків виборців під час підготовки до повторного голосування. ОВК здійснює загальні повноваження щодо контролю за складанням списків виборців та подання їх для загального ознайомлення (див. п. 10.1).</p>
19.8. Особливості організації голосування за місцем перебування	<p>Враховати, що голосування, проведення підрахунку голосів та встановлення підсумку голосування у разі повторного голосування здійснюються у порядку, встановленому ст. ст. 75–83 Закону.</p> <p>Разом з тим, ЦВК встановила, що голосування виборців за місцем їх перебування під час проведення повторного голосування організують не менш як два члени ДВК, визначені цією комісією з обов'язковим дотриманням рівного представництва кандидатів на пост Президента України (постанова ЦВК від 8 січня 2019 року № 35 зі змінами).</p>
19.9. Транспортування документів з ДВК до ОВК	<p>Враховати, що ЦВК з метою забезпечення рівних прав і можливостей кандидатів на пост Президента України встановлено особливості здійснення транспортування ДВК документів, зазначених у ч. 10 ст. 79 Закону, до ОВК.</p> <p>Транспортування документів здійснюється головою ДВК та іншими двома членами цієї комісії під охороною в супроводі поліцейських, а в разі необхідності, за зверненням ЦВК – співробітників Служби безпеки України.</p> <p>Такі члени ДВК (крім голови комісії) повинні бути представниками різних кандидатів на пост Президента України (за винятком, коли до виборчого бюлетеня для повторного голосування включено одного кандидата на пост Президента України) (постанова ЦВК від 8 січня 2019 року № 35 зі змінами).</p>

20. ЗАВЕРШЕННЯ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ

ПРОЦЕДУРА, ТИПОВА СИТУАЦІЯ	РЕКОМЕНДОВАНІ РІШЕННЯ, ДІЇ ОВК, ГОЛОВИ ТА ЧЛЕНІВ ОВК (ТА/АБО ГОЛОВИ ОВК) (ДИВ. ТАКОЖ ЗАПИТАННЯ-ВІДПОВІДІ, СТОР. 57, ТА ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, СТОР. 74)
20.1. Підготовка до припинення ОВК як юридичної особи	<p>Для припинення повноважень ОВК має бути здійснено низку організаційних дій, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> – голова ОВК не пізніш як через п'ять днів з дня офіційного оголошення результатів виборів Президента України звертається до органу реєстрації із письмовим повідомленням про дату припинення комісії (ч. 6 ст. 301 Закону); – ОВК зобов'язана не пізніш як у семиденний строк з дня офіційного оголошення результатів виборів Президента України повернути не використані нею на підготовку та проведення виборів кошти Державного бюджету України на рахунок ЦВК (ч. 8 ст. 38 Закону); – складає акти звірки розрахунків з кожним виконавцем для підтвердження наявності або відсутності заборгованості; за наявності кредиторської заборгованості на підставі актів звірки розрахунків між кредиторами та боржниками складає акт приймання-передачі кредиторської заборгованості. Порядок погашення ЦВК кредиторської заборгованості ОВК врегульовано постановою ЦВК № 7 від 19 січня 2012 р. (зі змінами);

	<ul style="list-style-type: none"> – скласти та подати до ЦВК у п'ятнадцятиденний строк з дня офіційного оголошення результатів виборів Президента України фінансовий звіт про надходження та використання коштів Державного бюджету України на підготовку і проведення виборів Президента України (ч. 9 ст. 38 Закону, постанова ЦВК № 26 від 4 січня 2019 р.); – передати (повернути) матеріальні цінності, які надавалися у користування (або були придбані за рахунок коштів Державного бюджету України) органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування (постанови ЦВК від 20 жовтня 2009 року № 171 (зі змінами), від 4 березня 2014 року № 31); – пройти процедуру спільної перевірки фінансово-контролюючими органами та отримати відповідний акт, що буде необхідним для проведення державної реєстрації припинення ОВК як юридичної особи (ч. 9 ст. 301 Закону).
<p>20.2. Передача виборчої та іншої документації до відповідних місцевих державних архівних установ</p>	<p>Керуючись положеннями п. 18 ч. 1 ст. 26, ч. 1 ст. 88 Закону, ОВК забезпечує передачу на зберігання до відповідної державної архівної установи виборчої та іншої документації. Ці питання врегульовано постановою ЦВК від 30 квітня 2014 р. № 435.</p> <p>Слід мати на увазі, що ЦВК прийнято рішення (постанова № 2 від 3 січня 2019 р.) про надання можливості ОВК під час закупівлі послуг архівних установ здійснювати попередню оплату до 100 відсотків вартості таких послуг. Така попередня оплата може здійснюватися на строк не більше одного місяця за умови, що такий порядок розрахунків передбачено відповідним договором про закупівлю в такому розмірі.</p>
<p>20.3. Припинення роботи ОВК</p>	<p>Повноваження ОВК припиняються через десять днів після дня офіційного оголошення ЦВК результатів виборів Президента України (ч. 3 ст. 26 Закону). ОВК важливо до цього часу виконати всі свої повноваження.</p> <p>Припинення ОВК як юридичної особи здійснюється у порядку, передбаченому ст. 30-1 Закону, та відповідно до Закону України «Державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців».</p>

ЗАПИТАННЯ – ВІДПОВІДІ

з деяких аспектів застосування Закону України «Про вибори Президента України»

1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ. ПОВНОВАЖЕННЯ ОВК. СТАТУС ЧЛЕНА ОВК

1.1. Чи має право член ОВК не відвідувати засідання комісії?

Член ОВК може бути відсутній на засіданні комісії лише у випадку, коли для цього є поважна причина (хвороба тощо). Зайнятість на основній роботі не є такою причиною, оскільки ст. 119 Кодексу законів про працю передбачає гарантії трудових прав особи в разі залучення її до виконання державних чи громадських обов'язків, у т. ч. до роботи у виборчій комісії.

Положення п. 2 ч. 6 ст. 29 Закону зобов'язує члена комісії брати участь у її засіданнях. Порушення цієї норми може мати наслідком дострокове припинення повноважень члена комісії згідно з п. 8 ч. 4 ст. 30 Закону. Крім того, ч. 1 ст. 157 Кримінального кодексу України передбачає кримінальну відповідальність за «ухилення члена виборчої комісії у роботі комісії без поважних причин».

Водночас законодавство встановлює механізми правового захисту членів виборчих комісій. Зокрема, згідно з положеннями ч. ч. 1, 2 статті 21219 Кодексу України про адміністративні правопорушення, винні особи притягаються до адміністративної відповідальності за відмову у звільненні члена ВК від виконання виробничих чи службових обов'язків за основним місцем роботи на час виконання ним повноважень члена комісії, а за звільнення члена ВК з роботи або переведення його на нижчу посаду з підстав, пов'язаних із виконанням його обов'язків у комісії.

1.2. Голова ОВК під час обговорення питання порядку денного засідання комісії не надав слова для виступу членові ОВК, мотивуючи «усталеним регламентом засідання». Чи є тут порушення Закону, і як має реагувати член комісії?

Ненадання головою ОВК члену комісії можливості взяти участь в обговоренні питання порядку денного становить порушення п. 2 ч. 5 ст. 29 Закону. Згідно з цією нормою, член комісії має право виступати на засіданнях, ставити іншим учасникам засідання запитання щодо порядку денного, вносити пропозиції з питань, що віднесені до повноважень ОВК.

Передовсім, варто нагадати голові ОВК, що згідно зі ст. 105 Закону особи, винні в порушенні законодавства про вибори Президента України, притягаються до кримінальної, адміністративної або іншої відповідальності у порядку, встановленому законом. Зокрема, ч. ст. 157 Кримінального кодексу України передбачає кримінальну відповідальність, зокрема, за перешкоджання діяльності члена виборчої комісії.

Офіційний спостерігач, присутній на цьому засіданні, може скласти акт про виявлення порушення та у подальшому оскаржити дії голови ОВК до ЦВК або до окружного адміністративного суду. Право на подання, відповідно, скарги до ЦВК або позовної заяви до адміністративного суду має не лише офіційний спостерігач, а також довірена особа кандидата у відповідному ТВО.

Слід мати на увазі, що встановлені рішенням суду факти порушень Закону членом комісії, у цьому випадку – головою ОВК, можуть стати підставою для дострокового припинення повноважень члена комісії (п. 8 ч. 4 ст. 30 Закону).

1.3. Чи має право ОВК розглянути скаргу на дії або бездіяльність члена ОВК?

ОВК не має повноважень розглядати скарги на дії чи бездіяльність члена цієї комісії. Скарга на дії або бездіяльність члена ОВК має подаватися до ЦВК, а позовна заява може бути подана до відповідного окружного адміністративного суду за місцезнаходженням комісії (ч. 6 ст. 93 Закону, ст. 273, ч. 6 ст. 277 КАС).

1.4. Чи має ОВК право провести засідання за умови присутності більше половини, але менше двох третин від складу комісії?

Засідання ОВК є повноважним за умови присутності більше половини членів комісії від складу цієї комісії (ч. 4 ст. 28 Закону). Тож на умови присутності більше половини, але менше двох третин від складу комісії, таке засідання ОВК буде повноважним.

Водночас слід врахувати, що за такої обставини ОВК не матиме можливості прийняти рішення з питань, які вимагають більшої кількості голосів членів комісії, аніж загальна норма ч. 13 ст. 28 Закону. Зокрема, це стосується рішення ОВК про позбавлення права присутності на засіданні комісії (ч. 11 ст. 28), а також рішення комісії про заміну голови, заступника голови або секретаря ОВК (ч. 8 ст. 30 Закону).

1.5. Член ОВК систематично не виконує обов'язків члена комісії (не бере участі у засіданнях, не виконує доручень комісії). Як повинна (і чи повинна) реагувати комісія?

ОВК має вжити заходів для забезпечення своєї працездатності. Систематична відсутність на засіданнях комісії частини членів може суттєво ускладнити роботу цього органу. Тому комісія має скористатися повноваженнями та за наявності підстав, передбачених п. 8 ч. 4 ст. 30 Закону, встановити принаймні на двох засіданнях факт відсутності члена ОВК без поважних причин. У подальшому варто направити витяг із протоколів цих засідань до ЦВК для розгляду питання про дострокове припинення повноважень такого члена ОВК.

Окрім цього, довірена особа кандидата у ТВО або офіційний спостерігач можуть оскаржити бездіяльність члена ОВК до ЦВК (ч. 6 ст. 93 Закону) чи окружного адміністративного суду (ч. 4 ст. 273 КАС) з вимогою, у тому числі, встановити факт порушення членом ОВК законодавства про вибори.

1.6. Як ОВК має реалізувати повноваження щодо контролю за додержанням виборчого законодавства, передбаченого п. 1 ч. 1 ст. 26 Закону?

Контрольні функції комісії реалізуються лише у спосіб, передбачений Законом, і в межах повноважень комісії, як того вимагає ч. 2 ст. 19 Конституції України. Закон наділяє ОВК такими повноваженнями у питаннях, зокрема, спрямування діяльності ДВК (п. 4 ч. 1 ст. 26 Закону), надання правової, організаційно-методичної, технічної допомоги ДВК, а також організації навчання членів ДВК (п. 6 ч. 1 ст. 26 Закону). ОВК контролює забезпечення ДВК приміщеннями, транспортом, засобами зв'язку (п. 7 ч. 1 ст. 26 Закону).

ОВК також контролює складання списків виборців органами ведення Реєстру та ДВК спеціальних ВД, а також подання списків виборців для загального ознайомлення (п. 8 ч. 1 ст. 26 Закону). Певною мірою ОВК реалізує компетенцію контролю при розгляді звернень, заяв та скарг (п. 16 ч. 1 ст. 26 Закону).

Водночас ОВК не має, наприклад, контрольних повноважень щодо додержання законодавства з боку ЗМІ та інформаційних агентств, а також стосовно реагування на порушення, за вчинення яких передбачена адміністративна або кримінальна відповідальність. Тому у разі надходження до ОВК заяви чи скарги щодо відповідних порушень, ОВК негайно надсилає таку заяву чи скаргу до відповідних правоохоронних органів для перевірки і реагування (ч. 19 ст. 64 Закону).

1.7. Який зміст має п. 3 ч. 6 ст. 29 Закону щодо обов'язку члена ОВК виконувати рішення комісії та обов'язки, покладені на нього згідно з їх розподілом у комісії?

Зі змісту цього положення Закону впливає, що навіть у випадку, коли член ОВК не згоден із прийнятим комісією рішенням, член ОВК має виконувати таке рішення. Водночас член ОВК може скористатися своїм правом у письмовій формі висловити окрему думку, що додається до відповідного протоколу засідання комісії, на якому прийнято це рішення (ч. 15 ст. 28 Закону).

На першому або одному із перших засідань ОВК після початку повноважень комісії, що обумовлене складенням присяги не менш як двома третинами її складу, визначеного при її утворенні (ч. 2 ст. 26 Закону), ОВК має своїм рішенням здійснити розподіл повноважень між членами комісії. Зокрема, слід визначити, хто із членів комісії буде уповноважений приймати та реєструвати скарги, заяви, інші звернення, подання, листи, які надходять до ОВК, а також готувати проекти рішень за наслідком розгляду звернень. Окрім цього, варто наділити когось із членів ОВК обов'язками підтримувати щоденний контакт із органами влади, у тому числі з органами ведення Реєстру виборців. Тож після здійснення такого розподілу обов'язків та затвердження його рішенням комісії, кожен член ОВК повинен виконувати покладені на нього обов'язки.

1.8. За якої ситуації ОВК обирає зі свого складу головуючого на засіданні?

ОВК обирає зі свого складу головуючого на засіданні у разі невиконання головою або заступником голови комісії їхніх обов'язків головувати (ч. 7 ст. 28 Закону). Таким чином, Закон передбачає, що не лише відсутність голови та його заступника на засіданні ОВК може спричинити обрання головуючого. Ключовою умовою є саме «невиконання функції» головою чи заступником голови, а це у свою чергу може стати проявом їхньої некомпетентності або небажання належно виконувати обов'язки посадових осіб комісії.

За таких обставин ОВК має не лише обрати головуючого на засіданні, але й зазначити у протоколі відповідного засідання, наприклад, відсутність голови та заступника голови без поважних причин або факт невиконання ними обов'язків, покладених на них Законом.

1.9. Що має вчинити член ОВК, який присутній на засіданні комісії під час передачі виборчих бюлетенів ДВК відповідного ТВО, якщо голова ОВК відмовляється засвідчити своїм підписом та надати члену комісії копію протоколу про передачу бюлетенів, яку виготовив та підписав секретар ОВК?

У ч. 5 ст. 73 Закону вказується, що копія протоколу про передачу ДВК бюлетенів, засвідчена на кожній сторінці головою і секретарем ОВК та скріплена печаткою комісії, з розрахунку не більш як по одній копії протоколу надається членам ОВК. Таким чином, відмова голови комісії засвідчити копію протоколу своїм підписом та видати документ члену ОВК суперечить вимозі Закону.

Водночас, згідно з положенням ст. 21217 КУпАП, ненадання у випадках та порядку, встановлених законом, головою відповідної ВК або особою, яка відповідно до закону виконує його обов'язки, копії виборчого протоколу – тягне за собою накладення штрафу від 20 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. У свою чергу, відповідно до ст. 255 КУпАП, член комісії уповноважений скласти протокол про адміністративне правопорушення, передбачене, у тому числі ст. 21217 КУпАП.

Відтак, за подібної ситуації член ОВК, якому відмовлено у наданні копії протоколу про передачі бюлетенів ДВК, має реалізувати власне повноваження та скласти протокол про адміністративне правопорушення.

1.10. Якими мають бути дії члена ОВК, якому доручено підготувати проект постанови комісії за результатом розгляду скарги?

Згідно з п. 5.8 Порядку ведення діловодства у ВК, затвердженому постановою ЦВК від 15 вересня 2010 року № 350, документ, заяву, скаргу після реєстрації попередньо розглядає голова комісії, а в разі його відсутності – заступник

голови комісії з метою вчинення резолюції щодо їх виконання. Тож у разі, якщо на стадії попереднього розгляду скарги голова або заступник голови ОВК встановить, що скарга оформлена з дотриманням вимог ст. 95 Закону, голова чи заступник голови комісії може вчинити резолюцію та доручити відповідному члену ОВК, уповноваженому рішенням комісії, підготувати проект рішення.

Перш за все, такий член комісії має пересвідчитися, чи немає підстав для прийняття рішення ОВК про залишення скарги без розгляду по суті (ч. 6 ст. 96 Закону). Таке рішення приймається комісією у випадку, якщо скарга подана неналежним суб'єктом звернення із скаргою (ст. 91 Закону), до неналежного суб'єкта розгляду скарги (ст. 93 Закону) або з порушенням встановлених цим Законом строків оскарження (ст. 94 Закону). Тож за наявності підстав для застосування положення ч. 6 ст. 96 Закону, член ОВК має підготувати проект постанови комісії про залишення скарги без розгляду по суті.

У разі додержання вимог, передбачених ч. 6 ст. 96 Закону, скарга має бути розглянута по суті на засіданні ОВК. Відтак, член комісії повинен підготувати проект постанови ОВК про повне чи часткове задоволення скарги або відмову у задоволенні скарги. При цьому слід використовувати положення п. п. 9.5, 9.6 Порядку розгляду скарг, затвердженому постановою ЦВК від 28 березня 2014 року № 114.

Зокрема:

Під час розгляду по суті скарги щодо рішення суб'єкта оскарження ОВК вирішує:

- 1) чи мало місце прийняття оскаржуваного рішення суб'єктом оскарження;
- 2) чи було оскаржуване рішення прийнято суб'єктом оскарження на законних підставах;
- 3) чи було оскаржуване рішення прийнято в межах повноважень та відповідно до визначеної законом процедури;
- 4) чи підтверджуються викладені у скарзі вимоги поданими доказами;
- 5) які правові норми належить застосувати до цих правовідносин;
- 6) чи належить задовольнити кожну з вимог суб'єкта звернення зі скаргою, чи відмовити в їх задоволенні повністю або у відповідній частині;
- 7) чи належить поновити порушені права або законні інтереси суб'єкта звернення зі скаргою іншим способом;
- 8) які рішення слід зобов'язати прийняти чи які дії, що впливають із факту скасування рішення, вчинити.

Водночас, під час розгляду по суті скарги щодо дії (бездіяльності) суб'єкта оскарження ОВК вирішує:

- 1) чи мала місце оскаржувана дія (бездіяльність) суб'єкта оскарження;
- 2) чи оскаржувана дія (бездіяльність) здійснювалася (вчинялася) суб'єктом оскарження на законних підставах;
- 3) чи підтверджуються викладені у скарзі вимоги поданими доказами;
- 4) які правові норми належить застосувати до цих правовідносин;
- 5) чи належить задовольнити кожну з вимог суб'єкта звернення зі скаргою або відмовити в їх задоволенні повністю або у відповідній частині;
- 6) чи належить поновити порушені права або законні інтереси суб'єкта звернення зі скаргою іншим способом;
- 7) які рішення слід зобов'язати прийняти або які дії, що впливають із факту визнання оскаржених дій чи бездіяльності протиправними, вчинити.

Члену ОВК, якому доручено підготувати проект рішення комісії за наслідком розгляду скарги, окрім такого проекту рекомендується також скласти доповідну записку, в якій викласти, наприклад, правові висновки, сформульовані у відповідних рішеннях ЦВК за результатами розгляду скарг суб'єктів звернення та судових рішеннях (п. 2.7 Порядку ведення діловодства у ВК).

2. УТВОРЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ВИБОРЧИХ ДІЛЬНИЦЬ, ЩО ІСНУЮТЬ НА ТИМЧАСОВІЙ ОСНОВІ

2.1. Чи наділена ОВК повноваженням ініціювати внесення відповідними органами влади подань щодо утворення спеціальних виборчих дільниць, що існують на тимчасовій основі

Згідно з ч. 2 ст. 20 Закону, ОВК утворює спеціальні ВД, що існують на тимчасовій основі, на підставі подань районних, район них у місті Києві державних адміністрацій чи виконавчих комітетів міських рад міст обласного значення. Подання, форма яких затверджується ЦВК, повинні надійти до ОВК не пізніше як за 35 до дня голосування. Зі змісту ч. 2 ст. 20 Закону випливає, що такі ВД утворюються, передовсім, на суднах, які в день виборів перебувають у плаванні під Державним Прапором України, і у слідчих ізоляторах. Разом із тим, цей перелік не є вичерпним, адже такі ВД можуть бути утворені в «інших місцях тимчасового перебування виборців з обмеженими можливостями пересування».

Відтак, визначення необхідності утворення спеціальних ВД, що існують на тимчасовій основі, належить до компетенції місцевих органів державної виконавчої влади або органів місцевого самоврядування. Тож у разі відсутності звернення таких органів із відповідним поданням, ОВК не уповноважена, наприклад, клопотати перед органами влади про внесення зазначених подань.

2.2. У разі внесення уповноваженим місцевим органом державної виконавчої влади або органом місцевого самоврядування подання про утворення спеціальної ВД, що існує на тимчасовій основі, що може бути предметом перевірки з боку ОВК?

По-перше, подання про утворення такої ВД має бути подане до ОВК не пізніше як за 35 до дня голосування, тобто – до 23 лютого 2019 року включно.

По-друге, ОВК має пересвідчитись у додержанні вимог законодавства стосовно площі приміщення для голосування та кімнати для проведення засідання ДВК. Відповідні вимоги встановлені положеннями ч. 2 ст. 74 Закону, постановою ЦВК від 19 січня 2012 року № 5 «Про вимоги до приміщень дільничних виборчих комісій та приміщень для голосування» та від 4 березня 2014 року № 31 «Про вимоги до приміщень окружних і дільничних виборчих комісій з виборів Президента України та приміщень для голосування, норми забезпечення виборчих комісій з виборів Президента України транспортними засобами, засобами зв'язку, обладнанням, інвентарем, оргтехнікою, іншими матеріальними цінностями, види послуг, які виборчі комісії можуть закуповувати за рахунок коштів Державного бюджету України».

3. УТВОРЕННЯ ДІЛЬНИЧНИХ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ

3.1. Подання кандидатур до складу ДВК внесено довіреною особою кандидата вранці 8 березня. Чи повинна ОВК приймати та враховувати відповідні кандидатури при утворенні ДВК ТВО?

ОВК не може відмовити у прийнятті такого вхідного документа. Однак ОВК не може враховувати його як подання кандидатур до складу ДВК, оскільки вони подані до ОВК з порушенням строку, встановленого ч. 2 ст. 24 Закону. Зі змісту ч. 8 ст. 24 Закону випливає, що кандидатури, які внесені з порушенням встановленого Законом строку, не можуть бути враховані при формуванні складів ДВК.

3.2. Заяви осіб, запропонованих до складу відповідної ДВК, про згоду на участь у її роботі, надруковані на принтері, лише прізвище, ім'я та по батькові особи, а також підпис виконані власноруч. Чи повинна ОВК приймати та враховувати такі заяви?

На відміну від форми подібної заяви особи, яку пропонують до складу ОВК (ч. 3 ст. 23 Закону), положення ст. 24 Закону не встановлюють, яким чином має бути викладена заява особи, яку пропонують до складу ДВК. Важливо, щоб вона була підписана особисто. Відтак, якщо подання внесене вчасно і особи, включені до подання, відповідають вимогам, які вказані у ч. ч. 9, 10 ст. 24 Закону, такі кандидатури враховуються ОВК при утворенні ДВК відповідного ТВО.

3.3. 6 березня 2019 року довірена особа кандидата внесла подання щодо кандидатур до складу ДВК. ОВК виявила у цьому поданні кілька помилок у відомостях про рік народження та адресу житла кількох осіб. Того ж дня внаслідок цього ОВК повернула подання довіреній особі для виправлення помилок. Виправлене подання внесено довіреною особою 8 березня 2019 року. Чи повинна ОВК враховувати кандидатури, включені до цього подання, при утворенні ДВК?

Як вказується у ч. 7 ст. 24 Закону, технічні описки та неточності, допущені у поданні, не є підставою для відхилення внесених кандидатур. Натомість згідно з ч. 6 ст. 24 Закону, кандидатури до складу ДВК можуть бути відхилені лише з підстав порушення вимог ч. ч. 6, 9, 10 ст. 24, ч. 3 ст. 29 Закону. Тому усі кандидатури, які включені до подання, яке вчасно подане, та які відповідають вимогам Закону, повинні враховуватись при утворенні ДВК ТВО. Виправлення або уточнення певних відомостей у поданні не може перешкоджати підготовці проекту рішення ОВК про утворення ДВК відповідного ТВО.

3.4. 6 та 7 березня 2019 року, відповідно, довірені особи двох кандидатів внесли подання щодо кандидатур до складу ДВК. ОВК виявила, що у цих поданнях різними кандидатами до складу двох різних ДВК запропоновано одну й ту саму особу. До обох подань додані відповідні заяви цієї особи на участь у роботі ДВК. Як має діяти ОВК?

По-перше, обсяг повноважень ОВК вичерпно встановлений Законом. Тож ОВК не може та має ані можливості, ані навичок перевіряти, зокрема, справжність підпису відповідної особи на обох заявах, поданих довіреними особами для з'ясування, який із підписів є справжнім.

Водночас, право на участь у роботі виборчої комісії є виборчим правом, яке встановлене ч. 3 ст. 2 Закону. Тому ОВК повинна вжити усіх заходів у межах її повноважень, які сприятимуть у реалізації права на участь у роботі ДВК.

Зокрема, ОВК доцільно звернутися до обох довірених осіб з вимогою надати пояснення ситуації. Варто також звернутися до відповідної особи з вимогою проінформувати ОВК, якому конкретно кандидату ця особа висловила згоду на участь у роботі ДВК. Якщо виявиться, що особа надала згоду одному із кандидатів, але не надавала таку згоду іншому кандидату, тоді особа має бути включена до складу однієї ДВК від того кандидата, кому особа дійсно надала згоду. При цьому одночасно ОВК має направити відповідне звернення до органу Національної поліції України для перевірки обставин справи на наявність ознак складу злочину в діях довіреної особи іншого кандидата.

Якщо ОВК виявить, що особа дійсно надала згоду на участь у роботі ДВК обома кандидатам, тоді кандидатура цієї особи має бути відхилена повністю в обох поданнях на підставі положень ч. ч. 6, 9 ст. 24 Закону, оскільки громадянин України може входити до складу лише однієї ВК, що здійснює підготовку та проведення виборів Президента.

4. ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО СКЛАДУ ДВК

4.1. ДВК не виконує покладених на неї обов'язків через часту відсутність кворуму. Чи може ОВК ініціювати зміни у складі ДВК?

Так, ОВК може і повинна внести зміни до складу ДВК для забезпечення її роботи. Для цього Закон надає кілька варіантів дій:

- 1) припинення повноважень всього складу ДВК за порушення Закону (ч. 2 ст. 30);
- 2) припинення повноважень окремих членів ДВК за грубе чи систематичне порушення Закону, встановлене рішенням суду чи рішенням ОВК (п. 8 ч. 4 ст. 30);
- 3) припинення повноважень окремих членів ДВК за дві і більше неявки на засідання комісії без поважних причин або за неявку на засідання ДВК в день голосування (п. 8 ч. 4 ст. 30).

4.2. Якими мають бути дії ОВК у разі звернення до неї члена ДВК з особистою заявою про складення повноважень члена ДВК?

Перш за все, згідно з ч. 6 ст. 30 Закону, ОВК повинна повідомити про цю обставину відповідну довірену особу кандидата, за поданням якого особу було включено до складу ДВК. Довірена особа може скористатися своїм правом та внести подання про заміну члена ДВК. За такої умови, відповідно до Роз'яснення щодо порядку внесення змін до складу ОВК та ДВК (затверджене постановою ЦВК від 16 квітня 2014 року № 290), дострокове припинення повноважень члена ДВК має відбуватися одночасно із включенням до складу відповідної ДВК нового члена, якого запропоновано у поданні про заміну. Причому, якщо член ДВК, чий повноваження достроково припиняються рішенням ОВК, попередньо обіймав посаду голови, заступника голови або секретаря ДВК, тоді новий член ДВК призначається на таку саму посаду, яка стала «вакантною» після припинення повноважень члена ДВК.

Однак у випадку, якщо довірена особа кандидата не скористається своїм правом на внесення подання про заміну, тоді ОВК приймає рішення про дострокове припинення повноважень члена ДВК, який подав заяву про складення повноважень члена комісії, без призначення до складу ДВК нового члена, якщо склад комісії не стає при цьому меншим мінімального (9 осіб). В протилежному разі голова ОВК має внести іншу кандидатуру.

4.3. Якими мають бути дії ОВК у разі отримання нею мотивованого рішення ДВК про заміну голови, заступника голови або секретаря ДВК?

Можлива ситуація, коли у порядку застосування положень ч. 8 ст. 30 Закону відповідна ДВК може направити до ОВК мотивоване рішення про заміну голови, заступника чи секретаря ДВК, який систематично не виконує покладених на нього обов'язків. У такій ситуації ОВК повинна повідомити про цю обставину довірену особу кандидата, за поданням якого відповідну особу було включено до складу ДВК та призначено на одну з керівних посад. У свою чергу довірена особа, керуючись Роз'ясненням щодо порядку внесення змін до складу ОВК та ДВК (затверджене постановою ЦВК від 16 квітня 2014 року № 290), може скористатися своїм правом на внесення подання про заміну члена ДВК. Якщо подання про заміну члена ДВК буде внесене довіреною особою кандидата, ОВК матиме підстави прийняти одночасно рішення про дострокове припинення повноважень члена ДВК, який обіймав одну із керівних посад, та про призначення до складу комісії та на цю саму керівну посаду іншого члена ДВК згідно з поданням про заміну.

Якщо довірена особа кандидата не скористається правом на внесення подання про заміну члена ДВК, за умови підтвердження того, що відповідна особа дійсно систематично не виконує покладених на нього обов'язків голови, заступника голови або секретаря ДВК, а ДВК прийняла мотивоване рішення про заміну голосами не менш як 2/3 від складу комісії, ОВК приймає рішення про його заміну на посаді, призначає на відповідну керівну посаду іншу особу із числа членів ДВК. При цьому повноваження особи, яку звільнено з керівної посади у ДВК, як члена комісії – зберігаються.

5. СКЛАДАННЯ І УТОЧНЕННЯ ПОПЕРЕДНІХ СПИСКІВ ВИБОРЦІВ

5.1. Чи може керівник органу ведення Державного реєстру виборців (далі – ОВ ДРВ) передати особисто голові ОВК попередній список виборців для звичайної виборчої ділянки?

Ні, ані ОВК, ані її керівник не отримують від ОВ ДРВ попередні списки виборців і не передають їх ДВК. Відповідно до Закону (ч. 1, 6 ст. 31,) ОВ ДРВ передає попередній список виборців у своєму приміщенні членам відповідних ДВК, які наділені повноваженнями представляти ДВК.

5.2. До ОВК надійшла скарга від виборця на неправильності у попередньому списку виборців. Чи може ОВК розглянути таку скаргу і прийняти рішення про внесення відповідних змін до списку виборців з поданням рішення до ОВДРВ?

Ні, До повноважень ОВК не належить розгляд скарги на неправильності у списках виборців. Відповідно до Закону, заяву про неправильності у списку виборців виборець може подати до ДВК, ОВ ДРВ і до місцевого загального суду, за місцезнаходженням відповідної виборчої ділянки (ч. 3, 6, 7, 8 ст. 32 Закону). ОВК повинна залишити таку скаргу без розгляду.

5.3. ДВК відмовилась розглядати заяву на неправильності у попередньому списку виборців. Як має вчинити ОВК у разі оскарження дій чи бездіяльності ДВК? Чи може ОВК при розгляді скарги на дії чи бездіяльність ДВК розглянути заяву на неправильності і вирішити питання по суті?

ОВК може своїм рішенням зобов'язати ДВК розглянути заяву (ч. 3 ст. 98 Закону).

Відповідно до ч.18 ст. 28 Закону, скасовуючи рішення комісії нижчого рівня або встановлюючи факт її бездіяльності, комісія вищого рівня уповноважена прийняти рішення по суті питання замість комісії нижчого рівня.

Однак ОВК не уповноважена розглядати по суті заяву про неправильності у списку виборців. Відповідно до ч. 6 ст. 32 Закону, за результатом розгляду заяви ДВК приймає рішення лише про передачу такої заяви до ОВ ДРВ. Очевидно, лише таке ж рішення може прийняти ОВК при розгляді по суті скарги на дії чи бездіяльність ДВК з приводу такої заяви.

5.4. Як відрізняється порядок передачі уточнених списків виборців на звичайній виборчій ділянці від передачі попередніх списків?

Цей порядок є ідентичним порядку передачі попередніх списків виборців, за винятком строку передачі. Уточнені списки виборців на звичайних ВД передаються ОВ ДРВ до ДВК не пізніше, як за 2 дні до дня виборів (до 28 березня включно). ДВК отримує уточнений список виборців в одному примірнику на паперовому носії у приміщенні ОВДРВ. ДВК повинні представляти не менше трьох членів ДВК (один з яких має бути голова, заступник голови або секретар ДВК). Про передачу ДКВ уточненого списку виборців складається акт у двох примірниках (один залишається в ОВ ДРВ, другий передається ДВК) (ч. 5, 6 ст. 34 Закону).

5.5. Чи має право ОВК вносити зміни до уточненого списку виборців на звичайній виборчій ділянці?

Ні, зміни до уточненого списку виборців вносяться винятково безпосередньо ДВК без рішення самої комісії – головою ДВК або його заступником та секретарем ДВК (ч. 1 ст. 35 Закону, п. 5.1 Роз'яснення щодо складання та уточнення списків виборців для підготовки і проведення голосування з виборів Президента України, затвердженого постановою ЦВК від 02 лютого 2019 року № 191). Підставою для внесення змін до уточненого списку виборців на звичайній ВД є рішення суду, а також повідомлення ОВ ДРВ щодо усунення кратного включення у списку на цій ВД. (п. п. 1, 3 ч. 2 ст.35 Закону). У день голосування зміни до уточненого списку виборців не вносяться (ч.3 ст.35 Закону).

6. СПИСКИ ВИБОРЦІВ НА СПЕЦІАЛЬНИХ ВИБОРЧИХ ДІЛЬНИЦЯХ

6.1. Чи може ОВК брати участь у складанні списків виборців на спеціальних виборчих дільницях?

ОВК не наділена повноваженнями складати списки виборців на спеціальних ВД. Це питання віднесене винятково до компетенції ДВК спеціальної ВД. ДВК складає такі списки виборців на підставі відомостей, поданих керівниками відповідних закладів, установ, капітанами суден, командирами військових частин (формувань), де утворені такі ВД (ч. ч. 1, 2 ст. 36 Закону).

Після складення списку виборців на спеціальних ВД ДВК невідкладно передає відомості про включених до нього виборців ОВ ДРВ за своїм місцезнаходженням (ч. 5 ст. 36 Закону).

Члени ДВК спеціальної ВД включаються до списку виборців на цій самій ВД на підставі рішення ОВК про утворення ДВК (ч. 14 ст. 36 Закону).

6.2. Чи може ОВК розглядати скарги виборців щодо неправильностей, допущених під час складання списку виборців на спеціальній виборчій дільниці?

Ні, таким правом ОВК не наділена. Виборець може звернутися із заявою щодо допущених під час складання списку виборців неправильностей на спеціальній виборчій дільниці лише до ДВК або до суду (ч. 9 ст. 36 Закону). Варто пам'ятати, що виборець не може звернутись до відповідного ОВ ДРВ з приводу неправильностей у списку виборців на спеціальній ВД.

Разом з тим, виборець може звернутися зі скаргою до ОВК на неправомірні дії ДВК спеціальної ВД. Зокрема, виборець може звернутись до ОВК зі скаргою на неправомірність рішення ДВК про відмову у задоволенні заяви щодо внесення змін до списку виборців на спеціальній ВД. У такому випадку ОВК за наявності відповідних підстав може прийняти рішення про скасування рішення ДВК спеціальної ВД та прийняти рішення по суті питання або ж зобов'язати ДВК повторно розглянути порушене питання (ч. 3 ст. 98 Закону).

6.3. До ОВК надійшла скарга від виборця на відмову ДВК у ознайомленні з попереднім списком виборців, оскільки виборець відсутній у списку. Чи має право ОВК розглянути скаргу, та яким має чи може бути рішення?

ОВК повинна розглянути скаргу і у разі належної мотивованості скарги зобов'язати ДВК надати доступ до попереднього списку для ознайомлення(ч. 1, 3 ст. 98 Закону).

7. УТОЧНЕНІ СПИСКИ ВИБОРЦІВ

7.1. Хто і як вносить зміни до уточненого списку виборців?

Голова, заступник голови та секретар ДВК (ч. 1 ст. 35 Закону, п. 5.1 Роз'яснення щодо складання та уточнення списків виборців для підготовки проведення голосування з виборів Президента України, затвердженого постановою ЦВК від 02 лютого 2019 року № 191) в порядку, встановленому ч. ч. 4, 5, 6 ст. 35 Закону. При внесення змін до списку виборців відповідні відомості невідкладно передаються ОВ ДРВ (ч. 7 ст. 35 Закону).

7.2. Чи може ОВ ДРВ прийняти рішення про внесення змін до уточненого списку виборців?

Ні, не може. ОВ ДРВ уповноважений приймати скарги на неправильності у списку виборців не пізніше, як за 5 днів до дня голосування і вносити зміни до Державному реєстрі виборців. Однак після того, як уточнений список виготовлений і переданий до ДВК (не пізніше, як за 2 дні до дня голосування – до 28 березня включно), ОВ ДРВ лише може повідомити ДВК про кратне включення виборця до уточненого списку виборців на ВД (п.3 ч. 2 ст.35 Закону) з тим, щоб ДВК виключила такого виборця зі списку виборців.

8. ОФІЦІЙНІ СПОСТЕРІГАЧІ

8.1. Чи повинна ОВК відмовити в реєстрації офіційного спостерігача від кандидата на пост Президента України у разі, якщо подання на реєстрацію офіційного спостерігача надійшло до ОВК 26 березня 2019 року?

Так, зобов'язана. Відповідно до Закону таке подання має бути внесено не пізніше як за 5 днів до дня виборів – до 25 березня включно (ч. 7 ст. 69 Закону).

8.2. Довірена особа кандидата доставила подання про реєстрацію офіційного спостерігача 25 березня о 19.00. Приміщення ОВК у той час було зачинене. Довірена особа звернулася до суду, і суд зобов'язав ОВК прийняти документи і зареєструвати спостерігача. Якими мають бути дії ОВК?

Виконати рішення суду і зареєструвати офіційного спостерігача

8.3. Чи можна відмовити у праві бути присутнім на засіданні ОВК офіційному спостерігачеві від кандидата на пост Президента України чи партії, яка висунула кандидата, у разі якщо немає місця, де його розмістити?

З причин, озвучених у питанні, – не можна. ОВК може відмовити спостерігачеві, якщо кількість спостерігачів від одного суб'єкта перевищує двох осіб (ч. 9 ст. 28 Закону). В інших випадках це заборонено. Закон гарантує право бути присутніми на засіданнях ОВК офіційним спостерігачам без дозволу чи запрошення відповідної комісії (ч. 9 ст. 28, п. п. 1, 4 ч. 9 ст. 69 Закону) і не встановлює жодних підстав обмеження такого права. ОВК може в ході засідання позбавити офіційного спостерігача бути присутнім на засіданні у разі, коли офіційний спостерігач «неправомірно перешкоджає» проведенню засідання (ч. 11 ст. 28 Закону).

8.4. У яких випадках окружна виборча комісія може прийняти рішення про дострокове припинення повноважень офіційного спостерігача?

Відповідно до Закону таке рішення ОВК може прийняти у разі встановлення фактів грубого або систематичного порушення ним Конституції України та законів України (ч. 3 ст. 68 Закону). ОВК може прийняти рішення про дострокове припинення повноважень офіційного спостерігача лише за умови встановлення фактів грубого або систематичного порушення ним Конституції та законів України; Таке рішення має бути мотивованим. Рішення письмово оформлюється у формі постанови (ч. 14 ст. 28 Закону).

8.5. На яких підставах ОВК може прийняти рішення про позбавлення права офіційного спостерігача бути присутнім на засіданні?

ОВК може прийняти рішення про позбавлення права бути присутнім на засіданні виборчої комісії офіційного спостерігача, якщо він грубо або повторно неправомірно перешкоджає проведенню засідання (ч. 11 ст. 28 Закону).

Під неправомірним перешкоджанням треба розуміти створення фізичних перешкод проведенню засідання, порушення регламентних норм тощо. У разі першого негрубого порушення ОВК робить спостерігачеві попередження (ч. 11 ст. 69 Закону).

8.6. Чи зобов'язаний офіційний спостерігач у визначених Законом випадках підписувати документи окружної виборчої комісії?

Ні, це не є обов'язком, а є правом офіційного спостерігача. У разі не підписання офіційним спостерігачем відповідного документу це жодним чином не впливає на його чинність.

8.7. Чи має право офіційний спостерігач від кандидата на пост Президента України вести відеозапис засідання виборчої комісії?

Так, має таке право. Відповідно до Закону, офіційний спостерігач має право робити фото-, кінозйомки, аудіо- та відео-записи (п. 2 ч. 9 ст. 69 Закону).

8.8. У яких випадках офіційний спостерігач може звертатися зі скаргою до окружної виборчої комісії?

У будь-якому випадку, якщо є порушення Закону і якщо розгляд такої скарги віднесено до компетенції ОВК (п. 5 ч. 9 ст. 69 Закону).

8.9. Чим відрізняється статус офіційного спостерігача від кандидата на пост Президента України, партії, від статусу офіційного спостерігача від іноземної держави чи міжнародної організації?

На відміну від офіційного спостерігача від кандидата на пост Президента України, партії, офіційний спостерігач від іноземної держави чи міжнародної організації не є суб'єктом виборчого процесу, не може подавати скарги до ОВК чи іншим чином втручатися у перебіг виборчого процесу. На таких спостерігачів не поширюються обмеження щодо кількості присутніх на засіданні.

8.10. Рішення про реєстрацію кандидата скасовано. Чи зберігають статус офіційні спостерігачі від цього кандидата і від партії, якого його висувала?

Так. Законом передбачено, що статус офіційного спостерігача припиняються після встановлення Центральною виборчою комісією результатів виборів Президента України. (ч. 2 ст. 68 Закону).

8.11. Офіційний спостерігач під час голосування грубо порушує Закон, фізично втручаючись у процес голосування. Чи може ДВК позбавити його права бути присутнім під час голосування?

Ні, не може. По-перше, голосування не є засіданням ДВК (ч.1 ст. 28 Закону). Процес голосування має тривати з 8.00 до 20.00 і відповідно його не можна переривати (ч.1 ст. 75 Закону). Тому проведення засідання ДВК у цей час неможливе взагалі, і тому ДВК позбавлена можливості прийняти таке рішення. Потрібно надіслати до ОВК мотивоване звернення для припинення повноважень такого спостерігача. ОВК може на своєму засіданні позбавити офіційного спостерігача повноважень і з моменту прийняття цього рішення особа, яка мала статус офіційного спостерігача, втрачає право бути присутньою під час голосування.

8.12. Офіційний спостерігач під час безперервного засідання ОВК грубо порушує Закон, фізично втручаючись у роботу комісії. Чи може ОВК позбавити його права бути присутнім на безперервному засіданні?

Так, може. ОВК між прийманням виборчих документів від ДВК вносить до порядку денного відповідне питання і невідкладного його розглядає..

9. ВИБОРЧІ БЮЛЕТЕНІ

9.1. Чи може ОВК частину виборчих бюлетенів не передавати ДВК?

Ні. ОВК не раніш як за 3 дні, але не пізніш як за 24 години до дня виборів (до 24:00 29 березня) або дня повторного голосування на своєму засіданні передає всі виборчі бюлетені ДВК в упаковці підприємства-виготовлювача (ч. 3 ст. 73 Закону).

9.2. Чи усі виборчі бюлетені повинні мати номери ТВО та ВД, виконані друкарським способом?

Так. Виборчий бюлетень повинен містити назву та дату проведення виборів (бюлетень для повторного голосування – дату повторного голосування), номер ТВО або позначення, що він є закордонним, а також номер виборчої ділянки (ч. 3 ст. 71 Закону)

9.3. ДВК отримала виборчі бюлетені пізно ввечері 28 березня 2019 року. Голова пропонує здійснити приймання бюлетенів на засіданні ДВК наступного дня вранці. Чи буде це законним?

Ні, це не дозволено Законом. Зокрема положення ч. 10 ст. 73 Закону вимагає від ДВК виконати приймання виборчих бюлетенів на засіданні комісії невідкладно після прибуття членів ДВК до приміщення комісії.

Тому ОВК повинна спланувати роботу з видачі виборчих бюлетенів таким чином, щоб ДВК змогли здійснити приймання бюлетенів відповідно до вимог Закону.

9.4. Хто відповідає за збереження і охорону виборчих бюлетенів в ОВК?

ОВК відповідає в цілому за збереження та охорону виборчих бюлетенів, отриманих від представника ЦВК (ч.2 ст.73 Закону). Виборчі бюлетені зберігаються у приміщенні ОВК в закритому сейфі або в металевій шафі, опечатаному(опечатаній) стрічкою з підписами усіх присутніх на засіданні з приймання бюлетенів, та печаткою комісії. Безпосередньо охорону сейфа (шафи) чи кімнати, де вони знаходяться, здійснює поліцейський.

9.5. З мотивів недовіри до членів ОВК члени ДВК при прийманні виборчих бюлетенів вимагають перерахунку кількості бюлетенів?

Закон не передбачає таких дій ОВК (ч.3 ст. 73 Закону). Пояснити ДВК порядок дій при прийманні виборчих бюлетенів на засіданні ДВК із уточненням, що кількістю бюлетенів буде вважатися число, встановлене на засіданні ДВК.

9.6. ДВК при підрахунку та прийманні виборчих бюлетенів встановила, що в одній з двох упаковок знаходяться виборчі бюлетені з номером ВД, який не відповідає цій ВД, і повідомила ОВК?

Пояснити, що для голосування такі бюлетені не можуть використовуватись, а при підрахунку голосів такі виборчі бюлетені мають бути визнані недійсними (п. 2 ч. 26 ст. 78 Закону). Не виключено, що ОВК або підприємство-виготовлювач допустили помилку, і інша ДВК має схожу проблему. Таку помилку слід оперативно виправити. Якщо ж ні, то на зазначеній ВД буде дефіцит бюлетенів. Слід невідкладно повідомити ЦВК. Бюлетені з неправильним номером ВД будуть вважатися невикористаними.

По-перше, слід ретельно вивчити обґрунтованість підстав для такого рішення ДВК, наявність необхідних актів та їх відповідність вимогам Закону (ч. ч. 1-3 ст. 80).

По-друге, слід звернути особливу увагу на повноту дослідження в актах причин та встановлення осіб, винних у порушеннях Закону, які стали підставою для визнання недійсним голосування на ВД. Слід при цьому мати на увазі, що кожне з цих порушень може бути злочином, відповідальність за вчинення якого передбачена ст. ст. 157, 158, 1581, 1582, 159 Кримінального кодексу України. Тому визнання недійсним голосування на окремій ВД має обов'язково супроводжуватися поданням до правоохоронних органів заяви про скоєння злочинів.

10.2 Повторний підрахунок голосів

10.2.1 Які підстави для прийняття рішення ОВК про повторний підрахунок голосів виборців на ВД встановлено Законом?

Законом передбачено (ч. ч. 8, 9 ст. 82), що ОВК може прийняти рішення про перерахунок голосів на виборчій дільниці, якщо:

- особами, що супроводжували транспортування виборчих документів від ДВК до ОВК, буде подано письмову заяву або акт про порушення вимог Закону під час транспортування протоколів про підрахунок голосів та інших виборчих документів;
- кандидатом, його довіреною особою, офіційним спостерігачем було подано належним чином оформлену скаргу, заяву, акт про порушення вимог Закону під час голосування або підрахунку голосів виборців на цій ВД, що ставить під сумнів результати підрахунку голосів.

ОВК зобов'язана прийняти рішення про повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, у разі наявності ознак розпечатування пакетів (ч. 9 ст. 82 Закону).

10.3 Встановлення підсумків голосування

10.3.1. Які відомості мають бути відображені в протоколі засідання ОВК щодо встановлення підсумків голосування в межах ТВО?

У протоколі має бути якомога детальніше відображено хід усього засідання. Насамперед, слід зафіксувати результати всіх голосувань ОВК, за внесені пропозиції які пропонувалися членами ОВК (ч. 12 ст. 28, ч. 2 ст. 82, ст. 83 Закону). Закон вимагає також внесення до протоколу безперервного засідання часу прийняття ОВК протоколу кожної ДВК, перелік прийнятих документів і занесених до протоколів ДВК про підрахунок голосів відомостей (ч. 4 ст. 82).

10.3.2. Хто підписує протокол засідання ОВК щодо встановлення підсумків голосування в межах ТВО?

Протокол засідання підписують голова, заступник голови, секретар або член комісії, який виконував на зазначеному засіданні обов'язки секретаря, і всі інші члени ОВК, присутні на засіданні (ч. 2 ст. 82 Закону). Член ОВК, не згодний з відомостями, внесеними до протоколу, зобов'язаний подати окрему думку у письмовому вигляді.

10.3.3. Чи може ОВК приступити до встановлення підсумків голосування в межах ТВО, не отримавши документи від усіх ДВК?

ОВК встановлює підсумки голосування після прийняття і розгляду протоколів усіх ДВК про підрахунок голосів виборців на ВД, у тому числі з поміткою «Уточнений», на підставі протоколів ДВК про підрахунок голосів виборців на дільницях та повідомлень про зміст таких протоколів ДВК, переданих за допомогою технічних засобів зв'язку із спеціальних ВД, утворених на судах, що перебувають у день виборів у плаванні під Державним Прапором України, на полярних станціях України, а у разі повторного підрахунку голосів виборців – протоколу ОВК про повторний

підррахунок голосів виборців на відповідній ділянці (ч. 1 ст. 83 Закону). ОВК повинна організувати роботу ДВК таким чином, щоб виборчі документи від усіх ДВК були доставлені до ОВК у строк, що дозволить ОВК встановити підсумки голосування у відповідному ТВО до 5 квітня 2019 року.

У випадку, коли голосування на окремих ВД не було організовано та проведено, ОВК зобов'язана встановити підсумки голосування та скласти протокол про підсумки голосування на підставі наявних протоколів ДВК про підррахунок голосів виборців на ВД (ч. ч. 8, 9 ст. 83 Закону).

У разі, якщо голосування на усіх ВД відповідного ТВО не було організоване і не проводилось 31 березня 2019 року, ОВК має встановити, що голосування в межах відповідного ТВО не відбулося (ч. 10 ст. 83 Закону).

10.3.4. Член ОВК не погоджується з відомостями, внесеними до протоколу про підсумки голосування, і відмовляється підписувати протокол. Як має діяти ОВК (голова ОВК)?

Слід пам'ятати, що непідписання членом ОВК протоколу про підсумки голосування не має юридичних наслідків. Але Закон зобов'язує члена ОВК в цьому випадку подати в письмовому вигляді окрему думку (ч. 5 ст. 83), яка додається до протоколу. Невиконання цієї вимоги Закону членом ОВК є порушенням Закону.

10.4. Транспортування виборчих документів до ЦВК

10.4.1. Які виборчі документи та коли транспортуються до ЦВК?

За результатами розгляду (прийняття) відповідних виборчих документів та після підписання протоколу про підсумки голосування в межах ТВО до ЦВК невідкладно транспортуються наступні документи:

- перший примірник протоколу про встановлення підсумків голосування в межах ТВО (а також протокол з поміткою «Уточнений», якщо такий складався);
- відповідні протоколи та акти ДВК, рішення, прийняті на підставі цих актів;
- протоколи ОВК про повторний підррахунок голосів (за наявності);
- окремі думки членів ОВК, викладені в письмовій формі (за наявності)
- заяви та скарги про порушення ОВК порядку встановлення підсумків голосування в межах ТВО (за наявності) та рішеннями, прийнятими ОВК за результатами їх розгляду.

10.4.2. Хто здійснює транспортування та забезпечує супровід виборчих документів до ЦВК? Транспортування здійснюється:

Обов'язково:

- головою або заступником голови ОВК та іншими двома членами цієї комісії;
- під охороною у супроводі поліцейських;

Факультативно:

- у супроводі співробітників СБУ – в разі необхідності, за зверненням ЦВК;
- іншими членами ДВК, кандидатами, довіреними особами, офіційними спостерігачами – за їх бажанням (ч. 11 ст. 83 Закону).

10.4.3. Що забороняється під час транспортування виборчих документів до ЦВК?

Під час транспортування виборчих документів до ЦВК суворо забороняється:

- супровід транспортування таких документів іншими особами, окрім тих, які визначені Законом;
- розпечатування пакетів з виборчими бюлетенями та іншою документацією.

10.5. Проведення повторного голосування та завершення виборчого процесу

10.5.1. Як діяти у випадку, якщо Законом не передбачено для певної ситуації особливостей регулювання (спеціальної норми) для проведення повторного голосування?

Законом встановлено тільки особливості організації та проведення повторного голосування на виборах Президента України. У більшості випадків Законом паралельно використовуються поняття «день виборів» та «день повторного голосування». Щодо деяких виборчих процедур ст. 85 Закону чітко передбачено, що застосовуються загальні процедури. Наприклад, ч. 14 ст. 85 Закону передбачає, що голосування, проведення підрахунку голосів та встановлення підсумку голосування у разі повторного голосування здійснюються у порядку, встановленому ст. ст. 75–83 Закону. Разом з тим, у випадках, коли такі спеціальні норми відсутні слід застосовувати загальні положення Закону.

10.5.2. Чи продовжуються повноваження ОВК та ДВК, які організували та проводили вибори 31 березня 2019 року, на час проведення повторного голосування у разі його призначення ЦВК?

Положеннями ч. 5–12 ст. 85 Закону передбачено, що у разі призначення ЦВК повторного голосування, для його проведення нею не пізніше як за десять днів до дня повторного голосування формується новий склад ОВК.

ОВК формуються у кількості 14 осіб – по сім осіб від кожного кандидата, включеного до виборчого бюлетеня для повторного голосування.

ОВК не пізніше як за п'ять днів до дня повторного голосування за поданням кандидатів на пост Президента України, які включені до виборчого бюлетеня для повторного голосування, формує новий склад ДВК. Кандидати, включені до виборчого бюлетеня для повторного голосування, мають право на рівну кількість кандидатур для включення до складу ОВК і ДВК.

Таким чином, у разі призначення ЦВК повторного голосування повноваження членів ОВК і ДВК, утворених для організації та проведення виборів Президента України 31 березня 2019 року, буде припинено. Мають бути сформовані нові склади цих комісій з розрахунку рівного представництва двох кандидатів, включених до виборчого бюлетеня для повторного голосування.

10.5.3. Як діяти при формуванні ДВК, якщо один з кандидатів, включених до виборчого бюлетеня для повторного голосування, не подав необхідної кількості кандидатур до складу певних ДВК?

Законом чітко передбачено кількісний склад усіх ДВК, залежно від їх розміру (для великих дільниць – 16 осіб; для середніх дільниць – 14 осіб; для малих дільниць – 12 осіб).

Відповідно, у разі ненадходження до ОВК від одного з кандидатів подань з належною кількістю кандидатур, слід керуватися ч. 12 ст. 85 Закону. У такому випадку ОВК у той же строк формує склад ДВК у встановленій кількості за поданням голови відповідної ОВК на підставі пропозицій членів ОВК.

10.5.4. Чи здійснюється припинення ОВК як юридичної особи та передача до архіву виборчої документації, наявної в ОВК, перед повторним голосуванням?

Відповідно до ч. 5–7 ст. 85 Закону, ЦВК тільки формує новий склад ОВК, при цьому вона не припиняється як юридична особа.

Відповідно уся виборча документація, що була зібрана протягом діяльності ОВК під час організації та проведення виборів Президента України 31 березня 2019 року, а також наявні матеріальні цінності передаються до нового складу ОВК після його формування. ЦВК має сформувати новий склад ОВК як не пізніше як за десять днів до дня повторного голосування.

Питання передачі документів від попереднього складу ОВК до новосформованого детально врегульовано Роз'ясненням ЦВК «Щодо порядку передавання виборчої та іншої документації, а також матеріальних цінностей

виборчими комісіями з виборів Президента України виборчим комісіям, склад яких сформовано для проведення повторного голосування з виборів Президента України», затвердженим Постановою ЦВК від 8 січня 2019 року № 36.

10.5.5. Чи можуть продовжувати свою діяльність під час організації та проведення повторного голосування довірені особи кандидатів та офіційні спостерігачі?

На час організації та проведення повторного голосування свій статус зберігають лише довірені особи кандидатів на пост Президента України, включених до виборчого бюлетеня для повторного голосування.

Щодо офіційних спостерігачів від кандидатів та партій – суб'єктів виборчого процесу, то свій статус зберігають лише офіційні спостерігачі від таких кандидатів на пост Президента України та офіційні спостерігачі від політичних партій, які висунули кандидатів, включених до виборчого бюлетеня для повторного голосування.

Офіційні спостерігачі від громадських організацій та офіційні спостерігачі від іноземних держав та міжнародних організацій, зареєстровані в установленому законом порядку до дня виборів Президента України, зберігають свій статус та продовжують здійснювати передбачені Законом повноваження під час повторного голосування.

Додаткова реєстрація осіб, які зберегли свій відповідний статус до повторного голосування, не потрібна. Вони можуть діяти на підставі посвідчень, виданих ЦВК чи відповідною ОВК, які зареєстрували вказаних осіб до дня виборів Президента України. Відповідні положення Закону було додатково роз'яснено ЦВК у Постанові від 11 січня 2019 року № 54.

ДОДАТКИ

Зразки постанов, протоколів та інших документів ОВК

1. ПОСТАНОВА ОВК ПРО РОЗПОДІЛ ОБОВ'ЯЗКІВ МІЖ ЧЛЕНАМИ КОМІСІЇ

ЧЕРГОВІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

31 березня 2019 року

Окружна виборча комісія з виборів Президента України
територіального виборчого округу № 62
(Житомирська область)

П о с т а н о в а місто Житомир

20 лютого 2019 року 19 година 45 хвилин

№ 3

Про розподіл обов'язків між членами окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 62

Обговоривши питання щодо розподілу обов'язків між членами окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 62 відповідно до статей 26, 28 Закону України «Про вибори Президента України», окружна виборча комісія з виборів Президента України територіального виборчого округу № 62 **постановляє**:

1. Затвердити розподіл обов'язків між членами окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 62 згідно з додатком.
2. Цю постанову розмістити на стенді офіційних матеріалів комісії.

Голова (головуючий на засіданні)
окружної виборчої комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Секретар (секретар засідання)
окружної виборчої комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

МП

Додаток
до постанови окружної виборчої комісії з
виборів Президента України територіального виборчого округу № 62

від «20» лютого 2019 року №3

**Розподіл обов'язків між членами
окружної виборчої комісії з виборів Президента України
територіального виборчого округу № 62**

Василенко Васирина Василівна, голова комісії:

- здійснює загальне керівництво комісією;
- організовує роботу комісії;
- представляє комісію у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, організаціями, закладами, установами усіх форм власності.

Ольженко Ольга Олегівна, заступник голови комісії:

- здійснює прийом громадян;
- організовує приймання, реєстрацію звернень (заяв, скарг) громадян та забезпечує їх вчасний розгляд;
- відповідає за підготовку угод із регіональними та місцевими теле- та радіо- організаціями та друкованими засобами масової інформації державної та комунальної форми власності;
- відповідає за сприяння в організації зустрічей кандидатів на пост Президента України з виборцями;
- за відсутності голови окружної виборчої комісії виконує обов'язки голови комісії.

Леонідова Лариса Леонідівна, секретар комісії:

- забезпечує ведення діловодства в комісії;
- готує проекти рішень, актів, протоколів комісії та проекти договорів, які укладатимуться комісією;
- 3) забезпечує ведення протоколів засідань комісії.

ЧЛЕНИ КОМІСІЇ:

Гупало Вадим Павлович, здійснює:

- опрацювання подання про утворення спеціальних виборчих дільниць на тимчасовій основі у межах Корольовського району міста Житомира, Житомирської області;
- підготовку проекту рішення про утворення спеціальних виборчих дільниць на тимчасовій основі в частині, що стосується Корольовського району міста Житомира, Житомирської області;
- контроль за матеріально-технічним забезпеченням діяльності та облаштуванням приміщень дільничних виборчих комісій звичайних виборчих дільниць у межах Корольовського району міста Житомира, Житомирської області.

Жолудь Тетяна Олексіївна, здійснює:

- попереднє опрацювання подань довірених осіб кандидатів на пост Президента України до складу дільничних виборчих комісій виборчих дільниць, які знаходяться у межах Корольовського району міста Житомира, Житомирської області;
- підготовку проекту рішення про утворення дільничних виборчих комісій виборчих дільниць, які знаходяться у межах Корольовського району міста Житомира, Житомирської області;
- надання правової, організаційно-методичної, технічної допомоги дільничним виборчим комісіям.

Іваненко Іван Іванович, здійснює:

- опрацювання подань довірених осіб кандидатів на пост Президента України, партій – суб'єктів виборчого процесу, громадських організацій про реєстрацію офіційних спостерігачів;
- підготовку проектів рішень про реєстрацію офіційних спостерігачів від кандидатів на пост Президента України, від партій – суб'єктів виборчого процесу, громадських організацій.

Леоненко Сергій Вадимович, здійснює:

- опрацювання подань довірених осіб кандидатів на пост Президента України до складу дільничних виборчих комісій виборчих дільниць, які знаходяться у межах Богунського району міста Житомира, Житомирської області;
- підготовку проекту рішення про утворення дільничних виборчих комісій виборчих дільниць, які знаходяться у межах Богунського району міста Житомира, Житомирської області;
- надання правової, організаційно-методичної, технічної допомоги дільничним виборчим комісіям.

Масло Ірина Володимирівна, здійснює:

- опрацювання подання про утворення спеціальних виборчих дільниць на тимчасовій основі у межах Богунського району міста Житомира, Житомирської області;
- підготовку проекту рішення про утворення спеціальних виборчих дільниць на тимчасовій основі в частині, що стосується Богунського району міста Житомира, Житомирської області;
- контроль за матеріально-технічним забезпеченням діяльності та облаштуванням приміщень дільничних виборчих комісій звичайних виборчих дільниць у межах Богунського району міста Житомира, Житомирської області.

Рачок Любов Сергіївна, здійснює:

- організацію та проведення навчання членів дільничних виборчих комісій з питань виборчого процесу.

Романенко Роман Романович, здійснює:

- контроль за матеріально-технічним забезпеченням діяльності та облаштуванням приміщень дільничних виборчих комісій звичайних виборчих дільниць у межах Богунського району міста Житомира, Житомирської області.

Сергієчко Сергій Сергійович, відповідає за:

- забезпечення виготовлення печаток дільничних виборчих комісій та штампів, передачу їх комісіям;
- забезпечення приймання від представника Центральної виборчої комісії, зберігання та передачу дільничним виборчим комісіям виборчих бюлетенів;
- організацію виготовлення та постачання бланків відповідної виборчої документації.

Талько Іван Іванович, здійснює:

- контроль за вчасним та належним складанням списків виборців на спеціальних виборчих дільницях, утворених у стаціонарних лікувальних закладах;
- контроль за належним виконанням процедур уточнення та внесення змін до списків виборців на спеціальних виборчих дільницях, утворених у стаціонарних лікувальних закладах.

Тесленко Петро Валентинович, здійснює:

- контроль за матеріально-технічним забезпеченням діяльності та облаштуванням приміщень дільничних виборчих комісій звичайних виборчих дільниць у межах Корольовського району міста Житомира, Житомирської області.

Цимбалюк Лідія Петрівна, здійснює:

- контроль складання списків виборців на спеціальних виборчих дільницях, утворених у стаціонарних лікувальних закладах у межах Корольовського району міста Житомира, Житомирської області;
- контроль подання списків виборців для загального ознайомлення;
- контроль за належним виконання процедур уточнення та внесення змін до списків виборців на виборчих дільницях, утворених у стаціонарних лікувальних закладах у межах Корольовського району міста Житомира, Житомирської області.

Яковенко Яків Петрович, здійснює:

- контроль за матеріально-технічним забезпеченням діяльності та облаштуванням приміщень дільничних виборчих комісій спеціальних виборчих дільниць.

Яремченко Ярослава Андріївна, відповідає за:

- організацію забезпечення дільничних виборчих комісій транспортом.

Голова (головуючий на засіданні)
окружної виборчої комісії

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Секретар (секретар засідання)
окружної виборчої комісії

(підпис)

(прізвище, ініціали)

МП

2. ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ ОВК

ЧЕРГОВІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

31 березня 2019 року

Протокол № 7

засідання окружної виборчої комісії з виборів Президента України
територіального виборчого округу № 26
Дніпропетровська область

25 березня 2019 року

місто Дніпро

Всього членів комісії: 20 осіб.

Присутні на засіданні члени комісії: Дейнеко В. Д., Вістович А. К., Дніпренко В. П., Кремлін В. Д., Околович М. Я., Ковальський М. В., Рибалко П. І., Клименко А. Р., Чубатенко Т. Р., Киян В. Р., Вірський Г. Л., П'ятигор Д. М., Кошіль О. М., Омельченко О. Л., Нестеренко К. Є., Угрин П. І.

Запрошені на засідання: секретар дільничної виборчої комісії з виборів Президента України виборчої дільниці № 121111 територіального виборчого округу № 26 Костишин Р. К.

Присутні на засіданні: кореспондент газети «Сила народу» Сидоренко О. Р., оператор каналу Т-1 Лящ С. О., журналіст каналу Т-1 Старко В. М., офіційний спостерігач від Партії пенсіонерів України Луговий Ю. Р.

Порядок денний:

1. Реєстрація офіційного спостерігача від партії «Всеукраїнський Союз «Наша Вітчизна» у територіальному виборчому окрузі № 26.

Засідання окружної виборчої комісії відкрив голова комісії Околович М. Я., який повідомив, що на засіданні присутні 16 із 20 членів окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 26. Голова окружної виборчої комісії нагадав, що відповідно до частини 4 статті 28 Закону України «Про вибори Президента України» засідання комісії є повноважним за умови присутності більше половини членів комісії від складу комісії. На цій підставі голова окружної виборчої комісії оголосив про початок засідання комісії.

Слухали: голову окружної виборчої комісії Околовича М. Я. про обрання секретаря засідання комісії (у зв'язку з тим, що секретар комісії відсутній через хворобу). Голова запропонував обрати секретарем засідання Чубатенко Т. Р. Інших пропозицій не надійшло.

Виступили: не було бажаючих.

Вирішили: обрати секретарем засідання Чубатенко Т. Р.

За це рішення проголосували: За – 16 (шістнадцять), Проти – 0 (нуль), Утрималися – 0 (нуль).

1. Реєстрація офіційних спостерігачів у територіальному виборчому окрузі № 26.

Слухали: члена окружної виборчої комісії Нестеренка К. Є. про реєстрацію Мисловського М. Л. офіційним спостерігачем від партії «Всеукраїнський Союз «Наша Вітчизна». Доповідач зазначив, що подання на реєстрацію офіційного спостерігача надійшло від партії «Всеукраїнський Союз «Наша Вітчизна». Ця партія є суб'єктом виборчого процесу, вона висунула кандидата на пост Президента України Левченка М. К., який зареєстрований Центральною виборчою комісією. Подання підписане головою Дніпропетровського обласного осередку партії,

який уповноважений на це рішенням партії. Також доповідач зазначив, що всі документи, подані на реєстрацію, відповідають вимогам Закону України «Про вибори Президента України», зокрема статті 69 Закону України «Про вибори Президента України».

Виступили: Рибалко П. І. запропонував зареєструвати Мисловського М. Л. офіційним спостерігачем від партії «Всеукраїнський Союз «Наша Вітчизна».

Вирішили: зареєструвати Мисловського М. Л. офіційним спостерігачем від партії «Всеукраїнський Союз «Наша Вітчизна» і видати посвідчення за встановленою формою.

За це рішення проголосували:

За – 16 (шістнадцять),

Проти – 0 (нуль), Утрималися – 0 (нуль).

Постанова окружної виборчої комісії № 98 додається.

Після голосування з першого питання голова окружної виборчої комісії повідомив, що порядок денний засідання вичерпано і закриття засідання.

Голова (головуючий на засіданні)
окружної виборчої комісії

(підпис)

Околович М.Я.

(прізвище, ініціали)

Секретар (секретар засідання)
окружної виборчої комісії

(підпис)

Чубатенко Т.В.

(прізвище, ініціали)

МП

3. ПОСТАНОВА ОВК ПРО РОЗГЛЯД СКАРГИ ЩОДО АГІТАЦІЇ

ЧЕРГОВІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

31 березня 2019 року

Окружна виборча комісія з виборів Президента України
територіального виборчого округу № 211

(місто Київ)

П о с т а н о в а

місто Київ

28 лютого 2019 року 17 година 30 хвилин

№ 15

Про скаргу кандидата на пост Президента України Соколенка Ю. Я.

27 лютого 2019 року до окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 211 зі скаргою звернувся кандидат на пост Президента України Соколенко Юрій Ярославович. У скарзі Соколенка Ю. Я. зазначається, що 25 лютого 2019 року на шпальтах друкованого засобу масової інформації – газети «Зоряний Київ», було опубліковано статтю, що за змістом має характер агітації проти кандидата на пост Президента України Соколенка Ю. Я. Суб'єкт звернення із скаргою зазначає, в порушення вимог частини четвертої статті 64 Закону України «Про вибори Президента України» (далі – Закон), вказана стаття опублікована не за рахунок коштів Державного бюджету України чи виборчого фонду кандидата на пост Президента України, а за рахунок власних коштів газети «Зоряний Київ». На думку Соколенка Ю. Я., про це свідчить публікація матеріалу за підписом головного редактора газети. Суб'єкт звернення із скаргою просить окружну виборчу комісію територіального виборчого округу № 211 визнати неправомірними дії друкованого засобу масової інформації – газети «Зоряний Київ» та зобов'язати цей засіб масової інформації надалі утриматись від порушення вимог Закону.

Розглядаючи зазначену скаргу Соколенка Ю. Я., окружна виборча комісія з виборів Президента України територіального виборчого округу № 211 виходить з такого.

Згідно з вимогами пунктів 1, 16, 19 частини першої статті 26 Закону, окружна виборча комісія, зокрема, здійснює контроль за додержанням законодавства про вибори Президента України; розглядає в межах своїх повноважень звернення, заяви, і скарги щодо організації та проведення виборів у межах територіального виборчого округу; здійснює інші повноваження відповідно до цього та інших законів України. Як передбачено статтею 91 Закону, суб'єктом звернення зі скаргою у випадках, передбачених цим Законом, може бути кандидат на пост Президента України. Таким чином, скарга подана належним суб'єктом звернення. Водночас відповідно до положення статті 92 Закону, скарги, що стосуються призначення, підготовки і проведення виборів Президента України, можуть бути подані на рішення, дії чи бездіяльність виборчих комісій та їх членів, дій кандидатів на пост Президента України, їх довірених осіб. Окрім цього, частина перша статті 93 Закону передбачає, що скарга, зазначена у статтях 91 і 92 Закону, розглядається відповідною виборчою комісією згідно з цим та іншими законами. Отже, до повноважень окружної виборчої комісії не належить розгляд по суті скарг на дії засобів масової інформації. Згідно з приписом частини першої статті 99 Закону, такі дії можуть бути оскаржені до суду в порядку, визначеному Кодексом адміністративного судочинства України. Таким чином, окружна виборча комісія не є належним суб'єктом розгляду скарги Соколенка Ю. Я.

Згідно з частиною шостою статті 96 Закону, виборча комісія приймає рішення про залишення скарги без розгляду по суті, якщо вона подана неналежним суб'єктом звернення із скаргою, до неналежного суб'єкта розгляду скарги або з порушенням строків оскарження, встановлених цим Законом.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 25 Закону, Центральна виборча комісія, у тому числі, приймає обов'язкові для застосування виборчими комісіями роз'яснення з питань виконання цього Закону, здійснює організаційно-методичне забезпечення їх діяльності. Згідно з частиною першою статті 96 Закону, порядок розгляду скарги виборчою комісією встановлюється Центральною виборчою комісією.

Як передбачено підпунктом 9.3 Порядку розгляду скарг виборчими комісіями з виборів Президента України, затвердженого постановою Центральної виборчої комісії від 28 березня 2014 року № 114, виборча комісія приймає рішення про залишення скарги без розгляду по суті, якщо вона подана неналежним суб'єктом звернення зі скаргою, до неналежного суб'єкта розгляду скарги або з порушенням строків оскарження, встановлених Законом (частина шоста статті 96 Закону). Відтак, оскільки розгляд скарги на дії друкованого засобу масової інформації не належить до повноважень виборчої комісії, скарга кандидата на пост Президента України Соколенка Юрія Ярославовича підлягає залишенню без розгляду.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 26, 28, 91–93, 96 Закону України «Про вибори Президента України», окружна виборча комісія з виборів Президента України територіального виборчого округу № 211 **постановляє**:

1. Скаргу кандидата на пост Президента України Соколенка Юрія Ярославовича на дії друкованого засобу масової інформації – газети «Зоряний Київ» залишити без розгляду по суті.
2. Цю постанову надіслати кандидату на пост Президента України Соколенку Юрію Ярославовичу, редакції газети «Зоряний Київ».
3. Цю постанову розмістити на стенді офіційних матеріалів комісії.

Голова (головуючий на засіданні)
окружної виборчої комісії

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Секретар (секретар засідання)
окружної виборчої комісії

(підпис)

(прізвище, ініціали)

МП

4. ПОСТАНОВА ОВК ПРО РОЗГЛЯД СКАРГИ ЩОДО ПОЗБАВЛЕННЯ ОФІЦІЙНОГО СПОСТЕРІГАЧА БУТИ ПРИСУТНІМ НА ЗАСІДАННІ КОМІСІЇ

ЧЕРГОВІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

31 березня 2019 року

Окружна виборча комісія з виборів Президента України
територіального виборчого округу № 214
(місто Київ)

П о с т а н о в а місто Київ

22 березня 2019 року 09 година 15 хвилин

№ 135

Про скаргу партії «Темне минуле – світле майбутнє»

21 березня 2019 року до окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 214 надійшла скарга суб'єкта виборчого процесу - політичної партії «Темне минуле – світле майбутнє», на рішення дільничної виборчої комісії з виборів Президента України виборчої дільниці № 800351. У скарзі зазначається, що 14 березня 2019 року кандидат на пост Президента України Хвильовий В. В., висунутий партією «Темне минуле – світле майбутнє», був позбавлений права бути присутнім на засіданні зазначеної дільничної виборчої комісії, про що дільнична виборча комісія прийняла рішення, яке оформлене постановою від 14 березня 2019 року № 3. Суб'єкт звернення із скаргою вважає, що оскаржуваним рішенням дільничної виборчої комісії порушено положення частини дев'ятої статті 28 Закону України «Про вибори Президента України» стосовно права кандидата на пост Президента України бути присутнім на засіданні виборчої комісії без дозволу чи запрошення комісії. Він просить скасувати постанову дільничної виборчої комісії з виборів Президента України виборчої дільниці № 800351 територіального виборчого округу № 214 від 14 березня 2019 року № 3 та зобов'язати комісію надалі утриматись від порушення вимог виборчого законодавства.

Розглядаючи зазначену скаргу, окружна виборча комісія з виборів Президента України територіального виборчого округу № 214 виходить з такого.

Згідно з положеннями пунктів 1, 16, 19 частини першої статті 26 Закону України «Про вибори Президента України», окружна виборча комісія, зокрема, здійснює контроль за додержанням законодавства про вибори Президента України; розглядає в межах своїх повноважень звернення, заяви, і скарги щодо організації та проведення виборів у межах територіального виборчого округу; здійснює інші повноваження відповідно до цього та інших законів України. Відповідно до статті 92 цього Закону скарги, що стосуються призначення, підготовки і проведення виборів Президента України, можуть бути подані на рішення, дії чи бездіяльність виборчих комісій та їх членів, дії кандидатів на пост Президента України, їх довірених осіб. Згідно з вимогами частини першої статті 94 Закону України «Про вибори Президента України» скарга, зазначена у статтях 91 та 92 цього Закону, може бути подана протягом п'яти днів після дня прийняття рішення, вчинення дії чи бездіяльності, крім випадків, зазначених у частині третій та частині четвертій цієї статті.

Політична партія «Темне минуле – світле майбутнє», яка є суб'єктом виборчого процесу, оскаржує рішення дільничної виборчої комісії, що було прийняте суб'єктом оскарження 14 березня 2019 року. Таким чином, скарга партії «Темне минуле – світле майбутнє» мала бути подана не пізніше 24-ї години 19 березня 2019 року. Окружна виборча комісія доходить висновку, що скарга подана суб'єктом звернення з порушенням строку, встановленого Законом України «Про вибори Президента України».

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 25 Закону, Центральна виборча комісія, у тому числі, приймає обов'язкові для застосування виборчими комісіями роз'яснення з питань виконання цього Закону, здійснює організаційно-методичне забезпечення їх діяльності. Згідно з частиною першою статті 96 Закону, порядок розгляду скарги виборчою комісією встановлюється Центральною виборчою комісією. Як передбачено підпунктом 9.3 Порядку розгляду скарг виборчими комісіями з виборів Президента України, затвердженого постановою Центральної виборчої комісії від 28 березня 2014 року № 114, виборча комісія приймає рішення про залишення скарги без розгляду по суті, якщо вона подана неналежним суб'єктом звернення зі скаргою, до неналежного суб'єкта розгляду скарги або з порушенням строків оскарження, встановлених Законом (частина шоста статті 96 Закону).

Таким чином, скарга політичної партії «Темне минуле – світле майбутнє» на постанову дільничної виборчої комісії з виборів Президента України виборчої дільниці № 800351 територіального виборчого округу № 214 від 14 березня 2019 року № 3 має бути залишена без розгляду по суті.

З огляду на викладене, керуючись пунктом 1 частини другої статті 25, пунктами 1, 16, 19 частини першої статті 26, статтями 91–94, 96 Закону України «Про вибори Президента України», окружна виборча комісія з виборів Президента України територіального виборчого округу № 214 **п о с т а н о в л я є:**

1. Скаргу політичної партії «Темне минуле – світле майбутнє» на постанову дільничної виборчої комісії з виборів Президента України виборчої дільниці № 800351 територіального виборчого округу № 214 від 14 березня 2019 року № 3 залишити без розгляду по суті.
2. Цю постанову надіслати партії «Темне минуле – світле майбутнє», дільничній виборчій комісії з виборів Президента України виборчої дільниці № 800351 територіального виборчого округу № 214.
3. Цю постанову розмістити на стенді офіційних матеріалів комісії.

Голова (головуючий на засіданні)
окружної виборчої комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Секретар (секретар засідання)
окружної виборчої комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

МП

5. ПОСТАНОВА ОВК ПРО РОЗГЛЯД СКАРГИ ОФІЦІЙНОГО СПОСТЕРІГАЧА НА ДІЇ ЧЛЕНА ДВК

ЧЕРГОВІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

31 березня 2019 року

Окружна виборча комісія з виборів Президента України
територіального виборчого округу № 164
Тернопільська область

П о с т а н о в а місто Збараж

18 березня 2019 року 15 година 45 хвилин

№ 235

Про скаргу офіційного спостерігача від партії «Темне минуле – світле майбутнє» Куць П. О.

16 березня 2019 року до окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 164 з чергових виборів Президента України 31 березня 2019 року надійшла скарга офіційного спостерігача від партії «Темне минуле – світле майбутнє», яка висунула кандидата на пост Президента України, Куць Пилипа Олеговича на дії члена дільничної виборчої комісії з виборів Президента України виборчої дільниці № 610357. У скарзі зазначається, що 15 березня 2019 року член дільничної виборчої комісії з виборів Президента України виборчої дільниці № 610357 територіального виборчого округу № 164 Попов Юрій Юрійович взяв участь у заході передвиборної агітації на підтримку кандидата на пост Президента України Жупана В. В. та виступив із закликом до виборців голосувати за цього кандидата. Суб'єкт звернення із скаргою вважає вказані дії члена дільничної виборчої комісії такими, що не відповідають вимогам законодавства про вибори Президента України, порушують виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу, просить окружну виборчу комісію встановити факт грубого порушення Поповим Ю. Ю. законодавства про вибори, достроково припинити повноваження Попова Ю. Ю. як члена виборчої комісії.

Розглядаючи зазначену скаргу, окружна виборча комісія виходить з такого.

Згідно з положеннями пунктів 1, 16, 19 частини першої статті 26 Закону України «Про вибори Президента України», окружна виборча комісія, зокрема, здійснює контроль за додержанням законодавства про вибори Президента України; розглядає в межах своїх повноважень звернення, заяви, і скарги щодо організації та проведення виборів у межах територіального виборчого округу; здійснює інші повноваження відповідно до цього та інших законів України. Частина 1 статті 68 цього Закону передбачає, що у виборчому процесі можуть брати участь офіційні спостерігачі, у тому числі, від партій, які висунули кандидатів на пост Президента України. Як встановлено статтею 91 зазначеного Закону, суб'єктом звернення зі скаргою у випадках, передбачених цим Законом, може бути офіційний спостерігач – суб'єкт виборчого процесу. Партія «Темне минуле – світле майбутнє» висунула кандидата на пост Президента України, а відтак, згідно з пунктом 4 частини першої статті 12 Закону України «Про вибори Президента України», ця партія є суб'єктом виборчого процесу. Відповідно до пункту 5 частини першої статті 12 цього Закону, офіційний спостерігач від партії «Темне минуле – світле майбутнє» – суб'єкта виборчого процесу, також є суб'єктом виборчого процесу. Офіційний спостерігач від партії «Темне минуле – світле майбутнє» Куць П. О. зареєстрований офіційним спостерігачем постановою окружної виборчої комісії територіального виборчого округу № 164 з чергових виборів Президента України 31 березня 2019 року від 01 березня 2019 року № 185.

Таким чином, офіційний спостерігач Куць П. О. є належним суб'єктом звернення із скаргою.

Відповідно до положення статті 92 Закону України «Про вибори Президента України» скарги, що стосуються призначення, підготовки і проведення виборів Президента України, можуть бути подані на рішення, дії чи бездіяльність виборчих комісій та їх членів, дії кандидатів на пост Президента України, їх довірених осіб. Частиною п'ятою статті 93 цього Закону передбачено, що рішення, дії чи бездіяльність дільничної виборчої комісії та її членів оскаржуються до окружної виборчої комісії. Отже, окружна виборча комісія є належним суб'єктом розгляду скарги на дії члена дільничної виборчої комісії.

Згідно з вимогами частини першої статті 94 Закону України «Про вибори Президента України» скарга, зазначена у статтях 91 та 92 цього Закону, може бути подана протягом п'яти днів після дня прийняття рішення, вчинення дії чи бездіяльності, крім випадків, зазначених у частині третій та частині четвертій цієї статті. Окружна виборча комісія приходить до висновку, що скарга офіційного спостерігача від партії «Темне минуле – світле майбутнє» Куця П. О. подана в межах встановленого строку, а відтак підлягає розгляду по суті.

Окружна виборча комісія, керуючись частиною п'ятою статті 96 цього Закону, своєчасно повідомила суб'єкта звернення із скаргою, суб'єкта оскарження та голову дільничної виборчої комісії виборчої дільниці № 610357 про час і місце розгляду скарги. Суб'єкта звернення із скаргою, голова дільничної виборчої комісії виборчої дільниці № 610357 на засідання окружної виборчої комісії не прибули. Суб'єкт оскарження - член дільничної виборчої комісії виборчої дільниці № 610357 територіального виборчого округу № 164 Попов Юрій Юрійович, присутній на засіданні окружної виборчої комісії, підтвердив обставини, викладені у скарзі щодо своєї участі у заході передвиборної агітації на підтримку кандидата на пост Президента України Жупана В. В. та зазначив, що він недостатньо повно володіє знаннями стосовно тих обмежень, які Законом України «Про вибори Президента України» покладені на членів виборчих комісій.

Як передбачено приписом частини восьмої статті 29 Закону України «Про вибори Президента України», члену виборчої комісії під час виконання своїх обов'язків забороняється агітувати за чи проти кандидатів на пост Президента України, а також публічно оцінювати діяльність кандидатів на пост Президента України та партій суб'єктів виборчого процесу. Окружна виборча комісія доходить висновку, що участь члена дільничної виборчої комісії Попова Ю. Ю. у заході передвиборної агітації та виступ із закликом голосувати за кандидата на пост Президента України є порушенням зазначеної вище вимоги цього Закону. Пункт 8 частини четвертої статті 30 Закону України «Про вибори Президента України» встановлює, що повноваження члена дільничної виборчої комісії припиняються достроково виборчою комісією, яка її утворила, у зв'язку з систематичним або грубим порушенням ним законодавства України про вибори, встановленим рішенням суду або рішенням виборчої комісії вищого рівня. Окружна виборча комісія бере до уваги, що згідно з положенням частини першої статті 6 зазначеного Закону виборцям забезпечуються умови для вільного формування своєї волі. Окружна виборча комісія вважає, що участь у передвиборній агітації осіб, яким така участь заборонена, є порушенням принципу вільних виборів та, відповідно, грубим порушенням Закону України «Про вибори Президента України». Отже, у цій частині вимог скарга підлягає задоволенню.

Водночас, окружна виборча комісія відзначає, що згідно з частиною шостою статті 30 Закону України «Про вибори Президента України», виборча комісія, яка має повноваження достроково припинити повноваження усього складу виборчої комісії, окремого члена виборчої комісії, не пізніше наступного дня з дня виявлення підстав дострокового припинення повноважень повідомляє про це суб'єктів, за поданням яких до складу комісії було включено осіб, повноваження яких буде достроково припинено. Такі суб'єкти вправі не пізніше ніж на другий день з дня отримання такого повідомлення внести подання з новими кандидатурами до складу відповідної виборчої комісії. Рішення про дострокове припинення повноважень або заміну члена виборчої комісії приймається одночасно з рішенням про включення до складу відповідної виборчої комісії іншого представника від того ж суб'єкта подання у разі внесення відповідного подання.

Таким чином, встановивши грубе порушення з боку члена дільничної виборчої комісії, що є підставою для дострокового припинення повноважень такого члена комісії, окружна виборча комісія зобов'язана повідомити довірену особу кандидата на пост Президента України, за подання якого особу було включено до складу комісії. Оскільки член дільничної виборчої комісії виборчої дільниці № 610357 територіального виборчого округу № 164 Попов Ю. Ю. був включений до складу цієї виборчої комісії за поданням кандидата на пост Президента України Жупана В. В., окружна виборча комісія зобов'язана направити відповідне повідомлення про виявлення підстав дострокового припинення повноважень члена дільничної виборчої комісії довірений особі кандидата на пост Президента Жупана В. В. у територіальному виборчому окрузі № 164 Кирильчику Р. Р.

Враховуючи викладене, керуючись положеннями статей 6, 26, 29, 30, 91, 92, 94 Закону України «Про вибори Президента України», окружна виборча комісія з виборів Президента України територіального виборчого округу № 166

п о с т а н о в л я є :

1. Скаргу офіційного спостерігача від партії «Темне минуле – світле майбутнє» Куця П. О. на дії члена дільничної виборчої комісії з виборів Президента України виборчої дільниці № 610357 територіального виборчого округу № 164 Попова Ю. Ю. задовольнити частково.
2. Визнати дії члена дільничної виборчої комісії з виборів Президента України виборчої дільниці № 610357 територіального виборчого округу № 164 Попова Ю. Ю. щодо участі у передвиборній агітації такими, що не відповідають вимогам законодавства про вибори Президента України, порушують виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу.
3. Встановити факт грубого порушення членом дільничної виборчої комісії з виборів Президента України виборчої дільниці № 610357 територіального виборчого округу № 164 Поповим Ю. Ю. Закону України «Про вибори Президента України».
4. У решті вимог скарги офіційного спостерігача від партії «Темне минуле – світле майбутнє» Куця П. О. відмовити.
5. Повідомити довірену особу кандидата на пост Президента України Жупана В. В. – Кирильчика Р. Р., за поданням якого Попова Ю. Ю. було включено до складу дільничної виборчої комісії № 610357, про виявлення підстав дострокового припинення повноважень члена дільничної виборчої комісії № 610357 Попова Ю. Ю.
6. Цю постанову надіслати офіційному спостерігачу від партії «Темне минуле – світле майбутнє» Куцю П. О., члену дільничної виборчої комісії з виборів Президента України виборчої дільниці № 610357 територіального виборчого округу № 164 Попову Ю. Ю., голові дільничної виборчої комісії з виборів Президента України виборчої дільниці № 610357 територіального виборчого округу № 164 Жуку А. М.

Голова (головуючий на засіданні)
окружної виборчої комісії

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Секретар (секретар засідання)
окружної виборчої комісії

(підпис)

(прізвище, ініціали)

МП

6. ПРОТОКОЛ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

ПРОТОКОЛ

про адміністративне правопорушення

«27» лютого 2019 року

місто Київ, редакція газети «Молодь»

Я, член окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 217 **Петренко Петро Васильович**, посвідчення БА № 223344, яке видане Центральною виборчою комісією 18 лютого 2019 року, керуючись положеннями статей 254, 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення, **склав(ла)** цей протокол про те, що **громадянин(ка)** (далі – особа, яка **притягається до адміністративної відповідальності**):

1. прізвище, ім'я, по батькові: **Гусак Володимир Анатолійович**
2. дата, місце народження: _____ відомості відсутні, особа відмовилася надати _____
3. громадянство: громадянин України
4. місце реєстрації, номер телефону: м. Київ, вул. Ентузіастів, 1, оф. 4, тел. служ. 555 55 55
5. місце проживання, номер телефону: відомості відсутні, особа відмовилася надати
6. місце роботи (навчання) і посада: головний редактор газети «Молодь»
7. документ, що засвідчує особу: відомості відсутні, особа відмовилася надати,

притягається до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушення, відповідальність за яке передбачена положеннями **статті 212¹¹ Кодексу України про адміністративні правопорушення**, а саме за ненадання відповідному суб'єкту виборчого процесу, щодо якого оприлюднено інформацію, яку він вважає недостовірною, на його вимогу (звернення) можливості у визначеному законом порядку оприлюднити відповідь щодо такої інформації, вчинене у місті Києві 23 лютого 2019 року у приміщенні газети «Молодь».

Постановою Центральної виборчої комісії від ...січня 2018 року № Павленко Павло Павлович зареєстрований кандидатом на пост Президента України на чергових виборах Президента України 31 березня 2019 року. 20 лютого 2019 року кандидат на пост Президента України Павленко П. П. звернувся з листом до друкованого засобу масової інформації – газети «Молодь», яка 19 лютого 2019 року оприлюднила стосовно нього інформацію, яку кандидат Павленко П. П. вважав явно недостовірною, з вимогою опублікувати його відповідь в порядку частини п'ятої статті 64 Закону України «Про вибори Президента України». Проте 24 лютого 2019 року кандидат Павленко П. П. отримав лист за підписом посадової особи, головного редактора газети «Молодь» Гусака В. А., в якому міститься відмова надати Павленку П. П. можливість спростувати опублікований матеріал. За зверненням кандидата Павленка П. П. я, Петренко П. В., 27 лютого 2019 року прибув до редакції газети «Молодь» для складання цього протоколу згідно з положеннями частини сьомої статті 29 Закону України «Про вибори Президента України», пункту 22 частини першої статті 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Цим протоколом засвідчується ненадання суб'єкту виборчого процесу, щодо якого оприлюднено інформацію, яку він вважає недостовірною, на його вимогу можливості у порядку, визначеному частиною п'ятою статті 64 Закону України «Про вибори Президента України», спростувати такий матеріал, за що передбачена відповідальність згідно зі статтею 212¹¹ Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, порушила норму частини п'ятої статті 64 Закону України «Про вибори Президента України», згідно з якою засіб масової інформації, що оприлюднив інформацію, яку кандидат на пост Президента України вважає явно недостовірною, не пізніше як через три дні після дня оприлюднення таких матеріалів, але не пізніше як за два дні до дня виборів зобов'язаний надати кандидату на пост Президента України, партії, щодо яких поширено недостовірні відомості, на їх вимогу можливість спростувати такі матеріали: надати такий же ефірний час відповідно на телебаченні чи радіо або опублікувати в друкованому засобі масової інформації наданий кандидатом чи партією матеріал, який повинен бути набраний таким самим шрифтом і розміщений під рубрикою «спростування» на тому ж місці шпальти в обсязі не меншому, ніж обсяг повідомлення, що спростовується. Спростування повинно містити посилання на відповідні публікацію в друкованому засобі масової інформації, передачу на телебаченні, радіо та на факти, що спростовуються.

Спростування має бути оприлюднене без додатків, коментарів та скорочень і здійснюватися за рахунок засобу масової інформації.

Правопорушенням заподіяна матеріальна шкода: не встановлено

Свідки (потерпілі) правопорушення:

1. Потерпілим від правопорушення є кандидат на пост Президента України Павленко Павло Павлович, проживає за адресою: м. Київ, вул. Бучми, 6, кв. 41, тел. дом. 550 66 88, тел. служб. 490 65 56, тел. моб. 8 111 222 33 44.
2. Свідком є офіційний спостерігач від партії «Матеріальна допомога» – суб'єкта виборчого процесу Гнатюк Ольга Сергіївна, проживає за адресою: м. Київ, вул. Тичини, 3, кв. 10, тел. дом. 550 78 87.

Громадянину(ці) Гусаку Володимирі Анатолійовичу роз'яснено його (її) права і обов'язки, передбачені статтею 268 Кодексу України про адміністративні правопорушення (має право: знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання; при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження; оскаржити постанову по справі. Справа про адміністративне правопорушення розглядається в присутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності. Під час відсутності цієї особи справу може бути розглянуто лише у випадках, коли є дані про своєчасне її сповіщення про місце і час розгляду справи і якщо від неї не надійшло клопотання про відкладення розгляду справи).

_____ Гусак В. А. _____

Пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, та її зауваження щодо змісту протоколу чи мотиви відмови від підписання (можуть бути додані до протоколу): Гусак відмовився від надання пояснень

Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, від підпису відмовилась:
підпис Петренка П. В. _____

Підписи свідків (потерпілих) (якщо вони є):
_____ Гнатюк О. С. _____

Інші відомості, необхідні для вирішення справи:

Протокол в порядку вимог частини 1 статті 221, частини 1 статті 276 Кодексу України про адміністративні правопорушення направляється для розгляду до Дніпровського районного суду міста Києва за місцем вчинення адміністративного правопорушення.

Про дату, час і місце розгляду справи особу, яка притягається до адміністративної відповідальності, буде сповіщено судом.

Додатки до протоколу:

1. Лист кандидата Павленка П. П. до редакції газети «Молодь» від 20 лютого 2019 року.
2. Лист за підписом головного редактора газети «Молодь» Гусака В. А.
3. Копія посвідчення члена окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 217, БА № 223344, яке видане Центральною виборчою комісією 18 лютого 2019 року на ім'я Петренка Петра Васильовича.
4. Копія постанови Центральної виборчої комісії від ...січня 2018 року № про реєстрацію Павленка П. П. кандидатом на пост Президента України.

_____ Гусак В. А. _____

_____ Петренко П. В. _____

7. ПОСТАНОВА ОВК ПРО УТВОРЕННЯ ДВК

ЧЕРГОВІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

31 березня 2019 року

Окружна виборча комісія з виборів Президента України
територіального виборчого округу № 193
(Хмельницька область)

П о с т а н о в а місто Кам'янець-Подільський

11 березня 2019 року 22 година 15 хвилин

№ 55

Про утворення дільничних виборчих комісій з виборів Президента України звичайних та спеціальних виборчих дільниць територіального виборчого округу №193

Розглянувши подання кандидатів на пост Президента України, зареєстрованих Центральною виборчою комісією, щодо кандидатур до складу дільничних виборчих комісій з виборів Президента України звичайних та спеціальних виборчих дільниць територіального виборчого округу № 193 на чергових виборах Президента України 31 березня 2019 року та додані до них документи, відповідно до частини третьої статті 2, пункту 2 частини четвертої статті 11, пункту 1 частини другої, частини третьої статті 13, статті 24, керуючись пунктом 3 частини першої статті 26, статтею 28 Закону України «Про вибори Президента України», окружна виборча комісія з виборів Президента України територіального виборчого округу № 193 **п о с т а н о в л я є:**

1. Утворити дільничні виборчі комісії з виборів Президента України звичайних та спеціальних виборчих дільниць територіального виборчого округу № 193 на чергових виборах Президента України 31 березня 2019 року згідно з додатками 1 – 216.
2. Дільничним виборчим комісіям з виборів Президента України поінформувати громадян про свій склад, місцезнаходження та режим роботи у визначений цими комісіями спосіб.
3. Цю постанову разом з додатками надіслати відповідному регіональному засобу масової інформації для оприлюднення не пізніше як на третій день від дня її прийняття.
4. Цю постанову розмістити на стенді офіційних матеріалів комісії.

Голова (головуючий на засіданні)
окружної виборчої комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Секретар (секретар засідання)
окружної виборчої комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

МП

Додаток № 1
до постанови окружної виборчої комісії
з виборів Президента України територіального виборчого округу № 193
від 11 березня 2019 року № 55

Склад
дільничної виборчої комісії з виборів Президента України звичайної виборчої дільниці № 680464
територіального виборчого округу № 193 на чергових виборах Президента України
31 березня 2019 року

Голова комісії – Василенко Василина Василівна, 1960 року народження – від кандидата на пост Президента України Арнаутки Р. Р.

Заступник голови комісії – Ольженко Ольга Олегівна, 1950 року народження – від кандидата на пост Президента України Бублика Б. Б.

Секретар комісії – Леонідова Лариса Леонідівна, 1961 року народження – від кандидата на пост Президента України Буханця В. В.

Члени комісії:

Гупало Вадим Павлович – 1965 року народження - від кандидата на пост Президента України Крендель Г. Д.

Жолудь Тетяна Олексіївна – 1970 року народження – від кандидата на пост Президента України Паляниці Р. О.

Іваненко Іван Іванович – 1974 року народження – від кандидата на пост Президента України Пшеничної І. Я.

Леоненко Сергій Вадимович – 1980 року народження – від кандидата на пост Президента України Пиріжкової Ж. І.

Масло Ірина Володимирівна – 1981 року народження – від кандидата на пост Президента України Хлібинки С. Р.

Рачок Любов Сергіївна – 1987 року народження – від кандидата на пост Президента України Бублика Р. Р.

Романенко Роман Романович – 1990 року народження – від кандидата на пост Президента України Бублика І. Я.

Сергієчко Сергій Сергійович – 1955 року – від кандидата на пост Президента України Мельника Г. Д.

Талько Іван Іванович – 1952 року народження – від кандидата на пост Президента України Пшеничного Р. О.

Тесленко Петро Валентинович – 1967 року народження – від кандидата на пост Президента України Деревини С. Р.

Цимбалюк Лідія Петрівна – 1987 року народження – від кандидата на пост Президента України Мірошника В. В.

Яковенко Яків Петрович – 1948 року народження – від кандидата на пост Президента України Житнього Ж. І.

Яремченко Ярослава Андріївна – 1968 року народження – від кандидата на пост Президента України Жорнового Б. Б.

Голова (головуючий на засіданні)
окружної виборчої комісії

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Секретар (секретар засідання)
окружної виборчої комісії

(підпис)

(прізвище, ініціали)

МП

8. ПОСТАНОВА ОВК ПРО РОЗГЛЯД СКАРГИ НА ДІЇ ЧЛЕНА ДВК (ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПОПЕРЕДНІМ СПИСОКОМ ВИБОРЦІВ)

ЧЕРГОВІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

31 березня 2019 року

Окружна виборча комісія з виборів Президента України
територіального виборчого округу № 146

Полтавська область

П о с т а н о в а
місто Кременчук

24 березня 2019 року 18 година 20 хвилин

№ 100

Про скаргу виборця Іваненка І. М.

23 березня 2019 до окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 146 з виборів Президента України 31 березня 2019 року надійшла скарга виборця Іваненка Івана Михайловича на дії члена дільничної виборчої комісії виборчої дільниці № 20 територіального виборчого округу № 146 Черненко К. В., заінтересована особа – дільнична виборча комісія виборчої дільниці № 20 територіального виборчого округу № 146. У скарзі зазначається, що 22 березня 2019 суб'єкт звернення із скаргою виборець Іваненко І. М. прибув до приміщення дільничної виборчої комісії виборчої дільниці № 20 з метою ознайомлення з попереднім списком виборців та перевірки правильності внесення до списку відомостей щодо нього та членів його родини. Заявник пред'явив ID-картку громадянина України. Проте член дільничної виборчої комісії Черненко К. В. відмовився надати Іваненкові І. М. список виборців для ознайомлення, пояснюючи відмову відсутністю у списку заявника. Суб'єкт звернення зі скаргою вважає такі дії члена дільничної виборчої комісії порушенням його права, яке закріплене та захищене Законом України «Про вибори Президента України» (далі – Закон). Іваненко І. М. також просить визнати оскаржувані дії такими, що не відповідають вимогам законодавства про вибори Президента України, порушують виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу, зобов'язати дільничну виборчу комісію виборчої дільниці № 20 забезпечити умови для ознайомлення громадян зі списком виборців.

Запрошений на засідання член дільничної виборчої комісії виборчої дільниці № 20 Черненко К.В. пояснив, що заявник проживає на території іншої виборчої дільниці, відсутній у попередньому списку виборців на виборчій дільниці № 20, і тому не мав права знайомитися із попереднім списком виборців на дільниці № 20.

Розглядаючи зазначену скаргу, окружна виборча комісія територіального виборчого округу № 146 виходить з такого. Згідно з положеннями пунктів 1, 16 частини першої статті 26 Закону, окружна виборча комісія, зокрема, здійснює контроль за додержанням законодавства про вибори Президента України; розглядає в межах своїх повноважень звернення, заяви, і скарги щодо організації та проведення виборів у межах територіального виборчого округу. Як встановлено статтею 91 Закону, суб'єктом звернення зі скаргою у випадках, передбачених цим Законом, може бути виборець, виборчі права або охоронювані законом інтереси якого щодо участі у виборчому процесі порушено рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта оскарження. Частина третя статті 32 Закону передбачає, що кожен громадянин має право ознайомитися із списком виборців у приміщенні відповідної дільничної виборчої комісії та перевірити правильність внесених до нього відомостей. Відмова громадянину надати список виборців для ознайомлення є втручанням у його права. Отже, скарга подана належним суб'єктом звернення.

Відповідно до положення статті 92 Закону скарги, що стосуються призначення, підготовки і проведення виборів Президента України, можуть бути подані на рішення, дії чи бездіяльність виборчих комісій та їх членів, дій кандидатів на пост Президента України, їх довірених осіб. Частиною п'ятою статті 93 Закону передбачено, що рішення, дії чи

бездіяльність дільничної виборчої комісії та її членів оскаржуються до окружної виборчої комісії. Отже, окружна виборча комісія є належним суб'єктом розгляду скарги на дії члена дільничної виборчої комісії.

Згідно з вимогами частини першої статті 94 Закону, скарга, зазначена у статтях 91 та 92 Закону, може бути подана протягом п'яти днів після дня прийняття рішення, вчинення дії чи бездіяльності, крім випадків, зазначених у частині третій та частині четвертій цієї статті. Окружна виборча комісія приходить до висновку, що скарга виборця Іваненка І. М. подана у межах встановленого строку і, таким чином, підлягає розгляду по суті.

Частина перша статті 32 Закону передбачає, що дільнична виборча комісія звичайної виборчої дільниці наступного дня після отримання попереднього списку виборців надає його для загального ознайомлення у приміщенні дільничної виборчої комісії. З огляду на зазначене вище та положення частини третьої статті 32 Закону, суб'єкт звернення зі скаргою Іваненко І. М. має право на ознайомлення з попереднім списком виборців у приміщенні дільничної виборчої комісії. У свою чергу, дільнична виборча комісія зобов'язана забезпечити можливість реалізації кожним громадянином цього права. З урахуванням викладеного, безпідставна відмова члена дільничної виборчої комісії надати виборцю список виборців для ознайомлення є дією, що не відповідає вимогам законодавства про вибори Президента України, порушує виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу. Таким чином, у цій частині скарга Маслюк С. П. підлягає задоволенню з прийняттям рішення відповідно до пункту 1 частини першої статті 98 Закону.

Розглядаючи скаргу в частині покладення обов'язку на дільничну виборчу комісію виборчої дільниці № 20 територіального виборчого округу № 146, окружна виборча комісія виходить із того, що дільнична виборча комісія не є суб'єктом оскарження, і враховує положення пункту 5 частини першої статті 98 Закону. Згідно із цієї нормою суб'єкт розгляду скарги, встановивши, що дії суб'єкта оскарження не відповідають законодавству про вибори Президента України, може іншим способом поновити порушені виборчі права виборців. Отже, згідно із зазначеною нормою цього Закону на дільничну виборчу комісію, яка не є суб'єктом оскарження, може бути покладений обов'язок здійснити передбачені законодавством дії, які впливають із факту визнання оскаржених дій протиправними. Враховуючи викладене, керуючись пунктами 1, 16, 19 частини першої статті 26, статтею 28, частинами першою, третьою статті 32, статтями 91, 92, 94, 98 Закону України «Про вибори Президента України», окружна виборча комісія з виборів Президента України територіального виборчого округу № 146 **п о с т а н о в л я є**:

1. Скаргу Іваненка Івана Михайловича на дії члена дільничної виборчої комісії виборчої дільниці № 20 територіально-го виборчого округу № 146 з виборів Президента України 31 березня 2019 року Черненка К. В. задовольнити повністю.
2. Визнати дії члена дільничної виборчої комісії виборчої дільниці № 20 територіального виборчого округу № 146 з виборів Президента України 31 березня 2019 року Черненка К. В. щодо відмови надати Іваненкові І. М. попередній список виборців для ознайомлення такими, що не відповідають вимогам законодавства про вибори Президента України, порушують виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу.
3. Зобов'язати дільничну виборчу комісію виборчої дільниці № 20 територіального виборчого округу № 146 з виборів Президента України 31 березня 2019 року забезпечити умови для ознайомлення громадян зі списком виборців.
4. Цю постанову надіслати Маслюк С. П., дільничній виборчій комісії виборчої дільниці № 20, члену дільничної виборчої комісії виборчої дільниці № 20 Черненкові К. В.

Голова (головуючий на засіданні)
окружної виборчої комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Секретар (секретар засідання)
окружної виборчої комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

МП

9. ПОСТАНОВА ОВК ПРО РОЗГЛЯД СКАРГИ ВИБОРЦЯ НЕ НЕПРАВИЛЬНОСТІ У ПОПЕРЕДНЬОМУ СПИСКУ ВИБОРЦІВ

ЧЕРГОВІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

31 березня 2019 року

Окружна виборча комісія з виборів Президента України
територіального виборчого округу № 85
(Івано-Франківська область)

П о с т а н о в а місто Калуш

25 березня 2019 року 12 година 25 хвилин

№ 24

Про скаргу виборця Шукурєнка П.О.

24 березня 2019 року до окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 85 звернувся із скаргою виборець Шукурєнко Петро Олексійович. У скарзі Шукурєнка П. О. зазначається, що 23 березня 2019 року з метою ознайомлення із попереднім списком виборців він відвідав приміщення дільничної виборчої комісії звичайної виборчої дільниці № 260970, у межах якої знаходиться будинок № 98 за адресою: місто Калуш, вул. Винниченка. Як слідує з додатку до скарги, місце проживання Шукурєнка П. О. зареєстровано за адресою: місто Калуш, вул. Винниченка, будинок № 98, квартира № 4. Суб'єкт звернення зі скаргою стверджує, що його не включено до попереднього списку виборців на звичайній виборчій дільниці № 260970. Шукурєнко П.О. вважає цю обставину порушенням його конституційного права голосу на виборах Президента України, просить включити його до списку виборців на звичайній виборчій дільниці № 260970 територіального виборчого округу № 85. Розглядаючи зазначену скаргу, окружна виборча комісія з виборів Президента України територіального виборчого округу № 85 виходить з такого.

Відповідно до вимог частини 3 статті 32 Закону «Про вибори Президента України» (Закон), кожен громадянин має право звернутися із заявою до відповідної дільничної виборчої комісії або безпосередньо до органу ведення Державного реєстру виборців чи суду за місцезнаходженням виборчої дільниці щодо допущених при складанні попереднього списку виборців неправильностей, у тому числі невиключення, неправильного включення або виключення із списку виборців його або інших осіб, а також щодо наявності або відсутності відміток про постійну нездатність виборця самостійно пересуватися. Перелік суб'єктів розгляду заяв, передбачений частиною 3 статті 32 Закону, є вичерпним. Таким чином, окружна виборча комісія не є належним суб'єктом розгляду скарг щодо неправильностей у списку виборців.

Згідно з частиною 6 статті 96 Закону, виборча комісія приймає рішення про залишення скарги без розгляду по суті, якщо вона подана неналежним суб'єктом звернення із скаргою, до неналежного суб'єкта розгляду скарги або з порушенням строків оскарження, встановлених цим Законом.

Керуючись положеннями пунктів 1, 16, 19 частини 1 статті 26, частини 3 статті 32, частини 6 статті 96 Закону України «Про вибори Президента України», окружна виборча комісія з виборів Президента України територіального виборчого округу № 85 **п о с т а н о в л я є:**

1. Скаргу виборця Шукурєнка Петра Олексійовича залишити без розгляду по суті.
2. Цю постанову надіслати виборцю Шукурєнку Петру Олексійовичу.
3. Цю постанову розмістити на стенді офіційних матеріалів комісії.

Голова (головуючий на засіданні)
окружної виборчої комісії

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Секретар (секретар засідання)
окружної виборчої комісії

(підпис)

(прізвище, ініціали)

МП

10. ПОСТАНОВА ОВК ПРО РЕЄСТРАЦІЮ ОФІЦІЙНИХ СПОСТЕРІГАЧІВ

ЧЕРГОВІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

31 березня 2019 року

Окружна виборча комісія з виборів Президента України
територіального виборчого округу 46
(Донецька область)

П о с т а н о в а місто Бахмут

20 березня 2019 року

19 година 30 хвилин

№ 2

Про реєстрацію офіційних спостерігачів на чергових виборах Президента України 31 березня 2019 року

19 лютого 2019 року довіреною особою кандидата на пост Президента України Дикого А.С. Короленко В.Г. внесено подання про реєстрацію п'яти офіційних спостерігачів на чергових виборах Президента України 31 березня 2019 року.

Розглянувши відповідне подання та додатні до нього документи окружна виборча комісія з виборів Президента України територіального виборчого округу 46 встановила їх відповідність вимогам Закону України «Про вибори Президента України».

Разом з тим одна з поданих кандидатур – Червона Алла Родіонівна, обіймає посаду начальника відділу бухгалтерського обліку – головного бухгалтера виконавчого комітету селищної ради об'єднаної територіальної громади і таким чином є посадовою особою органу місцевого самоврядування і не може бути офіційним спостерігачем відповідно до п.2 частини першої статті 69 Закону. Відповідно до частин першої, другої, п'ятої, шостої-восьмої статті 69, керуючись частиною чотирнадцятою статті 26 Закону України «Про вибори Президента України» окружна виборча комісія з виборів Президента України територіального виборчого округу № 46 **п о с т а н о в л я є:**

1. Зареєструвати офіційних спостерігачів від кандидата на пост Президента України Дикого А.С. на чергових виборах Президента України 31 березня 2019 року згідно з додатком.
2. Відмовити в реєстрації офіційного спостерігача Червоної Алли Родіонівни.
3. Видати відповідним офіційним спостерігачам посвідчення встановленої форми.
4. Цю постанову розмістити на стенді офіційних матеріалів комісії.

Голова (головуючий на засіданні)
окружної виборчої комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Секретар (секретар засідання)
окружної виборчої комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

МП

Додаток
до постанови окружної виборчої комісії
з виборів Президента України територіального виборчого округу № 193
від 20 лютого 2019 року № 46

**СПИСОК
ОФІЦІЙНИХ СПОСТЕРІГАЧІВ ВІД
КАНДИДАТА НА ПОСТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ Дикого А.С.
У ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ № 46
на чергових виборах Президента України 31 березня 2019 року**

	П.І.Б.
1	Севостьянов Іван Іванович
2	Сазонова Ірина Миколаївна
3	Рижук Зоя Володимирівна
4	Харчук Микита Мусійович

Голова (головуючий на засіданні)
окружної виборчої комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Секретар (секретар засідання)
окружної виборчої комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

МП

11. ПОСТАНОВА ОВК ПРО ДОСТРОКОВЕ ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОФІЦІЙНОГО СПОСТЕРІГАЧА

ЧЕРГОВІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

31 березня 2019 року

Окружна виборча комісія з виборів Президента України
територіального виборчого округу 22
Волинська область

П о с т а н о в а місто Луцьк

30 березня 2019 року 12 година 00 хвилин

№ 122

Про дострокове припинення повноважень офіційного спостерігача

29 березня 2019 року до окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу 22 надійшло звернення дільничної виборчої комісії з виборів Президента України виборчої дільниці № 212113 (далі – ДВК) разом з відповідним рішенням комісії про систематичні порушення виборчого законодавства офіційним спостерігачем від громадської організації «За чесні вибори» Фантомасом Вакулюю Оверковичем.

За інформацією ДВК під час засідання 24 березня 2019 року при розгляді заяви виборця щодо неправильностей у списку виборців офіційний спостерігач Фантомаса В.О. перервав виступаючих, в грубій формі вимагаючи відмовити заявникові, мотивуючи, що особа, про включення якої до списку виборців йшлося, перебуває за кордоном. Комісія зробила йому попередження, однак порушення продовжились. ДВК прийняла рішення про позбавлення Фантомаса В.О. права бути присутнім на засіданні.

29 березня на засіданні ДВК під час приймання виборчих бюлетенів офіційний спостерігач намагався особисто перераховувати виборчі бюлетені, на оголошене попередження не відреагував, і рішенням ДВК був позбавлений права бути присутнім на засіданні.

Голова дільничної виборчої комісії з виборів Президента України виборчої дільниці № 212113 Овчаренко П.Г. підтвердив наведені факти, надав копії постанов ДВК про позбавлення офіційного спостерігача Фантомаса В.О. права бути присутнім на засіданнях.

Офіційний спостерігач Фантомас В.О. пояснив свої дії тим, що дільнична виборча комісія готується фальсифікувати результат голосування шляхом включення до списку виборців осіб, які відсутні в Україні, приховування частини вибоочх бюлетенів, і його дії спрямовані на випередження порушень і цілком відповідають Конституції України та базуються на правах спостерігача, передбачених пунктами 7 та 9 частини дев'ятої статті 69 Закону України «Про вибори Президента України».

Розглянувши всі обставин справи та надані докази, комісія встановила, що офіційним спостерігачем Фантомасом В.О. не надано доказів вчинення ДВК протиправних дій, передбачених пунктом 7 частини дев'ятої статті 68 Закону України «Про вибори Президента України».

З матеріалів, наданих ДВК, впливає, що офіційний спостерігач двічі вчинив дії, передбачені пунктом 1 частини десятої статті 69 Закону України «Про вибори Президента України». ДВК при цьому вчинила дії відповідно до частини 11 статті 69 Закону.

На підставі частин третьої статі 69, пункту 1 частини десятої статті 69 окружна виборча комісія з виборів Президента України територіального виборчого округу № 22 **п о с т а н о в л я є:**

1. Достроково припинити повноваження офіційного спостерігача від громадської організації «За чесні вибори» Фантомаса Вакули Оверковича.
2. Повідомити невідкладно дільничні виборчі комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 22 про припинення повноважень офіційного спостерігача від громадської організації «За чесні вибори» Фантомаса Вакули Оверковича.
3. Копію цього рішення надіслати дільничній виборчій комісії з виборів Президента України виборчої дільниці № 212113. та виборцю Фантомасу В.О.,
4. Цю постанову розмістити на стенді офіційних матеріалів комісії.

Голова (головуючий на засіданні)
окружної виборчої комісії

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Секретар (секретар засідання)
окружної виборчої комісії

(підпис)

(прізвище, ініціали)

МП

12. ЗРАЗОК ПРОТОКОЛУ ОВК ПРО ПОВТОРНИЙ ПІДРАХУНОК ГОЛОСІВ ВИБОРЦІВ НА ВИБОРЧІЙ ДІЛЬНИЦІ

Примірник № 1 ЧЕРГОВІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ 31 БЕРЕЗНЯ 2019 РОКУ (вид та дата проведення виборів)

ПРОТОКОЛ окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці

Виборча дільниця № 000234

Територіальний виборчий округ № 34

Відповідно до частин _____, частин одинадцятої – тринадцятої статті 82 Закону
(восьмої та (або) дев'ятої)

України «Про вибори Президента України» при повторному підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці
окружна виборча комісія **в с т а н о в и л а**:

1) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничною виборчою комісією, –	2022
Дві тисячі двадцять один	
(прописом)	(цифрами)
2) кількість виборців, внесених до списку виборців на виборчій дільниці (на момент закінчення голосування), –	2011
Дві тисячі одинадцять	
(прописом)	(цифрами)
3) кількість виборців, внесених на виборчій дільниці до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування, –	30
Тридцять	
(прописом)	(цифрами)
4) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, –	1011
Одна тисяча одинадцять	
(прописом)	(цифрами)
5) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені у приміщенні для голосування, –	970
Дев'ятсот сімдесят	
(прописом)	(цифрами)

6) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені за місцем перебування, –	30
Тридцять	(цифрами)
(прописом)	
7) загальна кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені, –	1000
Одна тисяча	(цифрами)
(прописом)	
8) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, –	0
Нуль	(цифрами)
(прописом)	
9) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні на виборчій дільниці, –	970
Дев'ятсот сімдесят	(цифрами)
(прописом)	
10) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними, –	30
Тридцять	(цифрами)
(прописом)	
11) кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата на пост Президента України:	

№ з/п	Прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності) кандидата на пост Президента України (в алфавітному порядку)	Кількість голосів виборців, поданих за кандидата на пост Президента України	
		за кандидата на пост Президента України	цифрами
1.	Макаренко Михайло Миколайович	П'ятсот тридцять	530
2.	Петренко Павло Петрович	Чотириста сімдесят	470

Цей протокол складено окружною виборчою комісією у кількості _____ примірників, що на чотири більша, ніж кількість осіб, які входять до складу окружної виборчої комісії.

Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу.

Голова окружної виборчої комісії	_____	_____
	(підпис)	(прізвище, ініціали)
Заступник голови окружної виборчої комісії	_____	_____
	(підпис)	(прізвище, ініціали)
Секретар окружної виборчої комісії	_____	_____
	(підпис)	(прізвище, ініціали)

Члени окружної виборчої комісії, присутні на засіданні:

_____	_____	_____	_____
(підпис)	(прізвище, ініціали)	(підпис)	(прізвище, ініціали)

Члени дільничної виборчої комісії, які брали участь у повторному підрахунку голосів виборців:

_____	_____	_____	_____
(підпис)	(прізвище, ініціали)	(підпис)	(прізвище, ініціали)
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

МП окружної виборчої комісії

«01» квітня 2019 року, 18 год. 45 хв.

(дата і час (година і хвилини) підписання протоколу)

Перший примірник цього протоколу виявили бажання підписати присутні при повторному підрахунку голосів виборців:

кандидати на пост Президента України:

довірені особи кандидатів на пост Президента України:

_____	Петренко П.П.	_____	Макаренко М.М.
(підпис)	(прізвище, ініціали)	(підпис)	(прізвище, ініціали)
_____	Шевченко П.П.	_____	Макаренко М.М.
(підпис)	(прізвище, ініціали)	(підпис)	(прізвище, ініціали)

Офіційні спостерігачі:

_____	_____	_____	_____
(підпис)	(прізвище, ініціали)	(підпис)	(прізвище, ініціали)
_____	_____	_____	_____

13. ПРИКЛАД ЗАПОВНЕННЯ ЧАСТИНИ ПРОТОКОЛУ ОВК ПРО ПІДСУМКИ ГОЛОСУВАННЯ В МЕЖАХ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВИБОРЧОГО ОКРУГУ

Примірник № 1

ЧЕРГОВІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ 31 БЕРЕЗНЯ 2019 РОКУ

ПРОТОКОЛ окружної виборчої комісії про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу № 34

Відповідно до статті 83 Закону України «Про вибори Президента України» на підставі протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях, у тому числі з поміткою «Уточнений», та повідомлень про зміст таких протоколів дільничних виборчих комісій, переданих за допомогою технічних засобів зв'язку із спеціальних виборчих дільниць, утворених на суднах, що перебувають у день виборів у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, а в разі повторного підрахунку голосів виборців – протоколу окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці, окружна виборча комісія встановила:

1) кількість виборчих бюлетенів, одержаних окружною виборчою комісією, –	160 000
Сто шістдесят тисяч	
(прописом)	(цифрами)
2) кількість виборчих бюлетенів:	160 000
2.1) одержаних дільничними виборчими комісіями територіального виборчого округу, –	
Сто шістдесят тисяч	
(прописом)	(цифрами)
2.2) виготовлених, як виняток, з дозволу Центральної виборчої комісії безпосередньо дільничними виборчими комісіями територіального виборчого округу, –	0
Нуль	
(прописом)	(цифрами)
3) кількість виборців, включених до списків виборців на виборчих дільницях територіального виборчого округу, –	157 200
Сто п'ятдесят сім тисяч двісті	
(прописом)	(цифрами)
4) кількість виборців, внесених до витягів із списку виборців для голосування за місцем перебування на виборчих дільницях територіального виборчого округу, –	2200
Дві тисячі двісті	
(прописом)	(цифрами)

5) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, –	60 000
Шістдесят тисяч	
(прописом)	(цифрами)
6) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені у приміщенні для голосування, –	97 800
Дев'яносто сім тисяч вісімсот	
(прописом)	(цифрами)
7) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені за місцем перебування, –	2100
Дві тисячі сто	
(прописом)	(цифрами)
8) загальна кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені в межах територіального виборчого округу, –	99 900
Дев'яносто дев'ять тисяч дев'ятсот	
(прописом)	(цифрами)
9) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, виявлених на виборчих дільницях територіального виборчого округу, –	100
Сто	
(прописом)	(цифрами)
10) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні в межах територіального виборчого округу, –	99 900
Дев'яносто дев'ять тисяч дев'ятсот	
(прописом)	(цифрами)
11) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними, –	2200
Дві тисячі двісті	
(прописом)	(цифрами)
12) кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата на пост Президента України:	

№ з/п	Прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності) кандидата на пост Президента України (в алфавітному порядку)	Кількість голосів виборців, поданих за кандидата на пост Президента України	
		прописом	цифрами
1.	Макаренко Михайло Миколайович	П'ятдесят тисяч	50000
2.	Петренко Павло Петрович	Сорок сім тисяч сімсот	47700

**ВІДОМОСТІ,
зазначені у пунктах 2 – 12 протоколу окружної виборчої комісії про підсумки голосування
в межах територіального виборчого округу № 34, по кожній виборчій дільниці,
що входить до складу територіального виборчого округу**

Номер виборчої дільниці	(пп. 2.1 п. 2)	(пп. 2.2 п. 2)	(п. 3)	(п. 4)	(п. 5)	(п. 6)	(п. 7)	(п. 8)	(п. 9)	(п. 10)	(п. 11)	(п. 12)
	Кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничними виборчими комісіями територіального виборчого округу	Кількість виборчих бюлетенів, виготовлених, як виняток, з дозволу Центральної виборчої комісії безпосередньо дільничними виборчими комісіями територіального виборчого округу	Кількість виборців, включених до списків виборців на виборчих дільницях територіального виборчого округу	Кількість виборців, внесених до витягів із списку виборців для голосування за місцем перебування на виборчих дільницях територіального виборчого округу	Кількість невикористаних виборчих бюлетенів	Кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені у приміщенні для голосування	Кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені за місцем перебування	Загальна кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені в межах територіального виборчого округу	Кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, виявлених на виборчих дільницях територіального виборчого округу	Кількість виборців, які взяли участь у голосуванні в межах територіального виборчого округу	Кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними	Кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата на пост Президента України (сумарна)
000015	1456	0	1448	10	442	1004	10	1014	442	988	26	988
000021	945	0	940	20	287	638	20	658	287	624	34	624
000018	1217	0	1210	5	370	842	5	847	370	822	25	822
Усього:												

ВІДОМОСТІ

**щодо кількості голосів виборців, поданих за кожного кандидата на пост Президента України,
зазначених у пункті 12 протоколу окружної виборчої комісії про підсумки голосування в
межах територіального виборчого округу № 34,
по кожній виборчій дільниці, що входить до складу територіального виборчого округу**

Номер виборчої дільниці	Макаренко Михайло Миколайович	Кількість виборчих бюлетенів, виготовлених, як виняток, з дозволу Центральної виборчої комісії безпосередньо дільничними виборчими комісіями територіального виборчого округу	Кількість виборців, включених до списків виборців на виборчих дільницях територіального виборчого округу
	1	2	3
000015	530	300	0
000021	750	190	0
000018	250	675	0
Усього:	1530	1165	0

Цей протокол, що містить _____ сторінок,
складено (кількість цифрами та прописом)

окружною виборчою комісією у кількості _____ примірників, що на три більша, ніж кількість осіб, які
входять до складу окружної виборчої комісії.

Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу.

Голова окружної виборчої комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

**Заступник голови
окружної виборчої комісії**

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Секретар окружної виборчої комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Члени окружної виборчої комісії, присутні на засіданні:

_____	_____	_____	_____
(підпис)	(прізвище, ініціали)	(підпис)	(прізвище, ініціали)
_____	_____	_____	_____

МП

«02» квітня 2019 року, 12 год. 30 хв.

(дата і час (година і хвилини) підписання протоколу)

Перший примірник цього протоколу виявили бажання підписати присутні при встановленні підсумків голосування в межах територіального виборчого округу::

кандидати на пост Президента України:

довірені особи кандидатів на пост Президента України:

_____	Петренко П.П.	_____	Макаренко М.М.
(підпис)	(прізвище, ініціали)	(підпис)	(прізвище, ініціали)
_____	Шевченко П.П.	_____	Макаренко М.М.
(підпис)	(прізвище, ініціали)	(підпис)	(прізвище, ініціали)

Офіційні спостерігачі:

_____	_____	_____	_____
(підпис)	(прізвище, ініціали)	(підпис)	(прізвище, ініціали)
_____	_____	_____	_____

14. ПРИКЛАД ЗАПОВНЕННЯ ЧАСТИНИ ПРОТОКОЛУ БЕЗПЕРЕРВНОГО ЗАСІДАННЯ ОВК

ЧЕРГОВІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ 31 БЕРЕЗНЯ 2019 РОКУ

ПРОТОКОЛ засідання окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 168 Харківська область

_____ год. _____ хв.

«31» березня 2019 року
(час, дата проведення)

м. Харків
(місце проведення – назва населеного пункту)

Усього членів комісії: 15 осіб.

Присутні на засіданні члени комісії: Бойко В.І., Зленко Т.Р., Киян В.С., Ластовецький М.Р., Лебідь М.П., Маруга Ю.В., Павлів М.Й., Смаглявий В.Ф., Тронка В.Я., Танчик Т.П., Умінський П.А., Хорошенко І.В., Швайка М.М., Шелеп А.К., Яременко А.В.

Запрошені на засідання: _____
(посада, прізвище, ініціали або за списком, що додається)

Присутні на засіданні: відповідно до доданого списку.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Приймання протоколів дільничних виборчих комісій з виборів Президента України виборчих дільниць територіального виборчого округу № 168 про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.
2. Встановлення окружною виборчою комісією з виборів Президента України територіального виборчого округу № 168 підсумків голосування в межах територіального виборчого округу № 168 та складення відповідного протоколу окружної виборчої комісії.
3. Визначення членів окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 168, які здійснюватимуть транспортування протоколу окружною виборчою комісією з виборів Президента України територіального виборчого округу № 168 про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу № 168 до Центральної виборчої комісії.

Засідання окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 168 відкрив голова комісії Лебідь М.П., який повідомив, що на засіданні присутні всі 15 членів окружної виборчої комісії.

Голова окружної виборчої комісії ТВО № 168 оголосив про початок засідання комісії, яке буде продовжуватися безперервно до встановлення підсумків голосування в межах територіального виборчого округу. Голова комісії звернув увагу, що згідно із статтею 82 Закону України «Про вибори Президента України» окружна

виборча комісія приймає протоколи дільничних виборчих комісій з виборів президента України про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та інші виборчі документи.

31 березня 2019 року

22 год.30 хв.

Слухали: про отримання протоколу дільничної виборчої комісії з виборів Президента України звичайної виборчої дільниці №631166 та інших виборчих документів.

Доповідач: голова ОВК Лебідь М.П.

Лебідь М.П. оголосив, що на засідання окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 168 прибули представники дільничної виборчої комісії з виборів Президента України звичайної виборчої дільниці №631166. Дана виборча дільниця знаходиться у межах територіального виборчого округу № 168.

За дорученням голови ОВК член виборчої комісії Танчик Т.П. перевірів посвідчення членів дільничної виборчої комісії.

Виступили:

Член ОВК Танчик Т.П. повідомив, що транспортування виборчих документів було здійснено відповідно до вимог ст. 81 Закону України «Про вибори Президента України». На засідання окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 168 прибули голова дільничної виборчої комісії виборчої дільниці №631166 Зайчук М.П. та двоє членів цієї комісії Воронченко В.А., Кріль Р.П.

Разом з членами цієї комісії на засідання окружної виборчої комісії прибув лейтенант поліції Семенюк А.П., який супроводжував виборчі документи. Крім того, своїм транспортом на засідання комісії також прибули троє офіційних спостерігачів, які також супроводжували транспортування таких документів.

Голова окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 168 оголосив перелік виборчих документів, які доставили до комісії члени дільничної виборчої комісії з виборів Президента України виборчої дільниці №631166.

«Протокол про підрахунок голосів»

«Невикористані виборчі бюлетені»

«Недійсні виборчі бюлетені»

«Список виборців»

«Виборчі бюлетені, що не підлягають врахуванню»

«Контрольні талони»

«Акти, заяви, скарги та рішення дільничної виборчої комісії»

«Предмети»

«Дикий А.С.»

«Петренко В.В.»

За дорученням голови комісії члени комісії Маруга Ю.В, Умінський П.А. перевірили комплектність документів та цілісність упаковки усіх пакетів з виборчими документами, доставлених членами

дільничної виборчої комісії з виборів Президента України виборчої дільниці №631166. Також голова комісії запропонував всім бажаючим членам комісії пересвідчитись у комплектності документів та цілісності упаковки доставлених пакетів.

Виступили:

Член окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 168 Маруга Ю.В. поінформував членів комісії про комплектність виборчих документів, доставлених членами цієї дільничної виборчої комісії та цілісність пакетів.

Голова комісії розпечатав запечатаний пакет з протоколом дільничної виборчої комісії з виборів Президента України звичайної виборчої дільниці №631166 територіального виборчого округу № 168 про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та оголосив зміст протоколу.

- 1) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничною виборчою комісією, – 2021,
- 2) кількість виборців, внесених до списку виборців на виборчій дільниці (на момент закінчення голосування), – 2011,
- 3) кількість виборців, внесених на виборчій дільниці до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування, – 30,
- 4) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, – 1011,
- 5) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені у приміщенні для голосування, – 970,
- 6) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені за місцем перебування, – 30,
- 7) загальна кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені, – 1000,
- 8) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, – 0,
- 9) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні на виборчій дільниці, – 970,
- 10) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними, – 30,
- 11) кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата на пост Президента України:
 1. Макаренко Михайло Миколайович – 530
 2. Петренко Павло Петрович – 470

Вирішили (постановили): прийняти протокол дільничної виборчої комісії з виборів Президента України звичайної виборчої дільниці №631166 територіального виборчого округу № 168 про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

За це рішення проголосували:

За 15 (п'ятнадцять)

Проти 0 (нуль)

Утрималися 0 (нуль).

31 березня 2019 року

23 год. 10 хв.

...

2. Слухали: про встановлення підсумків голосування в межах територіального виборчого округу № 168.

Доповідач: голова окружної виборчої комісії Лебідь М.П.

Член окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 168 Лебідь М.П. поінформував членів комісії про прийняття протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці від усіх дільничних виборчих комісій.

Секретар комісії Яременко А.В. за допомогою членів комісії Зленка Т.Р. та Кияна В.С. склали протокол про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу № 168. Лебідь М.П. оголосив відомості протоколу, а саме:

- 1) кількість виборчих бюлетенів, одержаних окружною виборчою комісією, – 160000,
- 2) кількість виборчих бюлетенів:
 - 2.1) одержаних дільничними виборчими комісіями територіального виборчого округу, – 160000,
 - 2.2) виготовлених, як виняток, з дозволу Центральної виборчої комісії безпосередньо дільничними виборчими комісіями територіального виборчого округу, – 0,
- 3) кількість виборців, включених до списків виборців на виборчих дільницях територіального виборчого округу, – 157200,
- 4) кількість виборців, внесених до витягів із списку виборців для голосування за місцем перебування на виборчих дільницях територіального виборчого округу – 2200,
- 5) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, – 60000,
- 6) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені у приміщенні для голосування, – 97800,
- 7) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені за місцем перебування, – 2100,
- 8) загальна кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені в межах територіального виборчого округу, – 99900,
- 9) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, виявлених на виборчих дільницях територіального виборчого округу, – 100,
- 10) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні в межах територіального виборчого округу, – 99900,
- 11) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними, – 2200.

Протокол окружної виборчої комісії з виборів Президент України територіального виборчого округу № 168 про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу складено у 18 примірниках.

Всі члени комісії підписали визначені законом примірники протоколу 1 квітня 2019 року о 14 год. 25 хв.

За дорученням голови комісії член комісії Бойко В.І. запакував перший примірник протоколу у пакет. На пакеті зроблено напис: «Протокол окружної виборчої комісії з виборів Президент України територіального виборчого округу № 168 про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу», запаковано 1 квітня 2019 року о 14 год. 30 хв., всі члени комісії підписалися на пакеті, голова комісії поставив печатку комісії.

3. Слухали: про визначення членів окружної виборчої комісії з виборів Президента України територіального виборчого округу № 34, які здійснюватимуть транспортування протоколу окружною виборчою комісією з виборів Президента України територіального виборчого округу № 168 про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу № ____ до Центральної виборчої комісії.

Доповідач: голова окружної виборчої комісії Лебідь М.П.

Лебідь М.П. запропонував включити до складу осіб, які будуть разом з головою комісії транспортувати виборчі документи до Центральної виборчої комісії Танчика Т.П., Хорошенка І.В.

Вирішили (постановили): включити до складу осіб, які будуть разом з головою комісії транспортувати виборчі документи до Центральної виборчої комісії Танчика Т.П., Хорошенка І.В.

За це рішення проголосували:

За 15 (п'ятнадцять)

Проти 0 (нуль)

Утрималися 0 (нуль)

1 квітня 2019 року

15 год. 30 хв.

Голова (головуючий на засіданні)
окружної виборчої комісії

(підпис)

Лебідь М.П.

(прізвище, ініціали)

Секретар (секретар засідання)
окружної виборчої комісії

(підпис)

Павлів М.Й.

(прізвище, ініціали)

МП

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

з питань підготовки та проведення чергових виборів Президента України, які використані у даному посібнику

1. ПОСТАНОВА КМУ від 28 липня 2004 року № 966 «Про умови оплати праці членів виборчих комісій, комісій всеукраїнського референдуму» (зі змінами)
2. ПОСТАНОВА КМУ від 24 лютого 2003 року № 213 «Про розміри та порядок оплати праці спеціалістів, експертів і технічних працівників, які залучаються до роботи у виборчих комісіях по виборах народних депутатів України, комісіях всеукраїнського референдуму для організаційного, правового, технічного забезпечення здійснення повноважень зазначених комісій» (зі змінами)
3. ПОСТАНОВА ЦВК від 5 вересня 2015 року № 228 «Про Порядок організації роботи та ведення діловодства у виборчих комісіях з місцевих виборів» (зі змінами)
4. ПОСТАНОВА ЦВК від 28 березня 2014 року № 114 «Про Порядок розгляду скарг виборчими комісіями з виборів Президента України» (зі змінами)
5. ПОСТАНОВА ЦВК від 4 березня 2014 року № 31 «Про вимоги до приміщень окружних і дільничних виборчих комісій з виборів Президента України та приміщень для голосування, норми забезпечення виборчих комісій з виборів Президента України транспортними засобами, засобами зв'язку, обладнанням, інвентарем, оргтехнікою, іншими матеріальними цінностями, види послуг, які виборчі комісії можуть закуповувати за рахунок коштів Державного бюджету України» (зі змінами)
6. ПОСТАНОВА ЦВК від 28 квітня 2014 року № 392 «Про Порядок використання окружними виборчими комісіями з виборів Президента України інформаційно-аналітичної системи «Вибори Президента України» Єдиної інформаційно-аналітичної системи «Вибори»
7. ПОСТАНОВА ЦВК від 8 квітня 2014 року № 226 «Про Порядок оплати праці членів окружних та дільничних виборчих комісій з виборів Президента України» (зі змінами)
8. ПОСТАНОВА ЦВК від 3 січня 2019 року № 2 «Про здійснення окружними виборчими комісіями з виборів Президента України попередньої оплати під час закупівлі товарів і послуг, необхідних для підготовки та проведення виборів Президента України 31 березня 2019 року»

9. ПОСТАНОВА ЦВК від 8 квітня 2014 року № 227 «Про Порядок надання транспортних послуг окружним і дільничним виборчим комісіям з виборів народних депутатів України, Президента України, окружним і дільничним комісіям з всеукраїнського референдуму» (зі змінами)
10. ПОСТАНОВА ЦВК від 30 квітня 2014 року № 436 «Про Роз'яснення щодо окремих питань здійснення офіційними спостерігачами від іноземних держав, міжнародних організацій та осіб, що їх супроводжують, своїх повноважень на виборах Президента України»
11. ПОСТАНОВА ЦВК від 2 лютого 2012 року № 20 «Про форми подань та звернень щодо утворення спеціальних виборчих дільниць на тимчасовій основі та у винятковому випадку» (зі змінами)
12. ПОСТАНОВА ЦВК від 8 квітня 2014 року № 225 «Про Роз'яснення щодо визначення окружною виборчою комісією з виборів Президента України порядкового номера спеціальної виборчої дільниці, що існує на тимчасовій основі»
13. ПОСТАНОВА ЦВК від 27 грудня 2018 року № 265 «Про форми подань щодо кандидатур до складу окружних та дільничних виборчих комісій з виборів Президента України»
14. ПОСТАНОВА ЦВК від 27 грудня 2018 року № 266 «Про форми подань про заміну членів окружних та дільничних виборчих комісій з виборів Президента України»
15. ПОСТАНОВА ЦВК від 25 березня 2014 року № 71 «Про Порядок розподілу керівних посад у дільничних виборчих комісіях з виборів Президента України між суб'єктами подання кандидатур до складу цих комісій»
16. ПОСТАНОВА ЦВК від 16 квітня 2014 року № 290 «Про Роз'яснення щодо порядку внесення змін до складу окружних та дільничних виборчих комісій з виборів Президента України» (зі змінами)
17. ПОСТАНОВА ЦВК від 2 лютого 2019 року № 191 «Про Роз'яснення щодо складання та уточнення списків виборців для підготовки і проведення голосування з виборів Президента України»
18. ПОСТАНОВА ЦВК від 15 квітня 2014 року № 276 «Про Роз'яснення щодо порядку перевірки факту тимчасової нездатності виборця самостійно пересуватися для організації голосування з виборів Президента України за місцем перебування виборців»
19. ПОСТАНОВА ЦВК від 7 квітня 2014 року № 218 «Про форми протоколів та інших виборчих документів виборчих комісій з виборів Президента України щодо підрахунку голосів виборців на виборчих дільницях»
20. ПОСТАНОВА ЦВК від 20 лютого 2019 року № 352 «Про Порядок передачі виборчим комісіям виборчих бюлетенів з виборів Президента України»
21. ПОСТАНОВА ЦВК від 28 березня 2014 року № 116 «Про Порядок виготовлення, передачі, зберігання та використання печаток виборчих комісій з виборів Президента України та штампа «Вибув» (зі змінами)
22. ПОСТАНОВА ЦВК від 27 грудня 2018 року № 268 «Про Роз'яснення щодо застосування окремих положень Закону України «Про вибори Президента України» стосовно видачі членами дільничних виборчих комісій виборчих бюлетенів з виборів Президента України на підставі паспорта громадянина України»

23. ПОСТАНОВА ЦВК від 7 квітня 2014 року № 218 «Про форми протоколів та інших виборчих документів виборчих комісій з виборів Президента України щодо підрахунку голосів виборців на виборчих дільницях»
24. ПОСТАНОВА ЦВК від 25 квітня 2014 року № 370 «Про Роз'яснення щодо порядку складення протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з виборів Президента України» (зі змінами)
25. ПОСТАНОВА ЦВК від 8 січня 2019 року № 36 «Про Роз'яснення щодо порядку передавання виборчої та іншої документації, а також матеріальних цінностей виборчими комісіями з виборів Президента України виборчим комісіям, склад яких сформовано для проведення повторного голосування з виборів Президента України»
26. ПОСТАНОВА ЦВК від 11 січня 2019 року № 54 «Про Роз'яснення щодо статусу та порядку реєстрації уповноважених представників кандидатів на пост Президента України в Центральній виборчій комісії з правом дорадчого голосу, довірених осіб кандидатів на пост Президента України та офіційних спостерігачів під час організації підготовки та проведення повторного голосування з виборів Президента України»
27. ПОСТАНОВА ЦВК від 3 січня 2019 року № 8 «Про Порядок контролю за правильним і цільовим використанням коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку та проведення виборів Президента України, народних депутатів України»
28. ПОСТАНОВА ЦВК від 4 січня 2019 року № 26 «Про подання окружними виборчими комісіями з виборів Президента України фінансових звітів про надходження та використання коштів Державного бюджету України на підготовку і проведення виборів Президента України»
29. ПОСТАНОВА ЦВК від 30 квітня 2014 року № 435 «Про Порядок передачі окружними виборчими комісіями з виборів Президента України виборчої та іншої документації на зберігання до місцевих державних архівних установ»
30. ПОСТАНОВА ЦВК від 20 жовтня 2009 року №171 «Про Порядок зберігання матеріальних цінностей, придбаних виборчими комісіями, комісіями з всеукраїнського референдуму за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку і проведення виборів Президента України, народних депутатів України та всеукраїнського референдуму» (зі змінами)

